

NU

VOOR EEN BETER
NEDERLAND

EERSTE EDITIE
FEBRUARI
2008

AGNES KANT:
"THUISZORG WORDT
UITGEKLEED"

JAN MARIJNISSEN:
"T BESTE KOMT NOG"

DE HALVE FILES
VAN EMILE ROEMER

**OVERHEID
VERSPILT VELE
ICT-MILJARDEN**
ZIET ARDA GERKENS

**COLUMN VAN
HENK VAN GERVEN**
huisarts en Tweede Kamerlid

VERKILDE ZORG

Mevrouw Telkamp is net lid geworden van de Algemene Nederlandse Bond van Ouderen (ANBO). Waarom? Omdat ze vijftig is? Of veel op heeft met de ANBO? Nee, ze kon er geld mee verdienen dankzij de nieuwe zorgverzekeringswet en de invoering van de marktwerking en concurrentie in de zorg. Dat gaat als volgt. Het ANBO-lidmaatschap kost haar 1,92 euro per maand. Met haar hele gezin, man, vrouw en drie kinderen kan ze dan vijf procent korting krijgen op de verplichte premie voor de basisziektekostenverzekering van 90,75 euro per maand. Dat scheelt maar liefst 22,68 euro.

Ze studeert verder op de aanvullende ziektekostenverzekering. Deze is niet verplicht. De ziektekostenverzekeraar heeft het aanvullende pakket in 2008 behoorlijk uitgekleeft. Werden eerst de eigen bijdragen voor geneesmiddelen volledig vergoed, nu nog maar voor veertig procent. De vergoeding voor orthodontie gaat terug van tachtig naar vijftig procent, terwijl de premies stijgen. Ze heeft nog enkele spaarcenten op de bank en het gezin is gezond, dus ze denkt: *laat die aanvullende verzekering maar zitten*. Dat scheelt weer zeventig euro premie per maand.

Als het meezit bespaar ik wel zo'n duizend euro per jaar, denkt mevrouw Telkamp 's avonds tevreden bij het naar bed gaan.

Mevrouw Jansen is al lang lid van de ANBO. Samen sta je nu eenmaal sterker, had haar moeder haar al geleerd. Op haar vijftigste is ze meteen lid geworden. Ze staat er alleen voor, ontvangt een minimumuitkering en heeft chronische spierklachten. Ze krijgt ook de vijf procent korting op de basispremie, maar bij het lezen van de aanvullende verzekeringsvoorwaarden slaat haar de schrik om het hart. Werd fysiotherapie eerst volledig vergoed, nu krijgt ze nog maar twaalf behandelingen per jaar terug betaald! De aanvullende verzekering stoppen kan niet, want ze heeft de fysiotherapie nodig.

Als het tegenzit, gaat het me honderden euro's extra kosten dit jaar, denkt mevrouw Jansen 's avonds zorgelijk bij het naar bed gaan.

Dokter Bakker heeft zijn zoveelste brief geschreven naar zijn ziektekostenverzekeraar en het ministerie. Al jarenlang vecht hij voor het behoud van zijn kleinschalige dienstenstructuur. Met enkele collega's doet hij op traditionele wijze dienst. Hij ziet niks in de grootschalige huisartsenposten die de zorg in de avonden, nachten en weekenden minder bereikbaar en onpersoonlijker hebben gemaakt. Maar de overheid bevoordeelt de grootschalige huisartsenposten. Hoewel zijn diensten door de patiënten zeer worden gewaardeerd, krijgt dokter Bakker tegenwoordig een veel lagere vergoeding.

Zo wordt de kleinschalige persoonlijke, huisartsenzorg de nek omgedraaid, denkt dokter Bakker 's avonds verontrust bij het naar bed gaan.

Het bovenstaande komt door de marktwerking, concurrentie en schaalvergroting in de zorg. De solidariteit tussen gezonden en ongezonden wordt doorbroken. Wie gezond is kan kiezen om minder te betalen en wie ziek is betaalt letterlijk de rekening. En de zorg wordt steeds grootschaliger en onpersoonlijker. Zou de overheid niet zuiniger moeten zijn op artsen die hun werk nog steeds als een roeping beschouwen en niet als een gewone baan van acht tot vijf?

Hoe kunnen we de gezondheidszorg goed en bereikbaar houden? Niet door marktwerking en concurrentie. Waarom niet gewoon één ziektekostenverzekering voor iedereen met één premie naar draagkracht? Met één pakket waarin alle medisch noodzakelijke en maatschappelijke gewenste zorg wordt vergoed? Dan zijn dure aanvullende verzekeringen niet meer nodig. En waarom geven we geen kleinschaligheidsbonus aan de werkers in de zorg die persoonlijke zorg op maat willen bieden? Dan hoeft mevrouw Telkamp niet meer te rekenen, kan mevrouw Jansen rustig slapen, en hoeft dokter Bakker geen brieven meer te schrijven. De zorg wordt inderdaad beter met solidariteit en kleinschaligheid.

Leonie van Tongeren (20) uit Nijkerk prijkt trots op de cover van NU. Ze werkt parttime bij een onderzoeksbureau, maar overweegt om weer een studie tot lerares op te pakken. Daarnaast is ze een actief bestuurslid van ROOD, de jongerenafdeling van de SP.

Waarom de SP?

"Omdat ik twee jaar geleden ontdekte dat de SP de enige partij is die belangrijk vindt wat ik ook vind. Ik maak me er bijvoorbeeld kwaad over dat grote groepen mensen stoicijs ontkennen dat er armoede in Nederland is. Terwijl er honderdduizenden kinderen moeten opgroeien onder de armoedegrens."

Hobby's?

"Muziek luisteren, heel breed van Stef Bos tot het Australische bandje *Cat Empire*. Daarnaast vind ik het leuk om te schrijven, een boek te lezen, naar de bios te gaan of gezellig in de kroeg te zitten."

Hoe vond je het poseren?

"Erg leuk. Alleen had ik er geen idee van dat er één driekwart miljoen miljoen kranten met mij op de voorkant zouden worden gedrukt. Maar goed, daar hebben dan nog een hoop mensen plezier van, die kunnen allemaal snorretjes en brilletjes op mijn gezicht tekenen."

ARDA GERKENS WIL PARLEMENTAIR ONDERZOEK

SP. TEEVEE

In **Jan en alleman** nemen regisseur Theo Uittenbogaard en Jan Marijnissen samen de staat van land onder de loep. In de dertig minuten durende film treffen Marijnissen en Uittenbogaard mensen die vertellen wat er mis gaat en hoe het beter kan. We maken onder andere kennis met een boze VMBO-docent, die botst op bureaucratie en daarom geen beeldend onderwijs kan geven. Ook zien we een arbeidsongeschikte tegelzetter, die zijn vrouw elke maand nutteloze sollicitatiebrieven moet laten schrijven. Bekijk hem op: www.sp.nl/janenalleman

Steun Afghanistan, Stop de Oorlog.

Bob Fosko vraagt Nederlanders op straat wat we nu precies in Uruzgan doen, en of we daar moeten blijven.

De zorg is geen markt.

De SP voert samen met zorgverleners en zorgontvangers regelmatig actie tegen de afbraak van de zorg. Kijk naar Agnes Kant, die mensen uit de praktijk aan het woord laat. Meer informatie www.zorggeenmarkt.nl

Een betere toekomst voor schoonmakers.

Volg SP-Kamerlid Sadet Karabulut die samen met de FNV actie voert op Schiphol voor een betere CAO voor schoonmakers.

De rijksoverheid blijkt al tien jaar kapitalen te verspillen aan informatie- en communicatie technologie (ICT). SP-Kamerlid Arda Gerkens schudde Den Haag wakker om de verkwisting te stoppen. Ze ijvert voor een streng parlementair onderzoek naar de miljarden weggegooid geld.

"ICT-hoogleraar Chris Verhoef heeft becijferd dat er elk jaar vier à zes miljard over de balk gaat. En dat al vanaf 1998, dus er is minstens 40 miljard foetsie. Weet je wat je daar mee kunt doen? Er is geld nodig voor gezondheidszorg, leraren, politie, kinderopvang." Arda Gerkens, woordvoester ICT in de Tweede Kamer, heeft geen kort lontje en houdt zich graag bij cijfers en feiten. Maar als ze zich realiseert dat er al minstens 1000 x 40 miljoen euro door het putje is gegaan... pfff! Afgelopen zomer verschenen er berichten dat de overheid jaarlijks blundert met automatiseringsprojecten. Gerkens veerde gelijk op en

Kijk op het speciale SP-TV Kanaal www.sp.nl/tv/

KRANT VOOR EEN BETER NEDERLAND

WAAROM NU?

Waarom Nu? Omdat wij ook buiten verkiezings-tijd onze anderhalf miljoen kiezers en de mensen die dat een volgende keer gaan doen, willen informeren wat de SP doet voor een beter Nederland. In deze NU reportages over het werk van onze bevrogen Kamerleden Agnes Kant, Arda Gerkens en Emile Roemer. Een boeiend interview met Jan Marijnissen. Harry van Bommel stelt dat we Afganistan wel willen steunen, maar dat oorlog voeren daar de mensen niet helpt. En Harry's open brief aan Balkenende over Europa. Scherpe columns over de zorg en het onderwijs in deze gratis krant met een oplage van 1.750.000 exemplaren, die we een paar maal per jaar gaan uitgeven. Het dagelijks politieke nieuws, analyses en achtergrondartikelen kunt u natuurlijk heel van de naald volgen op onze vernieuwde website WWW.SP.NL Een must voor wie de linkse politiek echt wil blijven volgen.

In de NU-artikelen tonen we als SP onze ideeën

over een menselijker en socialer Nederland. Een land waar we goed voor onze zieken en ouderen zorgen, een land met het beste onderwijs voor iedereen. Een land waar het vervoer goed geregeld is en ambtenaren weer gewoon dienstbaar zijn aan de burgers.

Waarom NU? Omdat na de lange periode van verkennen en aarzelen steeds duidelijker blijkt dat we van het kabinet Balkenende-Bos erg weinig te verwachten hebben. Daar kunnen onze politieagenten, scholieren, studenten, ontslagen werknemers, zieken en ouderen over meepraten.

We laten NU zien dat het ook anders en beter kan.

DAAROM NU.

van 10 miljoen uit. De overheid geeft aan ICT het dubbele uit voor de helft aan rendement ten opzichte van het bedrijfsleven." Dus: voor hetzelfde resultaat betaalt de overheid vier keer zoveel als bedrijven...

En dat weet de ICT-wereld al lang. Want wat denkt u? Gerkens krijgt mail van medewerkers uit de ICT-sector die melden dat hun werkgevers expres hogere offertes en rekeningen aan de overheid sturen, omdat die toch van toeten noch blazen weet! Vanzelfsprekend laat het Kamerlid deze getuigen straks graag bijdragen aan het parlementair onderzoek.

Gebrek aan verstand van zaken onder politici en ambtenaren is Arda Gerkens een doorn in het oog: "Weet je dat er hoge ambtenaren zijn die al hun mails uitprinten? Diezelfde ambtenaren moeten megacontracten afsluiten. In het geval van P-Direct streek de leverancier miljoenen op dankzij een afkoop-som voor het geval het project mislukte. En kijk eens wat er gebeurde toen de spoorwegen het stoppen van treinen voor een rood signaal automatiseerden; dat heeft de Hogesnelheidslijn maanden vertraagd doordat het niet aansloot op het systeem van België. Vertelde een deskundige me later dat het probleem héél simpel was op te lossen. Maar ja, er is gebrek aan kennis en regie bij de regering. Voor elke aanbesteding mag Binnenlandse Zaken een second opinion aanvragen. Maar dat gebeurt nooit."

Wat het parlementair onderzoek ook zal opleveren, Gerkens wil sowieso dat de minister van Binnenlandse Zaken meer verantwoording gaat nemen. Want: "Haar departement is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van de hele rijks-overheid. En die neemt ze nu niet. Kijk, op één mislukt project zal niemand struikelen. Daardoor konden vanaf 1998 tientallen losse projecten mislukken – en steeds kostte het niemand de kop. Maar als je de eindverantwoordelijkheid voor alle projecten bij één iemand legt zal die wel extra opletten. En die persoon hoort Guusje ter Horst te zijn, de minister van Binnenlandse Zaken."

Tekst: Anthonie Vermeer
Foto: Maarten Tromp

AGNES KANT KAN DE BEZUINIGINGEN IN DE ZORG NIET MEER AANZIEN

pagina 4

ZO HALVEER JE DE FILES

pagina 12

JAN MARIJNISSEN "IK KAN OOK MET WOUTER BOS DOOR EEN DEUR."

pagina 8

ICT-GEBLUNDER KOST STAAT VELE MILJARDEN

vroeg een spoeddebat aan. Er zouden miljarden worden betaald voor systemen die gebrekkig werken, nooit worden gebruikt of onvolledig worden afgeleverd. Kon dat waar zijn? Verkwiste geldbedragen met negen nullen, dat kon toch niet?! Gerkens vroeg de Algemene Rekenkamer om erin te duiken. En nu wil ze ook een parlementair onderzoek.

Als voorbeeld van een financiële automatiseringsramp noemt ze P-Direct: "Dat systeem moest de

salarisadministratie voor alle ministeries stroomlijnen. Maar ja, elk departement heeft eigen arbeidsvoorwaarden. De procedures en cijfers waren niet op één lijn te krijgen. Dus het project mislukte. Maar in plaats van te stoppen werd er doorgemodderd. Schade: 100 miljoen euro. En bij het ministerie van VROM gebeurde iets vergelijkbaars. Het systeem VIDI moest alle archieven digitaliseren. In het na-jaar werd er nog gezegd dat alles op rolletjes liep, maar drie weken

later las ik in de krant dat het project was mislukt. Het niet willen toegeven dat projecten slecht lopen, kost jaarlijks miljoenen." Chris Verhoef is hoogleraar ICT aan de Vrije Universiteit. Volgens hem verspilte de overheid jaarlijks vier à zes miljard in automatisering. Hij zei tegen de ICT-woordvoester van de SP: "Arda, als een bedrijf een project van 100 miljoen euro ziet mislukken, is het doorgaans failliet. Daarom voeren ondernemingen zulke plannen in tien stappen

429 DUIZEND

Er wonen in Nederland 3,4 miljoen kinderen die jonger zijn dan 18 jaar. Wist u dat er 429.000 leven in huishoudens waarvan het inkomen zo laag is dat je kunt spreken van armoede? En wist u dat kinderen in één-oudergezinnen een hogere kans hebben om arm te zijn?

WRANGE OORLOGSBUIT

Zijn vrouw en kinderen zijn vertrokken. Voormalig Unifilmilitair Jaap sluit zich in zichzelf op, en zuipt, en zuipt, om het vol te houden. Hij doorwaakt de nachten, omdat zijn vreselijke nachtmerries over de gevechten erger zijn dan de vermoeidheid.

Jaap, (nee liever geen achternaam) is een ex-militair die in Libanon diende en nu lijdt aan Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS). De 44-jarige Zwollenaar heeft dat bepaald niet als enige. Van iedere duizend uitgezonden militairen krijgen er vijftig levenslang PTSS. Een slopende aandoening, die alleen met goede hulp onder controle kan worden gehouden of genezen. In 2006 werden tienduizend militairen uitgezonden. In totaal zijn er 135 duizend veteranen in Nederland, van wie er ongeveer vijftienduizend aan een zware vorm van PTSS lijden en 15 duizend aan een lichtere variant. Over deze gevolgen voor het legerpersoneel hoor je niet vaak als er besluiten worden genomen over een militaire uitzending of de verlenging ervan. De nazorg voor veteranen krijgt de laatste tijd weliswaar meer aandacht, maar is nog volstrekt onvoldoende.

Jaap zegt: "De menselijke geest kan oorlog niet aan. Ook al wordt dit vaak ontkend door degenen die PTSS hebben opgelopen tijdens hun militaire uitzending. Ik was ook zo. Wat dat betreft is de nog steeds bestaande sfeer van stoere jongens en ferme knapen in het leger misplaatst."

SP Tweede Kamerlid Remi Poppe geeft commentaar: "De regering stuurt onze mannen en vrouwen naar militaire missies waarvan we kunnen zeggen dat het om oorlog gaat, zoals in Uruzgan. De prijs daarvan blijkt voor velen, soms jaren later, erg hoog. Ook al was de SP het niet eens met sommige missies, vinden we wel dat teruggekeerde militairen moeten kunnen rekenen op goede en snelle opvang, zonder overbodige rompslomp. Hetzelfde geldt voor hun partners en familie."

1948 MILJARD

Zegge en schrijfje € 1.948.000.000.000,- bezitten alle Nederlandse huishoudens tezamen. Haal alle schulden – voornamelijk hypotheek – eraf, dan houd je schoon 1304 miljard over. Nog nooit was Nederland zo rijk.

CONTROLEGEKTE!

ÉÉN MILJARD TE BESPAREN OP BUREAUCRATIE IN DE THUISZORG

Agnes Kant is vandaag op werkbezoek bij drie gehandicapten. Daar krijgt ze bevestigd wat ze zelf al lang wist: bureaucratie en bezuinigingen verzieken de gezondheidszorg. "De solidariteit wordt uit de zorg gesloopt en de thuiszorg wordt door de marktwerking uitgekleeft."

Agnes Kant is ontstemd: "Hoezo iedereen meedoen? Volgens het kabinet zitten mensen vast in hun uitkering en moeten ze vooral deelnemen aan de maatschappij. En jullie doen er alles aan om niet aan de kant te hoeven blijven, maar worden gewoon in de steek gelaten!"

De ogen van gehandicapte Tamara springen in de pretstand. Ze zegt: "Ha, daarom ben je natuurlijk zo goed in debatteren. Je bent oprecht als je boos bent en dan zeg je in de Kamer precies de juiste dingen." Tijdens haar werkbezoek is Agnes Kant op de koffie bij Tamara (22), Vrienden Marc (26) en Samantha (22), die net als Tamara in een rolstoel zitten, zijn erbij. Alledrie zitten ze in hetzelfde schuittje; sinds hun eigen bijdrage aan zorg via de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) fors omhoog is gegaan, hebben ze geen cent te makken. Ze verkeren in het onzekere over hun financiële toekomst, maar het ziet er naar uit dat er slechts enkele tientjes per maand gaan overblijven voor eten en kleding. Tenminste, als er al iets overblijft na betaling van de ziektekostenpolis. En dat is nog een tijdje gissen voor ze, want Tamara en haar vrienden worden door instanties van het kastje naar de muur gestuurd: 'We weten het niet, de computer is stuk, u moet elders zijn, belt u over een tijdje maar weer eens terug...' Nota bene instanties die onderling slecht hebben gecommuniceerd over de situatie van deze jonge gehandicapten. Vanzelfsprekend zijn zij niet als enigen de pisang. Maar het drietal heeft 't er niet bij laten zitten. Ze hebben onder lotgenoten met een uitkering volgens de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) protesthandtekeningen verzameld. Namens hen heeft Agnes Kant deze aan staatssecretaris Bussemaker overhandigd. Dat gebeurde tijdens een door haar aangewengeld debat over de bezuinigingen op de AWBZ. Tamara, Samantha en Marc gingen ervoor naar Den Haag. En dat kost-

te Samantha in één klap haar jaartegoed van 750 te reizen kilometers. Want ze moest ook voor haar vrienden betalen, ook al reed de taxi het retourtje éénmaal. "Dus je begrijpt wel dat we nergens meer

dus steeds uitleggen wat me mankeert, welke medicijnen ik nodig heb, enzovoort. Het leven is er niet leuker op geworden."

"Dat is een gevolg van de bezuinigingen en bureaucratie", zegt Kant, "die maakt veel stuk, niet alleen voor gehandicapten. Ook in verpleeghuizen en in de psychiatrie is de werkdruk te hoog, waardoor de zorg tekort schiet. En in de ouderenzorg is dat niet anders. Het invoeren van hogere eigen bijdragen heeft ook al duizenden hulpbehoevende ouderen en chronisch zieken in financiële problemen gebracht. We hadden een systeem van solidariteit. Maar dat is naar de knoppen; de no-claim wordt vervangen door het ook al niet eerlij-

VERZEKERAARS BEPALEN STEEDS MEER WELKE BEHANDELING IEMAND KRIJGT

zekeringsmaatschappijen mogen mensen weigeren als die zich willen bijverzekeren. Terwijl diezelfde maatschappijen kapitalen uitgeven aan dure reclamespotjes. Want ja, ze moeten onderling concurreren. En dus bekibbelen ze op kwaliteit. De verzekering bepaalt steeds meer welke behandeling iemand

Samantha, Marc en Tamara vertellen Agnes Kant over de nijpende situatie waarin zij als jonge gehandicapten leven.

komen – nou ja, een uitje zouden we toch niet kunnen betalen", zegt Tamara.

Ze is vanaf haar veertiende gehandicapt. Ze denkt met weemoed terug aan de tijd dat vrijwilligers haar brachten waarheen ze wilde. Maar de laatste jaren mag ze slechts beperkt reizen. Er is veel meer verslechterd. Toen ze hier tweeënhalf jaar geleden kwam wonen werkten er zes verzorgenden op zeventien bewoners. Nu is dat variabel en kan het wel eens gebeuren dat Tamara een beroep moet doen op vrienden of familie voor hulp bij het eten. ("Maar die afhankelijkheid wil ik niet.") En vaak staat er 's ochtend een wildvreemde naast haar bed om te helpen met opstaan. Tamara: "Dat zijn flexwerkers. Steeds weer anderen. We kennen elkaar niet en ik moet

ke eigen risico. Er wordt bezuinigd op de mogelijkheden voor aftrek

THUISZORG WORDT 'T HEMD VAN HET LIJF GESTROOPT

van bijzondere ziektekosten. In de ondersteunende begeleiding wordt fors het mes gezet, en zorginstellingen krijgen kortingen om de oren. Wie weinig heeft te besteden, kan zich door de stijgende kosten moeilijk aanvullend verzekeren. En extra verzekeren is nodig nu tandarts, fysiotherapeut en andere specialistische hulp uit het basispakket zijn gehaald. Trouwens, ver-

krijgt, in plaats van de arts." Maar weet ze dan niet dat competitie de prijs drukt en dwingt tot het leveren van kwaliteit? Dat is toch zeker een abc'tje in de economie? Kant schamper: "Ha, de mensen weten sinds het debacle in de thuiszorg wel beter. Mensen krijgen minder uren zorg, of verliezen hun vaste hulp. Ervaren thuiszorgmedewerkers worden ontslagen, of bestolen van ziektegeld, vakantiegeld en bijscholing door ze een andere status te geven. Dus wie wil dat werk nog doen? De thuiszorg wordt gewoonweg uitgekleeft. Wil je Agnes Kant opjutten, dan moet je vooral vragen stellen over privatisering in de gezondheidszorg. ("De zorg is geen markt!") Ze is er sterk tegen dat instellingen onderling moeten concurreren en dus nauwelijks meer samenwer-

Voor een menselijke thuiszorg www.sp.nl

“Al jaren word ik door Connie geholpen bij het wassen. Maar Connie is te duur, zeggen ze. Nu komt er een vreemde. En daarna, weer een vreemde. Ik kan me net zo goed voor heel Nederland uitkleden.”

ken. Schatten aan ervaring, kennis en middelen worden niet meer gedeeld. Dat de patiënt de dupe is, behoeft geen uitleg. Tijdens haar werkbezoeken hoort Kant nogal eens dat veel dingen in de zorg eenvoudiger kunnen. Knarsetandend zien medewerkers in de zorg een bureaucratie groeien die meer wantrouwen dan vertrouwen wekt. Alleen al de stapels papier die elke afdeling van zorginstelling of ziekenhuis moet invullen voordat er beweging op de werkvloer kan zijn. Elk druppeltje medicijn, elk hulpmiddel en elk kwartier arbeid

moeten vooraf verantwoord worden. Door dure managers die niet altijd kaas hebben gegeten van gezondheidszorg. Het is één grote controlegekte geworden. Ondertussen komt men tijd en handen tekort voor het échte werk. En dat maakt een baan in de zorg – ook al vanwege de afbreuk aan arbeidsvoorwaarden – er niet aantrekkelijker op. En er is al groot personeelsgebrek.

Of neem het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Dat bepaalt wie in aanmerking komt voor zorg via de AWBZ. Een heleboel mensen in de

zorg kunnen de term CIZ niet meer horen. Voor hen staan de letters voor een papiermolen die op te grote afstand met te weinig kennis van specifieke situaties oordeelt. Tijdens haar werkbezoeken beluistert Kant dat het voor patiënten en personeel beter is als instellingen hun werk naar eigen inzicht doen. De controle kan achteraf, steekproefsgewijs.

Agnes Kant: “Bureaucratie kost per jaar een miljard euro. Een huisarts is per week bijna een dag kwijt aan papierwerk. Ze moeten contracten afsluiten met zo’n twintig verzeke-

ringsmaatschappijen. Dure managers moeten namens instellingen onderhandelen met verzekeringsmaatschappijen. Van specialisten tot thuiszorgmedewerkers, ze moeten alles registreren. Zonder al het geadmistreer en de controlegekte zouden we meer mensen op de werkvloer hebben. En men zou ook weer plezier hebben in het werk. Want nu vinden veel zorgverleners dat ze tekort schieten omdat ze niet toekomen aan wat ze zouden moeten doen voor hun cliënten. Met die klacht hebben achthonderd zorgverleners zich gemeld tij-

dens de meldingsweek van de SP.” Tamara zegt dat het eten ook niet meer is wat het geweest is. Haar vrienden knikken instemmend. Het loopt tegen zessen. Tamara vraagt: “Agnes, blijf je mee eten?” Maar ze kan helaas niet en neemt afscheid van het vriendenstel. Ze beloven elkaar te blijven vechten voor een eerlijkere en betere gezondheidszorg.

Tekst: Anthonie Vermeer
Foto: Maurice Boyer

HARRY VAN BOMMEL

ALLES WAT WE OPBOUWEN IS BESMET

HARRY VAN BOMMEL EN WILLEM VAN DE PUT OVER URUZGAN

WILLEM VAN DE PUT

Met de verlenging van de militaire missie in Uruzgan drijft Afghanistan steeds verder weg van stabiliteit. Niet alleen de bevolking, maar ook hulpverleners zijn steeds minder veilig, zeggen directeur van HealthNet TPO Willem van de Put en SP-Kamerlid Harry van Bommel.

Op het kantoor van HealthNet TPO in Amsterdam zitten Willem van de Put, kortgeleden nog in Afghanistan geweest, en Harry van Bommel, de buitenlandspecialist van de SP, druk te praten. Over militaire missies, over jonge militairen die verkoolde lichamen aantreffen in uitgebrande gebouwen, over Somalië en Darfur, over Kenia. En natuurlijk over Uruzgan. De woorden 'de camera's zwenken weg van noodhulp' vallen. En: 'Nu is wederopbouw in de mode.'

Directeur Van de Put is regelmatig in Afghanistan. Hij zegt: "HealthNet TPO is een non-profit organisatie die over de hele wereld een bijdrage probeert te leveren in conflictgebieden, met name in de gezondheidszorg. We ondersteunen de bevolking in het opzetten van een systeem dat ze zelf kunnen uitvoeren. De organisatie is sinds 1993 actief in Afghanistan. De Taliban was niet bezig met de gezondheid van de eigen bevolking. Dat is kwalijk, maar er viel wel met ze te praten."

Hoe functioneerde HealthNet TPO onder het Taliban-regime?
Van de Put: "Onder de Taliban functioneerden we in het zuiden beter dan onder ISAF, de NAVO-interventiemacht. Zij hadden de gewelddadige warlords verdreven. Aanvankelijk was dat goed, maar de Taliban hebben hun positie bij de bevolking verspeeld door niets aan opbouw te doen, en door de mensen te onderdrukken. Met het morele gezag van de Taliban was het in 2001 al helemaal gedaan. Het was geen verrassing dat ze zo snel vielen toen de Amerikanen binnenvielen."

De Taliban was inmiddels al een papieren macht?

Van de Put: "Ja, ze waren van onderuit al helemaal uitgehold." Harry van Bommel: "Ik herken dit volledig. Zo staat het ook beschreven in het boek *Taliban* van Ahmed Rashid. Hij heeft de zwakte van dat regime, én de val ervan perfect beschreven. Er was niet veel voor nodig om ze omver te werpen. Het militaire geweld is grof geweest. Té grof. De aanwezigheid van een massale buitenlandse troepenmacht is een militaire vergissing. En zes jaar nadien is die fout

Kan de militaire missie in Afghanistan nog orde scheppen in de chaos? Nee, zeggen Harry van Bommel en Willem van de Put.

nog steeds niet gecorrigeerd. Onze aanwezigheid is onderdeel van het probleem."

We moeten ons toch wapenen tegen de gewelddadige opstand?

Van Bommel: "Die is nu juist gericht tegen onze militaire aanwezigheid."

Waarom zijn jullie tegen de missie in Uruzgan?

Van Bommel: "In de beschutting van je militairen kun je best een schoolje bouwen of een ziekenhuis, maar het probleem is: alles wat je onder militaire invloed doet, is besmet."

Van de Put: "De militaire interventie is gedoemd tot mislukken."

Oppositiepartij VVD steunt de missie onder het motto: we bevechten de terroristen liever daar dan hier.

Van de Put: "De militaire aanwezigheid daar heeft een aanzuigende werking op allerlei vormen van geweld. Wanneer de keus is: leven onder de Taliban of doodgeschoten worden, dan kiest de bevolking voor de Taliban om te overleven. Maar ik ken geen enkele Afghaan die van plan is zijn hele leven onder de Taliban te leven."

Van Bommel: "Ik vind het een vals dilemma. Het kon wel eens zo zijn dat het terrorisme juist hier komt omdat we daar zitten. De voor het

plannen van terreuracties veroorzaakte Samir A. bijvoorbeeld heeft een in Nederland ontwikkelde ideologie."

Angstbeeld 1: als wij onze militairen weghalen, krijg je het Srebrenica-effect in Afghanistan. Een bloedbad onder de lokale bevolking.

Van Bommel: "Hoe meer de bevolking een relatie krijgt met onze troepen – dus hoe succesvoller het volgens ons is – des te gevaarlijker wordt het voor die bevolking. Dan wordt er met geweld afgerekend als wij weggaan."

Angstbeeld 2: de Taliban terug aan de macht, de sharia, islamitische wetgeving, wordt opnieuw ingevoerd.

Van de Put: "De sharia is niet het probleem, de manier waarop die wordt toegepast wel. Wij hebben de afgelopen vijftien jaar geleerd hoe we de mensenrechten bespreekbaar kunnen maken. We spreken mannen die hun vrouwen lens sloegen. Dan blijkt dat die mannen daar niet geweldig trots op zijn. Ze zeggen: *help mij alsjeblieft mijn vrouw beter te behandelen*. Dat is niet de sharia, dat is frustratie."

Het scenario Van de Put?

Van de Put: "Je gaat met mensen praten, vraagt wat ze willen, en zorgt dat ze die plannen zelf kunnen uitvoeren. Wij moeten vooral

kennis brengen. Je maakt jezelf licht. Het enige wat ze dan nog kunnen stelen, is kennis. Dorpen krijgen op die manier veel meer sociale samenhang, dan zijn ze ineens ontzettend weerbaar. Maar ik zeg nadrukkelijk: *zorg dat zij alles zelf doen*."

Het scenario Van Bommel?

Van Bommel: "Ik onderschrijf dit helemaal. En ik hoor er geen militair aan te pas komen. De militaire interventie is een magneet voor onrust, instabiliteit en opstand. Als je Afghanistan Talibanvrij wil maken, dan leef je in een droomwereld. Ze zijn daar namelijk thuis, zij zijn voor een deel de oorspronkelijke bewoners. Je zult ze onderdeel van de machtsstructuur moeten ma-

ALLE HULP AAN KABUL VERDWIJNT IN EEN GROOT GAT VAN CORRUPTIE

ken. Zowel lokaal als nationaal. Niet als absolute machthebber, maar als één van de partijen. Maar wij kunnen dat niet opleggen."

Opnieuw komt het begrip 'draagvlak' ter sprake. Zowel Van de Put als Van Bommel benadrukt dat niets van de grond kan komen

zonder dat de bevolking er achter staat; dat begint bij politieke structuren, maar geldt net zo goed voor de bouw van een school of een ziekenhuis.

Van de Put: "De meeste Afghanen zijn helemaal niet blij met de huidige – zogenaamd democratisch gekozen – politici. Ze kunnen er met hun pet niet bij dat de massamoordenaars van weleer, de gewelddadige warlords, nu hoog en droog op mooie posten zitten. Alle oude warlords hebben meteen een amnestieregeling voor alle misdaden uit het verleden geregeld. President Karzai is alleen de warlord met de schoonste handen. Ze zijn geïnstalleerd onder militaire protectie, maar draagvlak hebben ze niet."

Van Bommel: "Veel hulp die naar Kabul gaat, verdwijnt in een groot gat van corruptie en wanbestuur. We moeten investeren in lokaal bestuur. Dan krijg je draagvlak en kan je projecten van de grond krijgen met de bevolking."

Wat betekent jullie scenario voor de militaire missie?

Van Bommel: "Opnieuw, alle processen die ontstaan onder militaire dwang, zijn besmet. Structuren en bestuurders verwerven op die manier ook geen gezag. Maar juist wél wanneer ze de middelen hebben om alles zelf op te zetten."

Van de Put: "De taak die onze militairen kunnen hebben, is het trai-

nen van Afghaanse militairen en politiemannen. Een bescheiden rol dus.”

Van Bommel: “Die perceptie van bezetters zal altijd zo blijven. Ze vertrouwen het nooit, want ze weten: deze jongens gaan ook weer weg.”

Is het voor HealthNet onveilig geworden?

Van de Put: “Sinds de interventie in oktober 2001, zeker. Op alle fronten is alles slechter gegaan in de zuidelijke provincies.”

Van Bommel: “Het Rode Kruis heeft onomwonden gezegd dat de humanitaire situatie van de bevolking sindsdien slechter is geworden.”

Van de Put: “Hulpverleners kunnen minder doen doordat het onveilig is geworden. Voedsel, gezondheidszorg, economie, scholing.”

Van Bommel: “Dan kan je toch niet volhouden dat we goed bezig zijn?”

Dat is een pijnlijke constatering.

Van de Put: “Dat weet iedereen ook wel, anders was het niet zo'n groot probleem wat we nog steeds bespreken.”

MASSALE TROEPENMACHT IS EEN MILITAIRE VERGISSING

Voorstanders van de missie zeggen: even doorbijten, de anti-biotica-kuur afmaken, dan zal het beter gaan.

Van Bommel: “Nee, dat is onzin. Het gaat op alle fronten slechter, dus we moeten iets anders. Maar de regering zegt doodleuk: het gaat wel goed en we moeten langer blijven.”

Van de Put: “Dit soort rechtvaardigingsverhalen komt altijd van mensen die ver van de werkelijkheid af staan. Dit soort teksten hoor ik nooit van militairen. De behoefte om door te gaan, proef ik bij politieke partijen in de coalitie die denken dat ze een verplichting zijn aangegaan ten opzichte van de NAVO.”

Van Bommel: “Operatie geslaagd, patiënt overleden, daar zijn we nu. Het medicijn is inmiddels erger dan de kwaal.”

Van de Put: “Er is ook helemaal geen plan. We gaan twee jaar door, maar hebben helemaal geen eindplan.”

Van Bommel: “Nederland heeft zichzelf in deze positie gemanoeuvreed. Defensie-minister Van Middelkoop zei, voordat er een verzoek lag van de NAVO, dat we een positieve grondhouding hadden voor verlenging van de missie. Dan gaan meteen in alle hoofdsteden de loketten dicht. Als je dan toch nog terugkrabbelt, sta je ontzettend in je hemd. De beslissing is vooral een politieke kwestie. De beslissing deze missie voort te zetten heeft met veel dingen te maken, maar heel weinig met de belangen van de Afghaanse bevolking.”

Tekst: Machiel Rebergen

Foto: Zabi Tamanna, Xinhua News Agency (WPN / Hollandse Hoogte)

Farshad Bashir, gevlucht uit Afghanistan en als 14-jarige lid van de SP. Dit jaar werd hij het jongste Kamerlid (20) ooit. Over de militaire missie in Uruzgan heeft hij een uitgesproken mening. Net als over politiek en rechtvaardigheid.

Wat zijn je herinneringen aan Afghanistan?

“Ik was nog maar negen toen we vluchtten. We woonden in Herat, in het westen van Afghanistan. De Taliban waren aan de macht. Alles was sober. Vrouwen moesten een boerka dragen, mannen traditionele kleding. De kinderen mochten eigenlijk niet buiten spelen, want je moest de Koran bestuderen. Buiten spelen moest dus stiekem.”

Jullie zijn gevlucht?

“Ja. Mijn vader was een kritische journalist. We hebben smokkelaars betaald om weg te komen. In 1997 kwamen we in Nederland aan.”

JONGSTE KAMERLID FARSHAD BASHIR:

LAAT AFGHANISTAN NIET BARSTEN!

Nooit van Nederland gehoord natuurlijk.

“Wel gehoord. Ik wist van de bloemen, de koeien en de kaas.”

Je eerste indruk?

“Vriendelijke mensen. Gastvrij. Tolerant. En heel vaak slecht weer. Regen in de zomer.”

Waarom wordt een jongen van 14 lid van een politieke partij?

“Omdat ik de wereld wilde veranderen, hè. Ik heb een sterk gevoel voor recht en onrecht. In Sneek heb ik me verdiept in de partijen. Wat me aansprak aan de SP: de partij bedrijft politiek op straat, en niet alleen in gemeentehuis of parlement. Ik was actief lid van de jongerentak van de SP, ROOD, in Leeuwarden. Ik deed mee met acties tegen de afbraak van sociale huurwoningen, voor verbetering van het onderwijs, dat soort dingen. Ineens werd me gevraagd op de lijst te staan in Leeuwarden.”

En nu zit je ineens in de Tweede Kamer.

“Jan Marijnissen zei: Na het kerst-

reces zouden we je er graag bij willen hebben. Ik wil ook daar een bijdrage leveren aan een beter Nederland. Welke dossiers? Ik ben voorlopig allround. Ik wil in debat met mensen als Wilders en Verdonk, maar nog veel liever in gesprek met mensen die op ze willen stemmen. Ik denk dat juist die mensen door hun plannen getroffen worden. Dat wil ik duidelijk maken.”

Je bent het jongste Kamerlid ooit.

“Dat is bijzonder, en een eer. Maar het is geen wedstrijdje. Als er maar SP'ers in de Kamer komen.”

De oorlog in Afghanistan. Voor of tegen?

“Tegen. Maar het Westen mag Afghanistan niet laten barsten, zoals na de inval van de Russen in de jaren tachtig. Dan kunnen de Taliban de macht weer grijpen. Maar in het zuiden, waar militairen vechten, zie je dat de Taliban juist sterker worden en steun krijgen omdat er een vijand van buiten is; de bezetter. Het probleem is de Taliban.

Daar moet je mee in gesprek.”

In gesprek? Dan blijven ze toch aan de macht?

“Nee, want je moet verkiezingen houden. De bevolking zal niet op de Taliban stemmen.”

Als wij de militairen weghalen, krijg je toch helemaal geen verkiezingen?

“Als we alle militaire investeringen die we nu doen, zouden steken in economische investeringen in de veilige gebieden in het noorden en het westen, dan krijg je daar economische bloei. Dan krijgt de Taliban geen poot aan de grond. Die situatie verspreidt zich als een olievlek over de rest van het land. Daar wil de bevolking hetzelfde; goede zorg, infrastructuur, werkgelegenheid, scholing, veiligheid, vrijheid.”

Tekst: Anneke Verbraeken

SIEBEL

IK KAN OOK MET WOUTER BOS DOOR EEN DEUR

JAN MARIJNISSEN

HET BESTE GAAT NOG KOMEN

Jan Marijnissen kwam bijna veertien jaar geleden samen met Remi Poppe in de Tweede Kamer. Nu leidt hij de derde partij van ons land. Hij hoort tot de Kamerleden met de meeste ervaring. Maar van stoppen wil hij nog niks weten: "Ik ben een rasoptimist. Net als mijn moeder."

Altijd je rug recht houden in de politiek, veroorzaakt dat een hernia?

"Iedereen heeft een zwakke plek, bij mij is dat mijn rug. Ik ben twee keer geopereerd. De hernia is drie keer teruggekeerd, het afgelopen jaar heb ik weer vier maanden platgelegd. De specialisten weten ook niet wat in mijn geval de oorzaak is. Op het moment gaat het uitstekend. Als door een wonder was het vlak voor Prinsjesdag weer in orde. Wees gerust ik kan er weer tegenaan."

...of zijn je rugklachten het gevolg van je werk als lasser of je fabrieksarbeid?

"Nee, nou ja, dat weet ik niet. Het opvallende is dat ik mijn eerste hernia kreeg in 1987, juist toen ik was gestopt met werken in de fabriek."

Wie zijn je helden?

"Ik vind het goedkoop om te ketteren met de verdiensten van een ander. Wij kunnen niet eens in de schaduw staan van mensen als Gandhi of Mandela. Ik stel me maar bescheiden op. Het heeft ook

iets puberaals om te zeggen: *Dit zijn mijn helden*. Als volwassen man moet je proberen de held van je eigen leven te zijn. Gewoon zelf stinkend je best doen en natuurlijk van alles en iedereen leren wat je kan. Dus een helden-top-drie heb ik niet."

Wat wil de SP nu met haar 25 Kamerleden?

"We willen Nederland menselijker en socialer maken en daarom willen we in de regering. Natuurlijk kun je met 25 mensen in de oppositie veel bereiken. Het kabi-

net voelt de hete adem van de SP in de nek en probeert ons de wind uit de zeilen te houden door onze goede plannen over te nemen. Dat juichen wij alleen maar toe. Gratis schoolboeken. Meer energiebesparing De no-claim uit de gezondheidszorg. Meer hulp aan ouders bij opvoedingsproblemen. Minder uitstoot van broeikasgassen. Allemaal voorstellen van ons die nu kabinetsbeleid zijn geworden. Prima, maar het beste voor Nederland zou wel zijn als we na de volgende verkiezingen kunnen vaststellen dat de SP verder is doorgegroeid. Het is aan ons om te zorgen dat we voor die tijd voldoende goede bestuurders hebben. Mensen die we in de etalage kunnen zetten zo van: *Kijk, die gaan het voor de SP in het kabinet doen*.

Met wie zou je willen regeren?

"Ik denk dat de PvdA de eerste partij is die in aanmerking komt, aangezien we dezelfde roots hebben. Alleen is de PvdA ideologisch en politiek wat op drift geraakt. De SP is heel populair bij de aanhang van de PvdA, al die mensen geven de SP als tweede partij op. Dat geeft al aan dat er een soort vanzelfsprekendheid ten grondslag ligt aan die samenwerking. Want wat je in dit kabinet ziet, is twee zielen in een borst: het CDA probeert de VVD voor zich te winnen en de PvdA probeert de 25 zetels van de SP weg te kapen. Dat zijn twee totaal verschillende richtingen."

...maar kun je met Wouter Bos door één deur?

"Ik kan met iedereen door één deur. Sterker nog, ik houd de deur meestal open voor anderen, ik ben netjes opgevoed. Ik denk dat persoonlijke gevoelens in dit geval ondergeschikt horen te zijn aan het belang van de samenleving."

Is bij de PvdA de angst door de SP opgevreten te worden niet te groot?

"In de oppositie hebben we goed kunnen samenwerken. Dat zij nu in de regering zitten, heeft het er niet makkelijker op gemaakt. Maar ik denk dat het de komende jaren noodzakelijk is om het gesprek over samenwerking verder te voeren, overigens ook met GroenLinks. Dat is in het belang van Nederland en ik zal daartoe initiatieven nemen. Een combinatie van PvdA, GroenLinks en SP zou iets kunnen brengen in Nederland dat dit kabinet absoluut niet tot stand brengt. Het zou ook enthousiasme in de samenleving kunnen wekken en echte hoop bij iedereen dat het beter wordt in het onderwijs, de zorg, het openbaar vervoer. En dan wil ik een brede sociale beweging, waar ook andere clubs aan kunnen deelnemen zoals de vakbonden, het MKB, vredes- en milieubewegingen, natuurverenigingen. Samen vormen die een massief geheel waarbij de delen ondergeschikt zijn aan het doel: een menselijker en socialer Nederland. Ik denk dat zo'n beweging heel kansrijk is."

VEEL VOORSTELLEN VAN ONS ZIJN NU KABINETSBELEID

Wat wil je met de SP in elk geval bereiken in de komende jaren?

"Belangrijkste punt is voor ons altijd het oplossen van de armoede onder kinderen. Volwassenen hebben keuzes, daar kun je nog tegen zeggen: *Je had beter je best moeten doen*. Maar een kind kan zijn ou-

JAN

als er bijzonder aanleiding toe is, wordt er bij ons over politiek gesproken. Dan krijg ik vooral kritiek, hoewel nu minder dan vroeger. Als ik bijvoorbeeld te harde woorden heb gebruikt in de Kamer, maar ook op Engelse of moeilijke woorden krijg ik veel commentaar. Mijn vrouw en mijn dochter moeten niks hebben van dikdoenerij en dat laten ze ook horen. Ze hebben natuurlijk een enorme prijs moeten betalen voor mijn politieke activiteit en dat geeft ze ook het recht commentaar te leveren, vind ik.”

...in welke zin hebben ze daar een prijs voor moeten betalen?

“Ik ben 24 uur per dag zeven dagen per week politicus en het vergt nogal wat organisatie om een dag vrij te krijgen of op vakantie te gaan. De politieke druk is gelukkig nu wel over veel meer mensen verspreid dan vroeger. Het is eenvoudiger te dragen dan in de beginjaren.”

Wanneer heb je voor het laatst gehuild?

“Toen ik keek naar de videoclip bij het nummer *Hurt* van Johnny Cash. Dat is het laatste nummer dat hij heeft opgenomen voor zijn dood. Ik ben met Cash groot geworden en als je zijn leven een beetje kent en je ziet deze clip: een knappe die het dan droog houdt.”

tekst: Daniël Peters en Bert Voskuil
foto: Maarten Tromp

WAT HOUDT JAN DAGELIJKS BEZIG:
> WWW.JANMARIJNISSEN.NL

BEKIJK DE VIDEOCLIP VAN JOHNNY CASH OP: WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=SMVAWKJ4GO

ders niet kiezen of zijn milieu, zijn stad of zijn land. Ik vind het ondraaglijk dat in Nederland honderdduizenden kinderen hun hele jeugd in armoede moeten opgroeien. Die kinderen lopen een achterstand op in ontwikkeling, onderwijs en gezondheid die ze nooit meer inhalen.

Tweede punt is de ouderenzorg. We moeten echt stoppen ouderen buiten de maatschappij te plaatsen in Nederland. Gelukkig blijven mensen steeds langer vitaal en eisen ze hun plaats in de maatschappij op. Maar we moeten ze daarbij helpen door ze midden in onze wijken te laten wonen, zodat ze kunnen blijven meedoen aan het sociale leven. En het derde waar we ons echt voor gaan inzetten, is het onderwijs. Met goed onderwijs kun je zorgen dat mensen de regisseur worden van hun eigen opera, dat ze het leven in eigen hand kunnen nemen.”

Je bent al ruim dertig jaar bezig met de SP, hoe houd je dat vol?

“We zijn de derde partij van het land, zowel in zetel- als in leden-tal. Wie had dat ooit gedacht in 1994 toen we voor het eerst in de Kamer kwamen? Of in 1974 toen we voor het eerst in de raad kwamen? De SP heeft dus een enorm goede naam. Te zien dat je werk tot resultaat en vertrouwen leidt, dat we dingen bereiken voor mensen, dat is mijn elixer, daardoor voel ik geen vermoeidheid.

Natuurlijk hebben we tegenslagen gekend, maar als je aan het eind van de dag kunt concluderen dat de mensen voor jou kiezen, dan is de pijn gauw vergeten. Ik ben een rasoptimist net als mijn moeder. Soms stonden we samen af te was-sen en als het eerste bordje uit de teil kwam, zei ze: *Zo dat is alweer klaar*. En dan moest de hele afwas

nog. Dat zit ook in mijn aard. Ik heb vooral oog voor datgene wat we van tegenslag kunnen leren, of waar net de uitweg zit. Als ik zou blijven tobben over alles wat niet helemaal gaat zoals ik wil, dan zou ik heel snel verzuren en tot niks meer komen.”

EEN KNAPPE DIE HET DROOG HOUDT BIJ 'HURT' VAN JOHNNY CASH

Kan de SP zonder Jan Marijnissen?

“Sinds ik landelijk voorzitter ben, dat is nu twintig jaar, ben ik altijd bezig geweest mezelf juist overbodig te maken. Vroeger bemoeide ik me nog met het partijblad, de scholing van leden of de organisatie van de partij, maar dat doe ik allang niet meer.

Wat ik eigenlijk geprobeerd heb, is de partij zo in te richten dat als er mensen wegvallen, die karavaan toch verder trekt. Als ik dat zelf zou zijn, is er een heel rijtje goede mensen waaruit we kunnen kiezen. Mensen als Agnes Kant, Harry van Bommel, Jan de Wit en Tiny Kox hebben hun sporen absoluut verdiend en genieten een breed vertrouwen binnen de partij. Die moeten in staat worden geacht bijvoorbeeld de fractie te leiden of voorzitter te zijn van de partij. Ik vind dat een partij niet afhankelijk moet zijn van één persoon, maar moet leunen op een brede basis.”

Wat moeten we met het verschijnsel Wilders?

“Wilders zegt dat de islam en de mohammedanen niet deugen. Ster-

ker nog, de Koran moet van hem verboden worden. Moslims mogen het land niet meer in en zij die een fout begaan, moeten eruit. Dat is een discriminerende manier van naar mensen kijken. Het is onze taak hem te ontmaskeren. We willen mensen laten zien wie Wilders echt is. De ex-VVD'er wil bijvoorbeeld kampioen belastingverlaging worden, maar wel ten koste van het onderwijs, de zorg of de ontwikkelingssamenwerking. Dat hoor je hem er nooit bij vertellen, dus dat gaan wij zeggen.

Dat we Wilders hard gaan aanpakken, wil overigens niet zeggen dat we zijn aanhangers niet serieus nemen. Dat zijn mensen die nadrukkelijk problemen ondervinden, waar in de politiek lang heel erg schimmig over is gedaan. Er zijn natuurlijk wijken waar het een stuk minder aangenaam leven is dan in andere buurten. En dat zijn niet zelden die wijken waar mensen met lage inkomens wonen en waar veel schort aan de voorzieningen. De SP moet zorgen dat de leefbaarheid in die wijken toeneemt. Maar daar hebben wij Wilders niet voor nodig. Dat doen we immers allang, we zijn er groot mee geworden.”

...en Verdonk?

“Verdonk is een heel ander verhaal. Zij wil de plaats van de moeder van alle Nederlanders innemen, lijkt het wel, als een soort nieuwe koningin. Ik neem haar kiezers serieus net als die van Wilders, maar als politica kan ik haar niet serieus nemen. Bij het debat over Uruzgan eind vorig jaar kwam ze gewoon niet opdagen. En het is ook raar om in de krant te zeggen dat je de files wilt aanpakken, maar dat ze dan bij het debat over verkeer gewoon niet aanwezig is. Verdonk is voor mij een groot vraagteken. We

kennen haar als minister van integratie, maar wat ze van Uruzgan of Irak, het koningshuis, onderwijs, de problemen in de jeugdzorg, natuur en milieu vindt, weet geen mens.”

Wordt er bij jou thuis wel eens over iets anders dan politiek gesproken?

“Gelukkig wel. Eigenlijk alleen

MET BAAN ARMER DAN ZONDER

Het kabinet wil iedereen aan het werk hebben. Veel uitkeringsgerechtigden willen ook dolgraag aan de slag. Maar het wordt erg moeilijk als je geen baan kunt vinden of met werk minder overhoudt dan zonder werk.

Het paspoort van Kirti Mohan (24) is al drie maanden verlopen. Ze heeft nog geen geld voor een nieuwe pas, daar spaart ze voor. Ze leeft voornamelijk op koffie en appels. Het meeste voedsel dat ze bij elkaar sprokkelt, geeft de alleenstaande moeder aan haar 4-jarige zontje Atila. "We eten meestal om de dag macaroni en friet", zegt ze.

Nee, Kirti zit niet in de bijstand, ze werkt zich een slag in de rondte. In het kader van haar reïntegratietraject is ze 35 uur per week persoon-

lijk assistent van een werkbegeleider op een sociale werkplaats. Ze zegt: "Ik weet waar de prioriteiten liggen in mijn leven. Die liggen bij het hebben van werk en niet bij het krijgen van een uitkering. Dat wil ik mijn zoon ook meegeven."

Toen ze nog op bijstand was aangewezen, schaamde ze zich wel eens. Omdat ze bij de supermarkt moest vragen of ze het brood van gisteren gratis mocht meenemen. Of omdat ze bij de groenteman op de pof fruit moest kopen. Dus deed ze er

Kirti Mohan werkt 43 uur per week en houdt 58 euro per maand over voor eten. En dat met een kind van 4 jaar...

DE INKOMSTEN EN UITGAVEN VAN KIRTI MOHAN

HUISHOUDBOEKJE OM VAN TE HUILEN

Vaste lasten per maand

€ 381,-	huur
€ 125,-	gas en licht
€ 75,-	water
€ 114,-	ziektekostenverzekering
€ 10,-	andere verzekeringen
€ 60,-	internet
€ 21,-	tussenschoolse opvang
€ 15,-	buitenschoolse opvang
€ 175,-	na schuldsanering over gebleven schulden, waaronder studieschuld

€ 976,- totaal

Inkomsten

983,-	bijstand
51,-	+ heffingskortingen

1034,-

Ze heeft dus 58 euro per maand over voor eten en kleding. Omdat dat niet genoeg is, werkt ze sinds kort acht uur in de week als schoonmaakster bovenop de 35 uur in het kader van haar reïntegratie.

alles aan om haar situatie te verbeteren. Ze rondde met succes de MBO-opleiding sociaal-pedagogisch werk af. Haar computer staat vol met sollicitatiebrieven, maar niemand neemt haar aan. "Ze zeggen dat ik niet genoeg ervaring heb. Maar je moet toch ergens beginnen om ervaring op te doen?", zegt ze verontwaardigd.

Om haar kans op werk te vergroten liet ze een tandarts haar slechte gebit fatsoeneren. Maar haar verzekering dekde slechts een deel, waardoor ze met een openstaande rekening van driehonderd euro kwam te zitten. "Dat kun je dan in termijnen betalen, maar zij bepalen natuurlijk de termijnen. Dat wordt dan drie keer honderd euro

per maand ophoesten en daar kun je geen bijzondere bijstand voor aanvragen."

Haar wil om te werken bracht haar afgelopen zomer uiteindelijk bij het reïntegratietraject van *Randstad Rentree*. Dat gaat ten koste van haar toch al krappe portemonnee. Want in ruil voor 35 uur arbeid krijgt ze

SADET KARABULUT

TE VEEL NEDERLANDSE KINDEREN GROEIEN OP IN ARMOEDE

Het kabinet Balkenende IV zegt, net als voorgaande kabinetten, dat werk de beste oplossing is voor armoede. Maar armoede is al lang niet meer voorbehouden aan mensen met een uitkering. Van de bijna anderhalf miljoen mensen in Nederland die op of rond de armoedegrens leven, hebben er 225 duizend gewoon een baan. In tegenstelling tot wat het kabinet beweert, is werk dus niet altijd het beste recept tegen armoede.

SP-Kamerlid Sadet Karabulut vindt het onbegrijpelijk dat het kabinet geen oog heeft voor de werkende armen. Ze zegt: "Natuurlijk is werk erg belangrijk om in levensonderhoud te kunnen voorzien en voor de sociale contacten, maar dan moet dat werk wel lonen. Mensen zoals Kirti, die vanuit een uitkering gaan werken, komen nu vaak bedrogen uit. Dat moet echt anders. En het kán anders."

Er moet een werkbonus komen

voor mensen die werken voor het minimumloon, of daar net boven zitten. Dit extraatje stimuleert mensen te gaan werken of méér te gaan werken. De bonus wordt afgebouwd naarmate iemand meer gaat verdienen. Ook moeten het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen de komende vier jaar met vijf procent omhoog.

Karabulut maakt zich grote zorgen om de kinderen van werkende armen en uitkeringsgerechtigden.

Ze probeert het kabinet er daarom van te overtuigen de kinderbijslag inkomensafhankelijk te maken. Op die manier komt de kinderbijslag vooral terecht bij gezinnen die dit het hardste nodig hebben.

Karabulut: "Wij zijn een heel rijk land en desondanks groeien bijna een half miljoen kinderen in armoede op. Zij beginnen hun leven al met een achterstand. Hoogste tijd voor een eerlijker inkomensbeleid, zodat alle kinderen een

eerlijke kans krijgen op school en een fijne toekomst. En zodat mensen niet meer hoeven aan te kloppen bij een voedselbank voor hun eten."

Hoe zit het nou precies met armoede, schulden en inkomensverdeling? Alles wat u wil weten over de onrechtvaardige welvaartsverdeling in Nederland vindt u op > WWW.SP.NL

haar bijstandsuitkering nu in de vorm van loon. Daarnaast ontvangt ze een klein extraatje van 45 euro per maand. Maar door haar baan en die kleine verhoging heeft ze geen recht meer op een reeks toeslagen en heffingskortingen, zoals een tegemoetkoming in de kosten van de kinderopvang. Gevolg: ze is nu financieel slechter af dan toen ze nog in de bijstand zat!

Kirti: "In de bijstand ontving ik voor 184 euro heffingskortingen. Nu nog maar 51 euro. Dus met werken ben ik er maandelijks netto 88 euro op achteruit gegaan. En ik kwam met bijstand al niet rond, dus heb ik er noodgedwongen een baan van acht uur als schoonmaakster bij genomen. Daardoor heb ik de opvoeding van mijn zoon niet meer in eigen hand. Want om half negen breng ik hem naar school, tegen zessen haal ik hem op van de buitenschoolse opvang. En om half acht moet hij echt in bed liggen. Ministers hebben tegenwoordig hun mond vol over opvoeding, maar ik krijg niet eens de kans mijn kind op te voeden."

Randstad Rentree zou haar gaan helpen een betaalde baan te vinden of haar te detacheren bij een bedrijf. Na zes maanden is daar nog weinig van terechtgekomen. Het is voor Kirti ook haast onmogelijk om alle verplichte reïntegratiecursussen te volgen. Want: "De tussenschoolse opvang van Atila kost me 21 euro per maand en de buitenschoolse opvang vijftien euro. Ik kan dat niet altijd betalen en daarom moet ik me soms ziek melden om op mijn kind te passen."

Ondanks alle problemen blijft ze positief. "Je wordt heel creatief van armoede. Ik ben trots dat het me lukt te overleven. Ik weet inmiddels ook dat het echt niet aan mij ligt. Dat houdt me op de been. En de tranen raken op, geloof me."

tekst: Daniël Peters
foto: Berry Stokvis

SUDOKU

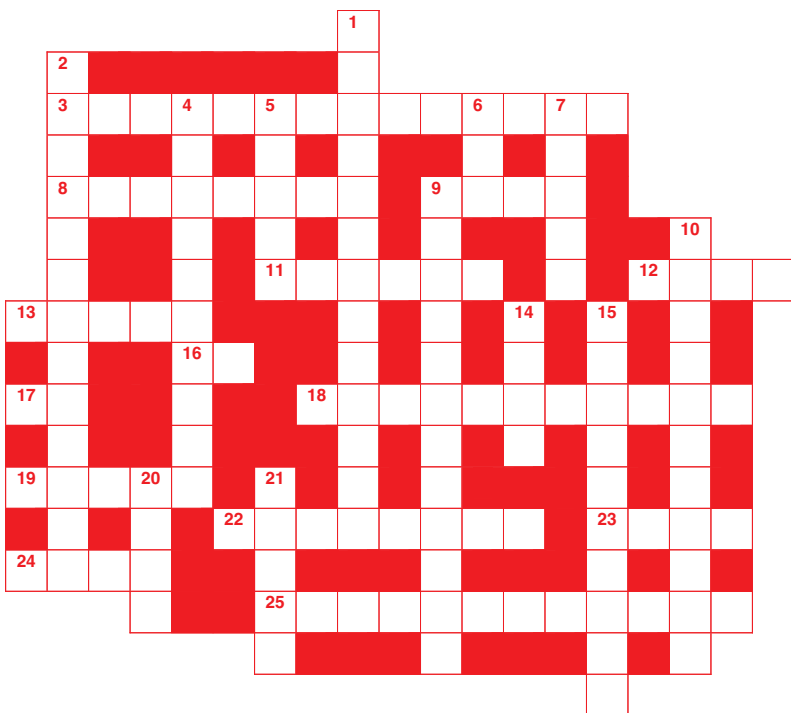
	7	6						
	5			2	8		9	7
	9	2			4		5	
4		1						
9			8		5			
				1		7		3
5	6				1	2		
2	1			3	9	6		
							1	8

			2	4			7	
	6	4	8	3				1
3	7						2	
	1			2	4			
	5			6			2	
				3		9	5	
5						7		3
		8		1	2			9
6	2			4				

3				8	1	5		
8	2	4					1	9
			5	2	3		7	
		5	4			3		2
7				6		8		
					7	1	3	5
	5		8		2	4	9	
4		9						

2				1	9			3
		8		4	7	2		
6						8		
8	3		9	7				
	5	1						2
		7				6		9
					3	5	9	7
				9	8			
						9		4

POLITIEK CRYPTOGRAM

Alle oplossingen van het cryptogram hebben, in ruime zin, iets met het politiek bedrijf te maken. Onder de goede inzendingen wordt een boekenbon van € 50,- verloot.

Mail uw antwoorden voor 1 mei: prijsvraag@sp.nl of stuur ze naar SP, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam onder vermelding van *prijsvraag* op de envelop.

Horizontaal 3 Televisieuitzending van een politiek beweging (14). 8 Hip taalgebruik. En je hebt nog wat te zeggen ook (8). 9 Politica staat de SP ter zijde (4). 11 Eerste Kamer van het Romeinse Rijk (6). 12 Het is (g)een straf, dit te verdienen (4). 13 Vestigingsplaats van een kamerstoel (5). 16 Op dit ministerie wordt ook nog een balletje getrapt (2, afk.) 17 Gespiegeld naschrift van een politieke partij (2, afk.) 18 Wouter lijkt een smerig baantje te hebben (11). 19 Oranjeklant viert carnaval (5). 22 Spreekt niet tegen (8). 23 Houten coalitie wordt ervóór gezet (4). 24 Partijkader? (4). 25 Ondernemen geeft lawaai in de zaak (12).

Verticaal 1 Trekt hard aan de bel! Quasimodo klapt uit de school (13). 2 Afscheiden houtprodukt heeft nu eigen zetels in de kamer (13). 4 Uitstekend inkomen voor een bergbeklimmer (10). 5 Was voor velen een kabinet om zich groen en geel aan te ergeren (5). 6 Eersteklas moeder voor een jeugdige asielzoeker (3, afk. spreektaal). 7 In stemming gebracht is 'ie wantrouwend of vertrouwend (5). 9 Groep 5 en 6 van de basisschool gaan op de vuist (12). 10 Miss Flevoland is compromisericht (11). 14 Het oeuvre van een arbeider (4) 15 De meerderheid van de volksvertegenwoordiging kiest voor tapijt (10). 20 Rekening van een politieke mededeling (4). 21 In de koffiekamer wordt de politiek beïnvloed (5).

COLUMN JASPER VAN DIJK

HET EXTRA GELD VAN PLASTERK IS EEN SIGAAR UIT EIGEN DOOS

Beste minister Plasterk,

Wat had ik net als iedereen in Nederland hoge verwachtingen van u als minister van Onderwijs. U was als frisse columnist van het tv-programma *Buitenhof* en *de Volkskrant* het buitenbeentje in kabinet Balkenende IV. En ik hoopte dat u als wetenschapper uw kritiek op het Nederlandse onderwijs zou omzetten in goede veranderingen. U blies immers hoog van de toren door te zeggen dat u de schoolmanagers minder macht wilde geven en u zei ook dat de leraar weer op een voetstuk moest komen te staan. Een fris geluid, zou er dan eindelijk een einde komen aan alle bezuinigingen en afbraak in ons onderwijs? Ik hoopte het. Maar nu u bijna een jaar bezig bent, begin ik een stuk minder enthousiast te worden. In de Kamer heb ik wel eens ronduit tegen u gezegd: "Minister Plasterk, u bent nu geen columnist meer, grote woorden zijn nu niet meer genoeg, ik verwacht nu daden van u."

Natuurlijk heeft u al luid rondgeroepen dat u een miljard extra heeft losgepeuterd en dat zal besteden aan hogere salarissen voor leraren. Maar dat blijkt een sigaar uit eigen doos. Want om de salarissen te verhogen, wordt de verlofregeling voor oudere leraren zelfs helemaal afgeschaft (de Bapo-regeling). Dat is dus geen extra investering, maar gewoon leraren-geld rondpompen.

Nee, er is meer geld nodig om ons onderwijs echt te verbeteren. Zonder extra geld komt het onderwijs in de problemen. Neem alleen al de kwestie dat in de komende zeven jaar drie op de vier leraren in het middelbaar onderwijs met pensioen gaan. Er zijn de komende jaren duizenden nieuwe leerkrachten nodig. Als die er niet komen, worden leerlingen naar huis gestuurd of komen er nog meer onbevoegden voor de klas. Nu al is één op de vier leraren onbevoegd. We vinden het toch ook idioot als een patiënt zich zou overgeven aan een onbevoegde arts?! Maar hoe krijg je nieuwe leraren, als mensen in het bedrijfsleven twintig procent meer verdienen? En nog iets: Nederlandse docenten moeten gemiddeld een stuk harder werken dan hun collega's in onze buurlanden. Niet alleen draaien ze de meeste lessen, maar hebben ze ook de grootste klassen.

Als extra geld voor onderwijs zo hard nodig is, waarom komt het er dan niet? Omdat ook deze regering het onderwijs vooral ziet als hoge kostenpost. Slechts vijf procent van het nationaal inkomen gaat naar onderwijs, dertig jaar geleden was dat nog zeven procent. Andere rijke landen besteden ruim zes procent aan onderwijs. Die ene procent verschil staat voor ongeveer vijf miljard euro. Met zo'n injectie zouden we weer koploper op onderwijsgebied zijn, zoals we eens waren.

De SP staat voor hoge kwaliteit van onderwijs. Met louter bevoegde leraren die een eerlijk salaris krijgen. En met kleinschalige scholen. Volgens ons is onderwijs belangrijker dan bijvoorbeeld straaljagers. Iedereen profiteert van goed onderwijs. Mensen worden gezonder, welvarender en gelukkiger. Positief gevolg: de criminaliteit neemt af en daarmee verdient je gelijk een smak geld terug.

Beste minister Plasterk, de grote mooie woorden zoals u die als columnist gebruikte zijn niet meer voldoende. Het is nu tijd voor grote daden. Als u daarmee begint, steunen wij als SP u van harte.

640 DUIZEND

Niet iedereen deelt in de groeiende rijkdom. 640.000 huishoudens leven onder of rond het sociaal minimum van € 900,- per maand.

95 PROCENT

Van elke honderd kiezers denken er 95 dat politici bewust meer beloven dan dat ze waar kunnen maken. In de lage inkomensgroepen was 38% zeer ontevreden over het beleid van het vorige kabinet. In de hogere inkomensgroepen waren er "slechts" 30 op de 100 niet te spreken over de regeringsaanpak.

696 MILJARD

Alle Nederlanders hebben samen € 696.000.000.000,- pensioenkapitaal opgebouwd. Deze megasom is nog niet eens meegenomen in ons gezamenlijk bezit van 1948 miljard euro.

DJ'S MET PREMIER-SALARIS

Naast omroepbazen mogen ook DJ's bij de publieke omroepen niet meer verdienen dan de premier, vindt de Kamer naar aanleiding van een motie van SP'er Jasper van Dijk. Dat betekent dat plaatjesdraaiers en presentatoren niet meer dan 171 duizend euro per jaar mogen beuren. Althans, niet op kosten van de belastingbetaler. Minister Ronald Plasterk was aanvankelijk vanwege 'marktomstandigheden' tegen deze 'loonmatiging' van door belastingbetalers opgebrachte megasalarissen. Bij de VARA kraait er geen haan naar dat 'presentator 4' jaarlijks 333.325 euro opstrijkt. Wie zou dat trouwens zijn? Paul? Matthijs? Jeroen? Weblog Geenstijl.nl speculeert alvast vrolijk over transfers in medialand: Paul de Leeuw naar RTL Boulevard, Jack van Gelder naar Discovery, Yvon Jaspers naar Family7. Jaap Jongbloed naar CNN. En Johan Cruyff? Die wordt Chef Analyse Marathonschaatsen bij SBS, zo voorspelt Geen Stijl.

4,2 MILJOEN

Van alle Nederlanders zijn er 4.200.000 ouder dan 55 jaar. In 2035 zullen dat er 6 miljoen zijn. Quizvraag: hoeveel 100-plussers wonen er in ons land?

Antwoord: ongeveer 1400.

MUG, KANON, KERNBOM

De Technische Universiteiten in Nederland weigeren Iraanse studenten en medewerkers toe te laten. Dit omdat de IND garanties wil dat zij niet in aanraking komen met nucleaire kennis. SP-Kamerleden Harry van Bommel en Renske Leijten noemen dit "met een kanon op een mug schieten." Leijten: "Je kunt toch niet verbieden bouwkunde te studeren omdat er aan dezelfde universiteit met nucleaire kennis wordt gewerkt?" Van Bommel: "Onze TU's verzorgen geen practica Hoe maak ik een kernbom?" De maatregel geldt overigens niet voor studenten uit andere landen in het Midden-Oosten. De SP-Kamerleden hebben bezwaar aangetekend bij de ministers van Buitenlandse Zaken en Onderwijs.

ROEMER HALVEERT DE FILES

Hij zat nog maar net in de Tweede Kamer en had nog geen OV-jaarkaart. En dus pendelde Emile Roemer met de auto tussen Boxmeer en Den Haag. "Een ramp. Op 5 december dacht ik lekker vroeg thuis te zijn om met mijn vrouw en twee dochters sinterklaas te vieren. Ik vertrok half drie, ik was negen uur thuis. Dat werd dus geen gezellige avond."

Hoewel Emile Roemer niet graag in de auto stapt vanwege de files, is hij ook (nog) geen fan van het openbaar vervoer. "Begrijp me goed, dat heeft niets met de trein en de bus op zich te maken, maar wel met de kwaliteit. Tochtige perons, treinen die uitvallen of te laat rijden, te weinig zitplaatsen, lawaaiige bellers. De Nederlandse treinreiziger wordt soms als vee vervoerd. En probeer maar eens met een bus naar een dorp buiten de Randstad te reizen. Dat lijkt meer op een avontuurlijke expeditie. Neem vooral hete koffie en brood mee, want de kans dat je ergens strandt is groot."

Emile Roemer, SP-lid van het eerste uur en oud-wethouder in Boxmeer, heeft zichzelf, en daarmee de SP, een ambitieus doel gesteld. Hij is ervan overtuigd dat de files binnen vijf jaar gehalveerd kunnen zijn. Om dat te bereiken tovert

hij geen konijn uit zijn hoge hoed, maar stelt hij een aantal, soms lastige, maatregelen voor. "Voor alle duidelijkheid, ik ben geen automobilistenpester. Iedereen die de auto echt nodig heeft, moet die ook kunnen gebruiken. Mij gaat het om een goed alternatief voor de mensen die niet per se met de auto naar hun werk hoeven."

Schandalig

Dat goede alternatief moet vooral komen van het openbaar vervoer. Roemer: "Maar het zal niet meevallen, want dit is de afgelopen dertig jaar zwaar verwaarloosd. Er is door opeenvolgende kabinetten bezuinigd, bezuinigd en nog eens bezuinigd. Schandalig!" Volgens Roemer moeten trein en bus frequent rijden, betrouwbaar en comfortabel zijn, goedkoper en goed op elkaar aansluiten, ook buiten de Randstad. "Wat dat betreft zal er ook iets gedaan moeten worden aan de

historische blunder om de NS op te knippen in aparte bedrijven. Want nu neemt niemand verantwoordelijkheid als het misgaat." Roemer wijst naar fabrieksdorpen als Heveadorp bij Arnhem. "Werk en wonen lagen op loopafstand van elkaar. Niks files. Later is het werk weggesaneerd uit de steden. Nu heb je slaapwijken waar je overdag een kanon kunt afschieten en bedrijventerreinen waar het 's avonds naargeestig stil is. Werk en wonen moeten weer veel meer worden gecombineerd. Dat zorgt voor levendige wijken en minder files. Dat kan ook best, het is goed wonen naast een kantoor, een meubelmaker of een fietsmaker."

Elitestroken

Naast de kwaliteitsslag van het openbaar vervoer en het combineren van wonen en werken, wil Roemer de grote knelpunten op

de weg voortvarend aanpakken. "Neem bijvoorbeeld de brug bij Ewijk, daar is hard een tweede nodig. Werkgevers moeten, meer nog dan nu het geval is, flexwerken en thuiswerken mogelijk maken. Wij zijn ook groot voorstander van flexkantoren voor mensen die niet thuis kunnen werken. Die kantoren hebben alle faciliteiten en wie wil, huurt er voor een paar uur een

NEDERLANDERS MOETEN SLIMMER AUTORIJDEN

werkplek."

Hoewel Roemer beslist geen automobilistenpester is, vindt hij wel dat automobilisten moeten betalen naar gebruik en bewuster en slimmer moeten autorijden. "Kijk, dat

Het ideaalbeeld van Roemer: wegen waar je ongestoord kunt rijden.

PRIJSVRAAG WIE ZEI WAT IN DE POLITIEK?

Er wordt wat afgekleet in de politiek. Journalisten tekenen honderdduizenden woorden op uit de monden van politici. Soms krachtige pleidooien, soms loze beloften. Maar wie zei ook weer wat? Als u weet van wie onderstaande citaten zijn, maakt u kans op een weekend naar Parijs voor twee personen. Succes!

WIN EEN WEEKENDJE PARIJS!

Eimert van Middelkoop

Wouter Bos

Jan Peter Balkenende

Jan Marijnissen

Mark Rutte

Harry van Bommel

Ben Bot

Rita Verdonk

Geert Wilders

1. Welke minister zei in de discussie over het ontslagrecht: "Ik zit in de politiek, niet in de koehandel"?
2. Welk kamerlid zei: "U toont hiermee aan dat u knettergek bent", tegen minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie?
3. Welke Christelijke minister sprak voor zijn beurt toen hij zei: "Het kabinet heeft de politieke intentie om verdere verantwoordelijkheid te dragen in Uruzgan"?
4. Wie zei in de verkiezingsstrijd: "'Mijnheer Bos, u draait en u bent niet eerlijk."
5. Welke oud-minister van Buitenlandse Zaken sprak de later ingetrokken woorden: "De inval in Irak was achteraf gezien, een vergissing"
6. Welke politicus zei: "Genoeg is genoeg. Langer doormodderen met Verdonk heeft geen zin."

rekeningrijden is natuurlijk niks. Dat kost miljoenen en levert alleen de fabrikant van die kastjes enige winst. Bovendien krijg je daarvoor elitestroken. Wij vinden dat er een heffing moet komen op de brandstof. Dan betaal je naar wat je rijdt.”

Interliner komt terug

Natuurlijk kan een Tweede Kamerlid er niet in zijn eentje voor zorgen dat de files verdwijnen. “Het is jammer dat minister Eurlings nog steeds conservatief achter de autolobby aanloopt. Ik probeer daarom in de – soms pittige – debatten met Eurlings constant in te zetten op vernieuwende en innovatieve oplossingen. Gelukkig krijg ik in het parlement steeds meer bijval. Onlangs werden drie moties van mij aangenomen.” Eén van die moties behelst zelfs een nieuwheid: een bus met een frequentie van drie minuten, die

uitsluitend op de snelweg rijdt. “Je kunt dan naar een parkeerplaats rijden en direct opstappen.” In zijn motie vraagt Roemer toestemming om een proef en die komt er dus. Ook de motie om de Interliner een nieuwe kans te geven door deze spitsbus voor het woon-werkverkeer uit het regionale net te halen, kreeg een meerderheid. “Die Interliner was een aanwinst, maar verdween bijna overal omdat na privatisering, meerdere bedrijven betrokken waren bij één route. Dat werkt dus niet. Dankzij mijn motie wordt de route van de Interliner bovenregionaal en komt daarmee in handen van één vervoersbedrijf.”

Roemer heeft niet alleen over het gewenste pakket maatregelen nagedacht, ook over de financiering heeft hij vastomlijnde ideeën. “Minister Eurlings reserveerde 4,5 mil-

jard euro voor de grootste knelpunten in het openbaar vervoer. Dat is volstrekt onvoldoende. Het kabinet heeft wel 21,5 miljard euro gereserveerd voor nieuw asfalt, terwijl ieder kind weet dat meer asfalt, meer autoverkeer veroorzaakt. Ik wil dus een groot deel van die 21,5 miljard gebruiken voor een echte oplossing.”

En hoe gaat Roemer straks naar Boxmeer? “Met de trein. Ook al moeten kwaliteit en betrouwbaarheid verbeteren, ik geef toch de trein de voorkeur nu ik wel een OV-jaarkaart van mijn baas heb gekregen. Met een beetje mazzel heb ik zelfs een zitplaats.”

Tekst: Anneke Verbraeken
Foto: Maurice Boyer

7. Wie zei er beslist: “En die regering met de SP komt er toch.”

8. Welke politica zei: “Ik zou best in een regeringscoalitie met de PVV van Wilders willen stappen.”

9. Welk Kamerlid zei over het Europees Verdrag tegen premier Balkenende: “U heeft in de ministerraad al besloten dat u dit wetsvoorstel gaat blokkeren. U belast dat voorstel daarmee niet, u legt er een bom onder. Daar omheen draaien is een minister-president onwaardig. Om het in uw eigen woorden te zeggen: u draait en u bent niet eerlijk?”

Mail uw antwoorden voor 1 mei: prijsvraag@sp.nl of stuur ze naar SP, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam onder vermelding van *prijsvraag* op de envelop.

660 MILJARD VERSUS 1 MILJOEN

Wat hebben beide getallen met elkaar te maken? Nou, samen vormen ze een schril contrast. Het eigen woningbezit in Nederland heeft een waarde (na aftrek van hypotheek!) van € 660.000.000.000,-. Máár... een miljoen huishoudens hebben te weinig inkomen om de huur te kunnen betalen en zijn afhankelijk van huurtoeslag.

24,5 PROCENT

In de lage inkomensgroepen gingen er bij de laatste verkiezingen van elke honderd stemmen 24½ naar de SP. In stemgedrag onderscheiden inkomensgroepen zich nauwelijks van elkaar, maar de steun voor de SP was in de laagste inkomensgroepen significant hoger.

BRIEF AAN PREMIER BALKENENDE

Geachte premier Balkenende,

Graag richt ik mij in deze open brief tot u met een belangrijke kwestie: het nieuwe Europese verdrag. U hebt namelijk onlangs in Lissabon voor Nederland uw handtekening onder dat verdrag gezet. Ik wil u graag laten weten dat die handtekening daar niet namens mij staat. Ik zal u uitleggen waarom.

In 2005 mochten Nederlanders voor het eerst meepraten over een belangrijk Europees verdrag. Dat was uniek. We mochten dat niet bij de deelname aan de euro, niet bij de uitbreiding met tien Midden- en Oost-Europese landen, maar gelukkig wél bij de Europese grondwet. U kent de uitslag. Een ruime meerderheid zei ‘nee’ tegen die grondwet. Daarmee waren de plannen van de baan, dacht ik. Niets bleek minder waar.

Het verdrag waar u in Lissabon uw handtekening onder hebt gezet, is vrijwel hetzelfde als het afgewezen grondwettelijk verdrag. Volgens Britse onderzoekers is het zelfs voor 96% identiek. Ik vind ook veel zaken uit het oude verdrag terug in het nieuwe verdrag. Nederland kan zich straks op veel terreinen niet meer met een vetorecht verzetten tegen beleid dat we écht niet willen. Er komen een Europese president en een minister van Buitenlandse Zaken, ook al noemt u ze wat anders. In feite komt het erop neer dat u wel de naam van het boekwerk hebt veranderd, maar nauwelijks de inhoud. Ik voel mij daarom voor de gek gehouden. Eerst zeiden we overtuigend ‘nee’ en nu krijgen we toch hetzelfde verdrag voorgelegd.

U zult begrijpen dat ik het niet bij deze constatering wil laten. Daarom heb ik samen met enkele andere Kamerleden een voorstel geschreven dat een referendum over het nieuwe Europese verdrag mogelijk maakt. Zo gek is dat niet. Ook in Ierland wordt er een referendum gehouden. Aangezien wij in Nederland over de eerdere versie ook een uitspraak van de bevolking hebben gevraagd, lijkt een oordeel van de kiezer mij nu ook meer dan wenselijk.

Ik weet dat u en uw partij, het CDA, tegen het referendum zijn. Toch wil ik u vragen geen blokkade op te werpen voor een referendum over het nieuwe Europese verdrag. Als u premier van alle Nederlanders wilt zijn, dan moet u nu ook alle kiezers laten spreken over dit belangrijke verdrag. Ik reken op u.

Met vriendelijke groet,

Harry van Bommel
Tweede Kamerlid

IK ZIT OP JE TE WACHTEN

GELD VOOR ALLE ASBEST-SLACHTOFFERS

“Razendsnel zagen we onze moeder veranderen van een sterke, levenslustige vrouw in een zwak vogeltje. Je staat machteloos. Nog geen jaar na de diagnose, hebben we haar begraven”, schrijft Astrid Verburg op de site van het Comité Asbestslachtoffers. Het comité werd in 1995 opgericht door de SP. Mensen die ziek waren geworden door asbest hadden recht op een financiële tegemoetkoming, zo vond de SP. Maar het zou nog tot 2003 duren voor er een eerste schadevergoedingsregeling kwam. Het was niet voor het eerst dat de SP in de bres sprong voor asbestslachtoffers.

Al in de jaren zeventig trokken SP-huisartsen van Ons Medisch Centrum in Oss bij het ministerie van Sociale Zaken aan de bel. Ze vonden dat de eisen die gesteld werden aan het werken met asbest lang niet streng genoeg waren. En SP-lid Remi Poppe luisterde in diezelfde tijd in een klein kamertje in Goor, naar het verhaal van drie weduwen. Asbestweduwen. Poppe: “Eigenlijk heel toevallig,

want hun overbuurman was SP'er. Zo raakten we erbij betrokken.” Het was SP-lid Jan de Wit die namens drie asbestweduwen het eerste proces voor schadevergoeding aanspande tegen asbestfabriek Eternit in Goor. Toen De Wit in de Tweede Kamer kwam, nam een andere SP-jurist zijn asbestzaken over. De onvermoeibare Bob Ruers voerde ontelbare processen voor schadeloosstelling van asbestslachtoffers, heeft inmiddels waarschijnlijk het grootste asbestdossier van Nederland, schreef boeken en brochures, doet nog steeds onderzoek en hij stond in 1995 aan de wieg van het Comité Asbestslachtoffers. In de jaren tachtig zorgde Poppe er samen met het Milieu Alarmteam voor, dat de gevaren van asbest bij een groot publiek bekend raakten. Begin jaren negentig kreeg Poppe ook bekendheid als de milieudetective. Zijn onverwachte bezoeken aan asbestproducent Eternit in Goor en in het Belgische Kapelle-op-den-Bos brachten het bedrijf in ernstige verlegenheid en zorgden voor nog meer publiciteit. Poppe: “We namen natuurlijk wel een camera mee, want anders ziet niemand wat je doet. Ik zou ook een doosje meenemen met asbeststof om te laten analyseren. Nou, dat doosje werden twee grote plastic

zakken. Nee, ik ben niet bang geweest, ook al ben ik onbeschermd de fabriek in geweest. Er hingen daar wel mondkapjes, maar iedereen weet ook dat die volstrekt zinloos zijn.”

Dankzij de SP en het Comité Asbestslachtoffers kwam er in 2003 een regeling voor mensen die direct of indirect door hun werk asbestkanker (mesothelioom) hadden gekregen. Veel slachtoffers konden hier echter geen gebruik van maken omdat hun ziekte niet viel terug te voeren naar een werksituatie. De SP en het comité vonden dit volstrekt onterecht en bleven vechten voor een regeling voor alle asbestslachtoffers. Dat heeft succes gehad: op 1 december 2007 kwam de regeling *Tegemoetkoming Niet-loondienstgerelateerde Slachtoffers van Mesothelioom*.

Jaarlijks sterven er in Nederland 900 mensen aan de gevolgen van asbest. Hoewel al in 1953 officieel bekend was dat asbest zeer gevaarlijk was, werd de verwerking pas in 1993 verboden. Wie asbestkanker heeft sterft over het algemeen binnen één tot twee jaar.

WWW.COMITEASBESTSLACHTOFFERS.NL
WWW.SP.NL, DOSSIER ASBEST

WIJ STAAN VOOR U KLAAR!

SLUITPOST

Je zult maar 35 jaar bij een bedrijf werken en je job zien veranderen in een bijbaan – zonder fatsoenlijke rechten als ontslagbescherming, doorbetaling bij ziekte of het recht op minimumloon. Dat overkwam onder andere Henk Worp uit Heerhugowaard die eerst jaren post bezorgde en nu sorteerder is bij TNT. Hij zegt: “Het gaat me aan het hart dat het werk dat mijn collega's en ik altijd met de grootste zorg en veel plezier hebben gedaan, nu niet meer voor vol wordt aangezien. Mensen werken bij nieuwe postbedrijven een paar uur per week en worden per poststuk betaald. Dat is toch geen baan - met zo'n systeem kan toch niemand zeker zijn van zijn inkomsten?”

Voor SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen is het duidelijk: “Dit soort concurrentie op arbeidsvoorwaarden moet direct stoppen! De postmarkt is stukje bij beetje geliberaliseerd, en kijk wat een rotzooi het nu is. Postbodes vliegen de laan uit en intussen worden goedkope

Foto: Joost van den Broek / Hollandse Hoogte

krachten zonder arbeidscontract ingezet om het werk te doen, voor minder dan het minimumloon. We gaan zo echt terug in de tijd.” Staatssecretaris Heemskerk (PvdA) moet van Gesthuizen zo snel mogelijk een eind maken aan deze gang van zaken. “Bedrijven die hun werknemers geen arbeidscontract gaan geven mogen wat de SP betreft geen post meer bezorgen.”

Een paar honderd postbodes en sorteerders van TNT, het grootste

Nederlandse postbedrijf dat ooit PTT was, deden mee aan een SP-enquête. De resultaten waren schokkend. Acht van de tien lieten weten de toekomst zeer somber in te zien. Velen verloren het plezier in het werk; negen van de tien zien de komende fase van de liberalisering met angst tegemoet. Inmiddels is het in Duitsland wel zo dat postbodes minstens een minimumloon krijgen als ze post bezorgen. Des te meer reden dit ook snel in Nederland te regelen.

DIRECT HOUSING HUISJESMELKER VAN HET JAAR

De woningnood tiert in Nederland. Vooral voor de starters en studenten is het moeilijk om aan woonruimte te komen. Ellenlange wachtlijsten voor huurwoningen en hoge prijzen als er gekocht moet worden. In een markt van vraag en aanbod, stijgen dus de prijzen bij schaarste. Een hoop starters kunnen hier over meepraten.

Onder de verhuurders voor studentenkamers vind je veel degelijke huisbazen. Ze vragen een eerlijke huur, repareren gebreken en gaan

netjes met hun huurders om. Maar er zijn ook pandjesbazen die hun kans schoon zien om eens lekker te profiteren van de woningnood. Absurd hoge huren, slecht onderhoud, gevaarlijke situaties in huis, illegale contracten en intimidatie van huurders. ROOD, jong in de SP, gaat al drie jaar samen met de Landelijke Studenten Vakbond op zoek naar de ergste huisbaas van Nederland en belooft die met de oneervolle prijs 'Beste Huisjesmelker van het Jaar'. Na de heer Meijer in Amsterdam en mevrouw Chang in Utrecht – die haar verhuurdersvergunning verloor na controle van de gemeente – is dit jaar de dubieuze eer aan: Direct Housing uit Amsterdam.

Deze huisbaas vindt het normaal om corporatiewoningen illegaal door te verhuren. Huurders krijgen hun huurcontract, als ze dat al hebben, niet mee: die blijft in de kluis van de koppelhuisjesmelker. Een ontvangstbewijs van de veel te hoge betaalde huur wordt niet verstrekt. Direct Housing maakt gebruik van constructies die niet kunnen. Zo wordt één huurder door de huisbaas aangemerkt als hoofdhuurder en de anderen als gezinsleden. Door deze constructie kunnen de 'gezinsleden' nergens heen als de hoofdhuurder verhuist of op straat wordt gezet. Direct Housing behandelt ongeveer achthonderd huurders op deze manier. Een terechte winnaar.

Met trots presenteer ik hiernaast de 25 Tweede Kamerleden van de SP. 25 vrouwen en mannen die in opdracht van de anderhalf miljoen mensen die op ons gestemd hebben, nu in Den Haag keihard werken voor een sociaal en menselijker Nederland. Al die stemmers maakten ons de derde partij van ons land, waardoor we de VVD konden passeren.

Jammer genoeg werden we door PvdA en CDA buiten de regering gehouden. Al zijn in dit kabinetsbeleid gelukkig veel van onze ideeën opgenomen.

Er komen nu gratis schoolboeken. De no-claim is uit de zorgverzekering. Er is meer aandacht voor de uitstoot van broeikasgas en voor meer energiebesparing. En er wordt gesneden in de wildgroei van de woningmarkt. Prima. Hoe meer er van ons overgenomen wordt, hoe beter dat voor ons allemaal is. Daarom blijven we er als de grootste oppositiepartij voor zorgen dat we er het beste voor u kunnen uitslepen.

De SP is de meest actieve politieke partij van Nederland. We steunen de mensen die in opstand komen tegen de armoede en tegen de verrijking aan de top. We steunen mensen die een eerlijk loon willen voor hun harde werken en niet zomaar op straat gezet mogen worden. We helpen mensen die vermalen worden door de trage bureaucratistische molens. We hebben overal gratis juridische spreekuren waar iedereen terecht kan. We vechten tegen de woningnood en de verromming van ons landschap. We willen dat Afghanistan geholpen wordt, maar niet door middel van oorlog die we daar nu voeren. We komen op voor goed onderwijs voor iedereen en eisen goede zorg voor jong én oud.

Toen me kortgeleden eens gevraagd werd waarom ik al meer dan dertig jaar zo bevlogen met de politiek bezig ben, hoefde ik niet lang na te denken en heb ik geantwoord: “Al zou door mijn inzet het leven van één mens beter geworden zijn, dan heb ik al mijn doel bereikt.”

Door het onafgebroken werk van de SP hebben we gelukkig al miljoenen mensen daadwerkelijk kunnen helpen. Maar er is nog veel om voor te knokken.

VOOR EEN MENSELIJKER EN SOCIALER NEDERLAND.

Dat doen we met een sterk groeiend aantal van meer dan 50.000 actieve SP-leden. Dat doen we met 353 gemeente- en deelraadsleden, met 81 provinciale staten leden, 12 senatoren in de Eerste Kamer en onze enthousiaste ploeg van 25 Tweede Kamerleden. Zij staan allen voor u klaar om samen ons land en de wereld beter, menselijker en sociaal te maken. Ik vraag u: help ze alstublieft.

Kom erbij en word lid van de SP.

Jan Marijnissen

JAN MARIJNISSEN
VOOR IEDEREEN

AGNES KANT
VOOR ZIEKEN & ZORGERS

HARRY VAN BOMMEL
VOOR DE WERELDBURGER

SADET KARABULUT
VOOR MENSEN IN NOOD

JAN DE WIT
VOOR RECHT VOOR IEDEREEN

KRISTA VAN VELZEN
VOOR DIERENVRIENDEN

EWOUT IRRGANG
VOOR EERLIJKE ECONOMIE

RONALD VAN RAAK
VOOR ONZE POLITIE

EMILE ROEMER
VOOR MOBIEL NEDERLAND

RENSKE LEIJTEN
VOOR STRIJBARE JEUGD

PAUL ULENBELT
VOOR ALLE WERKERS

FONS LUIJBEN
VOOR ONZE OUDEREN

SHARON GESTHUIZEN
VOOR EERLIJKE ONDERNEMERS

JASPER VAN DIJK
VOOR STUDENTEN & DOCENTEN

RON ABEL
VOOR SCHOOLKINDEREN

PAULUS JANSEN
VOOR BETAALBAAR WONEN

NATHALIE DE ROOIJ
VOOR BEROEPSONDERWIJS

HANS VAN LEEUWEN
VOOR HET CREATIEVE GELUID

ARDA GERKENS
VOOR MUZIKANTEN EN ICT-ERS

REMI POPPE
VOOR ONZE LEEFOMGEVING

HENK VAN GERVEN
DE HUISARTS IN DE KAMER

PAUL LEMPENS
VOOR HET SOCIALE WERK

MARIANNE LANGKAMP
VOOR ALLE KINDEREN

HUGO POLDERMAN
VOOR BOEREN & BUITENLUI

FARSHAD BASHIR
JONGSTE TWEEDE KAMERLID OIT

**EEN BETER
NEDERLAND
KAN NIET
WACHTEN**

**ALS NIEUW
LID KRIJG JE
EEN THONIK
DESIGN SP.
HORLOGE
KOM OP TIJD!
WWW.SP.NL
OF BEL GRATIS
0800 0225005**

TWEEDE EDITIE
VOORJAAR
2008

ZO

EEN BETER NEDERLAND

HET VUUR VAN
AGNES KANT

ZÓ BESPAART U
€ 100,- OP
GAS & LICHT

SCHOLEN BARSTEN
VAN DE VETTE
SPAARVARKENS

JAN MARIJNISSEN

FOTOGRAFIE ARI VERSLUIS

KAN HET WEL? JA, HET KAN!

Een beter Nederland, een menselijker en socialer Nederland: kan dat wel? Die vraag krijg ik dagelijks. Van allerlei mensen. Van onderwijzers tot postbodes, van mensen die niet rond kunnen komen tot mensen die zich zorgen maken over ons landschap, van werkers in de thuiszorg tot bouwvakkers. Mijn antwoord is steevast en zonder aarzeling: natuurlijk kan dat. Veel ellende wordt veroorzaakt door bedrijven die het vaak alleen om de winst gaat én door politici die niet weten wat er speelt en dus de verkeerde maatregelen nemen.

In vergelijking met de rest van de wereld hebben we het over het algemeen redelijk voor elkaar in ons land. Dat is de verdienste van onze (voor)ouders. Door hard werken, strijd en veel opoffering hebben zij gezorgd voor een stelsel van goed onderwijs en goede zorg, sociale zekerheid en goede huisvesting. Zij hebben de emancipatie en gelijkberechtiging van het individu voor de meesten tot werkelijkheid gemaakt. Hun motto was 'een eerlijke verdeling van kennis, inkomen en macht'.

In de opbouw van ons land kwam de klad erin toen dit uitgangspunt in de jaren tachtig werd losgelaten. De liberalen wonnen terrein. Vanaf toen werden de inkomensverschillen groter en groter, werd er bezuinigd op de zorg en op het onderwijs, werd de sociale zekerheid afgebroken, kwam er overall in de publieke sector marktwerking, nam de bureaucratie vreselijke vormen aan, en kwam de politieke macht in handen van een elite die niet naar het volk wilde luisteren.

Het neoliberalisme en vooral de partijen die het hebben gepropageerd en hebben doorgevoerd, VVD, CDA, D66 en PvdA, dragen een grote verantwoordelijkheid. Want, behalve dat ons land op veel terreinen steeds slechter ging presteren, kwam er nog iets anders bij. Het cynisme. Steeds meer mensen geloven de politici niet meer. Ze geloven hun praatjes niet meer en geloven al helemaal niet meer dat ze in staat zijn de problemen op te lossen. De kleine niet, en de grote zeker niet. Het gevolg is dat daar waar mensen zich eerst verantwoordelijk voelden en desnoods een stapje extra zetten, men nu steeds vaker wegstijgt. Het zal mijn tijd wel duren, denkt nu menigeen. Deze mentaliteit is funest voor ons land. Het staat haaks op de beroepspeer en holt het respect uit voor het beroep, het ambacht of het ambt.

We zijn één van de rijkste landen ter wereld, we hebben een goed opgeleide beroepsbevolking. We hebben een vooraanstaande en vooruitstrevende industrie en van veel zaken weten we al lang hoe ze aan te pakken voor het beste resultaat. Waarom zou een menselijker en socialer, en daarmee fijner en sterker Nederland niet kunnen...

Als we het willen, kan het. Met vereende krachten. De politiek zal het initiatief moeten nemen met de juiste wetten en regels, met beleid dat de problemen echt aanpakt, en van onderop wordt vormgegeven. In deze krant kun je voorbeelden zien van hoe het nu al veel beter kan. Neem het verpleeghuis in Soest. Ik ben daar een poosje geleden zelf geweest. Ik geloof in die werkwijze: de menselijke maat, menselijke verhoudingen en een menselijke aanpak. Dat is voor iedereen beter, voor de bewoners en de familie, het personeel en de vrijwilligers.

Maar toch. Willen we het land echt beter achterlaten voor onze kinderen, dan dat we het hebben gekregen van onze ouders, dan zullen we vooral zelf actief moeten worden. De Nederlandse politiek is in zijn aard lui, troperig en vergeven van 'eigen belang'. Als we dat willen veranderen, kan niemand aan de kant blijven staan. Dan zullen we overall vragen moeten stellen, vragen blijven stellen en tot actie overgaan. De SP is er klaar voor. U, hoop ik, ook.

FILMTIP VAN JAN

Jan Marijnissen: "Het is 1966, ik ben nog een heel jonge jongen. Iemand moet mij hebben geattendeerd op *De strijd om Algiers*. Die film gaat over de strijd van de Algerijnen voor onafhankelijkheid van de Fransen, die het land al lange tijd bezet houden. Deze historische film heeft mij ervan doordrongen dat er geen verandering mogelijk is zonder strijd. En geen strijd zonder opoffering.

De film is van Italiaanse makelij en in zwart-wit. Prachtig gemaakt: veel close-ups, indringende muziek van Ennio Morricone. Regisseur Gillo Pontecorvo heeft een meesterwerk gemaakt.

Later ben ik jarenlang op zoek geweest naar deze film. Ik wilde 'm graag een keer terug zien. Zeker toen ik hoorde dat de film een poos lang in de VS verboden is geweest, omdat ie te veel begrip wekte voor mensen die in verzet komen tegen onderdrukking. Dankzij iemand die mij wilde verrassen heb ik 'm nu in bezit. In een DVD-box met interviews en een boekje met foto's en meer achtergronden. Het was vanaf moment één 'n heel bijzonder weerzien toen ik op play drukte. Veertig jaar later, en toch nog even overtuigend en boeiend."

BOEKENTIP VAN TINY

Tiny Kox, voorzitter SP-fractie Eerste Kamer: "Een absolute aanrader, *Ik heb Alzheimer* (2005) van Nederlands beste undercover journalist Stella Braam. Voor dit boek observeerde ze haar vader René eerlijk en helder, terwijl de ziekte van Alzheimer hem steeds zwaarder domineerde. De eerste winnaar van de SP Rooie Reusprijs bewijst met dit boek opnieuw dat ze als 'participerend schrijver' een blijver is. *Ik heb*

Alzheimer biedt mensen die met deze ziekte te maken hebben, als patiënt of familielid, grote hulp en troost, net als Stella haar spreekbeurten in het hele land. Haar nieuwste boek *Ik blijf thuis* (2008) is trouwens ook aan te bevelen. Het gaat over haar zieke moeder, die niet naar het verpleeghuis wil en samen met Stella en anderen vecht voor het recht om thuis te blijven."

SLIM MET DE FILES

Staat er één onderwerp permanent in de belangstelling, dan is 't wel het verkeer. En dan vooral de files. Het onderwerp komt steevast terug, zowel op verjaardagen als bij de koffieautomaat, alsook in de politiek. Dat zal ook nog een tijd zo blijven, want makkelijke oplossingen bestaan niet. Er zijn geen tovermiddelen waarmee we de problemen doen verdwijnen – hoe hard sommige politici dat ook

beweren. Bredere wegen maken files korter – maar ook breder. Ze brengen je niet sneller van A naar B als er een knelpunt tussen A en B zit. Of als de wegen vol staan in de stad waar de weg naar toe leidt. Je kunt beter het knelpunt oplossen. Of het verkeer meer spreiden over de dag. Door meer mensen thuis te laten werken, of op andere tijden dan tussen 8.00 en 17.00 uur. Als de ministeries het goede voorbeeld geven, gaat in de regio Den Haag de grootste druk van de ketel. En goed voorbeeld doet goed volgen. Ook moet er worden geïnvesteerd in openbaar vervoer: meer spoor, meer treinen en snelwagbussen naar bedrijfsterreinen. We kunnen de files goed aanpakken zonder miljarden te verspillen

aan bredere wegen. Of aan kilometerheffing waar peperdure techniek aan te pas komt. Alleen het invoeren kost al 1,5 à 2 miljard, dat wil zeggen € 200,- per Nederlander. Daarna lopen de vermoedelijke kosten op tot 300 miljoen per jaar. Als we slimme maatregelen nemen, kunnen de huidige files voor een heel groot deel worden opgelost. Bij 10% minder auto's in de spits zullen er 40% minder files zijn. Dat betekent vooruitgang voor mens, milieu en economie.

Emiel Roemer, Tweede-Kamerlid
Voor meer: www.sp.nl/verkeer

ILLUSTRATIE RIEBEL

Wij willen meer asfalt !!?

SP TEEVEE

Kijk op het speciale SP-TV Kanaal www.sp.nl/tv/

Kijk naar SP-TV. Wedden dat de term *bewegende beelden* dan iets héél anders voor u gaat betekenen?

Marktwerking in de zorg kán niet en mag niet. Daarom lanceerde Agnes Kant samen met werkers in de zorg actiegroep *Zorg geen Markt*. U ziet een samenvatting van vier jaar actievoeren.

Jasper van Dijk staat niet alleen met zijn pleidooi voor investeringen in het onderwijs; leerlingen demonstreren op het Museumplein in Amsterdam

HET GEVECHT MET DE SCHOOL-SPAARVARKENS

Nederlandse scholen hebben in 2006 gezamenlijk ruim een half miljard euro over en op hun spaarrekeningen bijgeschreven. Maar dat geld was bedoeld voor onderwijs, zegt SP-Kamerlid (en een blauwe maandag leraar) Jasper van Dijk. 'Minister Plasterk van Onderwijs moet zijn verantwoordelijkheid nemen.'

Minister Plasterk van onderwijs moet dringend met zijn vuist op tafel slaan, vindt Jasper van Dijk (37), Tweede Kamerlid en onderwijswoordvoerder van de SP. En dan: de verantwoordelijkheid voor de salarissen van leerkrachten weer terug in eigen hand nemen. Van Dijk: "Die verantwoordelijkheid heeft de overheid in de jaren negentig uit handen gegeven. Een pijnlijke fout, waar de leraren nu veel last van hebben. Hoogste tijd dat we die salarissen weer vastleggen en het niet overlaten aan bestuurders. Dan kunnen de scholen het geld weer gebruiken waarvoor het bedoeld is: voor onderwijs."

Van Dijk was zacht gezegd *not amused* toen de Algemene Onderwijsbond dit voorjaar bekend maakte dat scholen grote reserves hebben. Alle scholen hebben bij elkaar een eigen vermogen van 9,6 miljard, en alleen al het basis-onderwijs heeft 1,8 miljard euro opgepot. Maar waar hij zich écht over opwindt: in 2006 bedroeg het exploitatieoverschot van alle scholen gezamenlijk 552 miljoen euro. "Ruim een half miljard in

2006, gewoon over! Bij die 9,6 miljard zitten ook bezittingen, maar die 552 miljoen is over en kunnen we vandaag nog investeren. Ik krijg leraren aan de telefoon die tweehonderd euro voor het sinterklaasfeest willen, en schooldirecteuren die geld nodig hebben om de luchtvervuiling in het gebouw aan te pakken. Maar die bestuurders zeggen: jammer dan, geen geld voor! Terwijl schoolbesturen wel mooi tonnen op de bank hebben staan, of hebben belegd in aandelen." Eigenlijk, zegt hij, zou je die 552 miljoen euro vandaag nog in een pot moeten storten, en "het verdelen onder de armste scholen die de grootste achterstand hebben wat betreft hygiëne. Terwijl er onderhoud aan de school nodig is." Gaat dát niet een beetje ver? Fel: "Ja! En? Het is keihard nodig." Hier zit voor Van Dijk de grote fout: schoolbesturen krijgen sinds de jaren negentig elk jaar een budget, en mogen zelf bepalen hoe ze dat besteden. Van Dijk: "Ze moeten daar de leerkrachten van betalen, meubilair aanschaffen en onderhoud bekostigen. Door die verantwoordelijkheid zijn schoolbesturen huiverig geworden voor

onvoorziene kosten. Ze proppen hun spaarvarken vol en spekken de schoolbankrekening, want je weet maar nooit... Niet eens onbegrijpelijk, geef ik toe, maar ze sparen echt veel te veel. En als je ernaar vraagt, zeggen ze allemaal: ja-ha, maar we sparen voor toekomstige investeringen. Tja..."

De zuinigheid is, hoe begrijpelijk die deels ook is, vooral onwenselijk. Van Dijk: "Minister Plasterk moet de salarissen van de leerkrachten vastleggen. Ik heb zelf, toen ik voor de klas stond, meegemaakt dat een school zei: je hebt eigenlijk recht op het hogere salaris van schaal 12, maar je krijgt schaal 10. Graag of niet. Dat wekt wrovel onder leraren. Wantrouwen zelfs. Waarom krijgt de één meer dan de ander? En je voedt de ongelijkheid tussen scholen."

80 LEERLINGEN IN 1 LOKAAL DAT IS GEEN ONDERWIJS MAAR OPHOKKEN

De spaardrift leidt er óók toe dat je van die massale ruimtes krijgt met tachtig leerlingen en twee leerkrachten. Dat is geen onderwijs, maar ophokken. Dat kan ik ook niet meer aanzien! Als de overheid pal gaat staan voor de salarissen van leerkrachten, los je dat

allemaal op. Dan kan een bestuur zorgeloos twee zogenaamd *dure* leerkrachten aantrekken als het nodig is. Dat is ook de enige manier om het enorme lerarentekort te bestrijden."

Het SP-Kamerlid doet een beroep op de minister: "Plasterk begon zelf te zeggen dat de macht van het management in het onderwijs is doorgeslagen. Het is tijd dat hij daar ook echt iets aan doet, want ik merk er nog bar weinig van." De politieke realiteit is: een motie van Van Dijk om de salarissen te waarborgen, werd in december afgeschoten. Óók door Plasterk. Van Dijk: "Ik reken op zijn voortschrijdend inzicht. De leraren staan op het Plein in Den Haag te demonstreren voor vaste salarissen. Daar is hij toch niet doof voor? Niets houdt mij tegen 't voorstel nogmaals in te dienen." Van Dijk moppert nog even over 'personeelsfiguren en managers die leraren inschalen en beoordelen', en zegt dan: "Die kunnen er dan gewoon uit voor leerkrachten."

Vertrouwen

Maar hoe zorg je dat besturen het budget voor onderhoud vervolgens niet óók oppotten of beleggen? Van Dijk: "Tachtig procent van het budget gaat naar leerkrachten, dus de noodzaak tot oppotten wordt meteen veel minder. Ik ga uit van vertrouwen. Scholen worden nu al gek van die controledwang. Ze moeten elke wc-rol verantwoorden. Daarnaast wil ik een oppotgrens instellen. Scholen potten nu tussen de vijftig en zestig procent op, terwijl veertig procent als royaal wordt beschouwd. Dan speel je van die 9,6 miljard een véél groter deel vrij voor het onderwijs."

De opgepotte reserves, zo benadrukt de SP'er, kan je slechts eenmalig inzetten. Maar de structurele financiering van het onderwijs schiet ook 'ernstig tekort'.

TWEE SUCCESVOLLE LEIDERS OVER GEMEENSCHAPSZIN; VOETBALCOACH FOPPE DE HAAN EN JAN MARIJNISSEN.

Pagina 4

DAKLOZEN ZOMAAR EEN HUIS GEVEN, HEEFT DAT ZIN? NOU EN OF! KRISTA VAN VELZEN ZAG HET MET EIGEN OGEN.

Pagina 8

AGNES KANT: 'ALLEEN DE WAARHEID KAN HET ONRECHT TARTEN.'

Pagina 10

Van Dijk: "Er moet structureel geld bij voor betere salarissen, kleinere klassen en betere gebouwen. Maar de regering laat het afweten. Onderwijs wordt beschouwd als kostenpost, maar wanneer gaan we onderwijs weer als investering zien? In de jaren zeventig investeerden we zeven procent in onderwijs. Nu nog maar vijf. En op het lijstje van rijke landen, bungelen we onderaan. Dat is veelzeggend." Kortom: minister Plasterk trek je geldbuidel? Van Dijk: "Zeker! Hij heeft een actieplan voor een miljard extra. Maar dat geld is er pas in 2020, grotendeels een sigaar uit eigen doos; leraren betalen dat uiteindelijk zelf uit de pensioenen. Dus ik zeg: Plasterk, jij bent de baas, neem je verantwoordelijkheid."

Meer info over onderwijs en financiën: www.aob.nl

TEKST: MACHIEL REBERGEN
FOTOGRAFIE: BAS STOFFELSEN

De PvdA maakte in verkiezingstijd goede sier met het tekenfilmje *Wouters Angels* – tegen de aanschaf van de JSF. Maar nu heeft het kabinet twee van die peperdure straaljagers aangeschaft. Als reactie maakt SP-huiszanger Bob Fosko van zijn hart geen moordkuil.

Leraren verzamelden zich op het Plein in Den Haag voor beter onderwijs in Nederland. Jan Marijnissen nam voor SP-TV de microfoon in de hand en interviewde een leraar en een rector.

EEN GESPREK OVER INVESTEREN IN MENSEN

FOPPE GEEFT JAN VOETBALLES

Wat hebben een Friese voetbaltrainer en een Brabantse partijleider gemeen? Beiden zoeken voortdurend naar talent, willen mensen beter maken, hebben hun 'club' van de eerste naar de top van de eredivisie gebracht. Een gesprek tussen Foppe de Haan en Jan Marijnissen over investeren in mensen en de lange weg naar succes.

"Welkom in het grootste VVD-bolwerk van het noordelijk halfrond," begroet Foppe de Haan Jan Marijnissen grijnzend op het KNVB-Sportcentrum in Zeist. De mannen hebben elkaar vaker gesproken. "Waarom zijn voetballers eigenlijk altijd VVD'ers?" vraagt Marijnissen. "Het zal wel met geld te maken hebben, hè. Maar volgens mij denken ze eigenlijk nooit na over politiek," zegt De Haan.

"Nou, het is ze vergeven zolang ze goed spelen," antwoordt de SP-leider.

Olympische Spelen

Jan: Foppe, vertel eens, wat gaat het worden op de Olympische Spelen? Kunnen we winnen? Is het team waarmee je Europees kampioen werd nog compleet?

Foppe: Voor een groot deel is het nog intact. Ik zoek nog wat spelers.

Maar van TOP Oss zullen ze niet komen...

Jan: Vroeger was dat echt de club van de stad Oss, TOP. Mijn schoonvader heeft die club nog mede opgericht. Hij speelde er ook zelf, als spil. Hij zag helemaal niks in dat betaald voetbal. Precies in de tijd dat hij overleed, werd TOP een profclub. Hij heeft de hekken nog geplaatst zien worden. Dat vond hij verschrikkelijk.

Maar Foppe, heb je zin in de Olympische Spelen? Heb je je eigenlijk nog gemengd in de discussie over de aanwezigheid van Nederland bij de ceremonie of een eventuele boycot?

Foppe: Eigenlijk ben ik gewoon egoïstisch. Ik snap dat er van alles gaande is, maar ik heb een opdracht. De KNVB zei in 2004 bij mijn aanstelling: "We hebben sinds 1952 niet met een voetbalteam aan de Spelen deelgenomen. Nu wil-

len we weer meedoen en dat doen we met jou als coach." Ik heb echt alleen ja gezegd omdat ik naar de Spelen wilde. En dan komt er nou een discussie op of we überhaupt naar China moeten gaan...

Jan: Ik vind die houding helemaal niet egoïstisch. Je doet jezelf tekort als je dat zegt. Je bent sportman en bemoeit je misschien na je carrière wel met politiek, maar nu ben je ingehuurd om het Nederlands elftal Olympisch kampioen te maken. Daar heb je het druk genoeg mee, volgens mij.

Scouten en opleiden

Jan: Op weg hierheen dacht ik ineens: jij hebt van de eeuwige eerstedivisieclub, die Heerenveen was, een sterke subtopper in de eredivisie gemaakt. Hoe doe je zo iets?

Foppe: Om in de eredivisie terecht te komen heb je goede spelers nodig, maar wij hadden beperkt

budget. Dus kwamen we terecht bij jongens die, zagezegd, een deukje hadden opgelopen, die geblesseerd waren geweest of het door andere redenen net niet hadden gered en daarom in de eerste divisie speelden. Maar van wie wij wisten dat ze eigenlijk heel aardig konden voetballen. En dat moest ik eruit halen. Ik ben eigenlijk leraar hè, dus ik wil jongens ook altijd beter maken: beter in voetbal, maar ook beter in de omgang met elkaar, en volwassen. In het seizoen '92-'93 lukte dat echt goed en promoveerden we.

Jan: Maar goede scouting en opleiding zijn gewoon van levensbelang, dat geldt ook voor een politieke partij. Wij zijn voortdurend op zoek naar lokaal talent, dat we ook goed opleiden. Wij worden maar groter en groter; daar heb je ook mensen voor nodig. Die zoektocht heeft voor de Tweede Kamerfractie naar mijn mening heel goed uitgepakt. Ik denk dat we mede daardoor een heel goede ploeg hebben zitten.

Foppe: Mensen goed opleiden is een vak apart. Toen ik begon, was ik hartstikke ongeduldig. Ik wilde combinatievoetbal, van achteren opbouwen, spitsen aanspelen. Maar de spelers, de oude hap, wilden ouderwets, de lange bal naar voren en oorlog in de zestien. Ik wist dat we daarmee de eredivisie niet gingen halen. Sterker nog, juist daarom stonden we onderaan de eerste divisie! Dus ik probeerde die jongens uit alle macht duidelijk te maken dat het anders moest. Nou, dat leidde nergens toe.

Een vriend van me, ook sportleraar, zag me voor die groep staan en analyseerde het als volgt: als het buiten keihard regent, dan steken mensen hun paraplu op en lopen naar hun bestemming. Aangekomen klappen ze de paraplu in en dat is dat, er is met die mensen niks gebeurd. Maar als er een licht voorjaarsbuitje valt, gaan mensen zonder paraplu naar buiten, want dat beetje regen voelen ze toch niet. Eenmaal op hun bestemming zijn ze dan kletsnat. Zo is het ook met het beïnvloeden van mensen. Je mag ze best wel eens laten schrikken, dat is niet erg, maar als je ze met geweld dingen wilt inprenten, doen ze op een gegeven moment hun harnas

aan, klep dicht en denken ze 'laat hem maar lullen'. Dat gebeurde bij mij in het begin.

JAN MARIJNISSEN 'WAAROM STEMMEN PROFVOETBALLERS ALTIJD VVD?'

Jan: Ik denk dat de methode die je schetst, de enige is die echt werkt. Maar je moet wel variëren. Wij hebben iedere week fractieoverleg en dan moet een hele reeks onderwerpen in twee uur behandeld worden, in een redelijk hoog tempo. Dan gebruik ik ook verschillende middelen om de aandacht van die groep vast te houden en een boodschap over te brengen. Soms laat ik ze schrikken, maar soms moeten ze ook in de lach schieten. Wat ik vooral probeer te voorkomen is dat ze grote fouten maken, dat is het allerbelangrijkste. Dat ze wel de kans krijgen om te rijpen maar dat ze geen traumatische ervaringen opdoen. Ervaring opdoen en fouten maken horen bij het leven, maar grote fouten moeten we ook in ons eigen belang proberen te vermijden. En ik probeer iedereen vanaf dag één verantwoordelijkheidsgevoel bij te brengen, mensen te leren dat ze altijd ook verantwoordelijk zijn voor het geheel.

Foppe: "Als het ons goed gaat, gaat het mij ook goed," zo is het in een voetbalteam ook hoor. Niet andersom. Je kunt je het beste profileren als het goed gaat met je hele team. Als het met je team slecht gaat en je wilt je dan profileren, dan gaat het mis.

Jan: Maar toch, ik ben eigenlijk een Feyenoord-man, en ik kan me herinneren dat toen Crujff daar kwam het hele team beter ging spelen. Alleen door er te zijn, gaf hij zelfvertrouwen aan die ploeg. Soms heb je van die fenomenen.

JAN MARIJNISSEN: 'DE FOPPES MOETEN TERUG OP DE SCHOLEN.'

Integratie

Foppe: Het Bosman-arrest zette de internationale voetbalwereld op zijn kop. Ineens stond ik tegenover een groep van zestien buitenlanders die geen woord begrepen van wat ik zei. Vooral met drie Roemeense spelers was geen woord te wisselen. En ik dacht eerlijk gezegd ook: die jongens zijn hier zo weg, die weten helemaal niet wat wij doen en wie wij zijn, die komen enkel hun geld hier ophalen. Het leidde tot veel irritatie over-en-weer.

Maar op een gegeven moment dacht ik: eigenlijk hebben ze gewoon aandacht nodig. En toen heb ik ze Friesland mee door genomen. Ben ik met ze naar de zuidwesthoek gereden, heb ik laten zien dat onze supporters ook eerst een uur onderweg zijn voor ze in het stadion zitten. Dat die mensen ook gewoon spijkerhard moeten werken op een boerderij of in de bouw en dat het echt geen decadente westerlingen zijn.

Jan: Dat het dus eigenlijk mensen zijn zoals zij zelf.

Foppe: Juist. En na die ritten door Friesland had ik het gevoel dat ze toch een stukje waren veranderd. Vervolgens heb ik mijn vrouw er nog op af gestuurd. Want ze hadden wel leuke huizen maar die waren voor geen meter ingericht. Dus toen heeft zij nog wat schemerlampen en bloemen voor ze gekocht en door al die aandacht kreeg ik echt een beetje grip op ze. Maar dat duurde wel lang.

Jan: Maar het begint dus allemaal bij taal. Taal is alles wat je hebt, dat geldt voor de politiek net zoals voor het voetbal. Als je de taal niet kent...

Foppe: ...dan raak je geïsoleerd. Dat zie je in de kleedkamer precies zoals op straat in de stad. Die jongens gaan klitten, die worden een klikje en die gaan vervolgens strijden voor hun eigen belang en niet meer voor het gezamenlijk belang. Dus taal is ontzettend belangrijk.

Jan: Integratie lukt alleen als iedereen meedoet, elkaar kent en elkaar respecteert. Dus moeten er geen witte en zwarte scholen bestaan. Ook geen zwarte en witte wijken, want anders sluit ieder zich op in zijn eigen omgeving, zonder de ander te leren kennen. En, onbekend maakt onbemind. Spreiding

leidt vanzelf tot integratie en aanpassing. Mensen doen dat namelijk zelf. Alleen, de overheid moet wel de voorwaarden scheppen.

Maar Foppe, kunnen politieke partijen of de samenleving als geheel iets leren van jouw aanpak, voor de integratie bijvoorbeeld? Integratie is in jouw ogen vooral een kwestie van aandacht geven. In een voetbalteam is dat de taak van de coach, maar bij wie ligt die taak in de samenleving? Ook bij de onderwijzer? Die krijgt het dan wel druk.

Foppe: Klopt, maar ik zou de school wel centraal in de wijk maken en daar dan iemand extra aanstellen die zich met de buurt bezig houdt. In Groningen heb je sportbuurtwerk vanuit de brede school, dat werkt hartstikke goed. En in Amsterdam heb je projecten met clubs waarin binnen de club mensen worden opgeleid of gecoacht om contact te leggen met de ouders van Turkse of Marokkaanse kinderen, en hen aan te sporen zich in te zetten voor de club. Want die clubs hebben een geweldig probleem omdat ze te weinig kader overhouden. Het kader dat ze hebben stopt ermee, omdat ze alleen van die moeilijke kinderen krijgen en dat wordt niet aangevuld door de ouders van die kinderen.

Jan: Sport is een belangrijk middel om buurten tot leven te wekken. Je kunt van mensen geen wereldburgers maken als je niet eerst zorgt dat het in de buurt allemaal klopt. De SP wil mensen veel meer zeggenschap geven over hun eigen woon- en leefomgeving. Dat geeft betrokkenheid; 't wordt echt hún buurt. Dus: het buurthuis komt terug, er komen voldoende groen en speelgelegenheden. De huisartsenpraktijk is de hele week dag en nacht bereikbaar. Het is een begin, maar zo willen we dat samen leven *samenleven* wordt.

FOPPE DE HAAN: 'DE KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS IS ENORM UITGEHOLD'

Onderwijs

Jan: Je hebt een hele tijd voor de klas gestaan. Zie jij dan ook dat er een hoop mis is in het onderwijs?

Foppe: Ja, maar dat zie ik al heel lang. Ik gaf tot 1995 les op het CIOS in Heerenveen. Het was een hartstikke goede school, waar ook de directeur en de onderdirecteur nog hun lessen gaven en dus op de werkvloer bleven. Maar die school werd almaar groter en groter en ineens gaf de directeur geen les meer en de onderdirecteur ook niet. En er kwamen coördinatoren: voor de onderbouw, voor de middenbouw en een eindexamencoördinator. Dan ben je gewoon drie heel goede leraren kwijt aan domme controletaken.

En er kwamen ineens regels voor van alles. Het oordeel van een docent werd en wordt niet meer vertrouwd. De *bloody limit* kwam voor mij toen een schoolinspectrice mijn mondeling examen met een leerling afkeurde. Die jongen liep stage bij een club en had een dag les in de week. Ik wist precies wat hij kon, ik had hem het hele jaar gevolgd, gesprekken gehad met de mensen bij de club. Dus ik vraag die jongen wat hij geleerd had en wat hij zou doen als hij de baas zou worden bij zijn club. Hij gaf prima antwoorden, dus ik gaf hem een 'goed'. Maar die inspectrice was het niet met me eens. Want ik had niet gevraagd naar zijn kennis, bijvoorbeeld over wat het hart doet als je rent. Daar had hij al toetsen over gehad. Mijn collega's waren het

met me eens: iedereen wist dat die jongen goed was. Anders hadden we hem dat examen niet eens laten doen. Toch moest ik 's avonds nog de toetsen erbij zoeken om te zorgen dat die jongen zou slagen. Toen ben ik gestopt.

Het onderwijs is te groot geworden, veel te anoniem, de kwaliteit is op een ongelooflijke manier uitgehold. Je bent veel te veel met andere dingen bezig en het vakmanschap van de docenten is minder geworden. De lol die ze erin hebben is verdwenen. Dat heeft met opleiding en salariering te maken. Ik ben ook een beetje ouderwets, hè – maar ik wil echt die geborgenheid terug op school. Een school moet veilig zijn, je moet er een fout kunnen maken, er moet zorg zijn voor mensen.

Jan: Ik vind daar niks ouderwets aan, waarom zeg je dat?

Foppe: Ouderwets, ouderwets, het zijn dingen die vroeger zo waren. We hadden een directeur op de ULO, een mooie man. Die stond in de gang 's morgens als de kinderen binnenkwamen, als ze twintig kilometer hadden gefietst. En de ene gaf ie een schop onder de kont en de ander een schouderklopje. En hij wist precies wat er gaande was bij die kinderen thuis; of er een nieuw kalf was geboren en hij wist waar ouders vandaan kwamen. Dat was aandacht zoals het hoort.

Jan: Dat is al de helft van de oplossing: de toewijding terugbrengen bij de leraar. De Foppes terug in het onderwijs! Het overbrengen van kennis en inzicht, daar gaat het om. Maar dan moeten we dat wel mogelijk maken. De docent moet weer de baas worden in de klas, dus over de stof en de leermethode. Weg met alle overbodige regels. Alles begint met goed onderwijs. Onze kinderen hebben er recht op, en daarom moet er meer waardering komen voor het leraarsvak. En ja, dat moet ook tot uitdrukking komen in het salaris.

Na het gesprek lopen de mannen naar buiten voor wat actiefoto's met een bal. De Haan verandert direct in de trainer-onderwijzer die hij toch is. "Blokken Jan," zegt hij, terwijl hij de techniek toont. Bij het afscheid geeft Foppe de Haan nog een voorbeeld van bezetenheid in het voetbal: "In mijn woonplaats Akkrum was ik op mijn 28ste gymnastiekleraar. Als ik jongens zag voetballen in het parkje, wat eigenlijk verboden was, dan sprong ik van mijn fiets en ging ik meedoen. Op een keer werd ik door de burgemeester, de heer Anker, naar het gemeentehuis geroepen. Anker zei geërgerd: "Dat mijn zonen Wim en Hans (de latere advocatentweeling red.) in het park voetballen, wat streng verboden is, is nog tot daar aan toe. Maar dat de zoon van de door mij aangestelde politieagent de keeper is en de door mij aangestelde gymnastiekleraar, u dus, ook meedoet, dat kan echt niet."

TEKST DANIEL PETERS EN
BERT VOSKUIL

FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

'GEEN KIND WIL EEN ROTKIND ZIJN'

Een gezinshuis lijkt dé oplossing voor kinderen in zo bekritiseerde jeugdzorg. SP kamerlid Marianne Langkamp bezocht zo'n goed draaiend gezinshuis en hoorde de directeur zeggen: "Ik zou dolgraag daar nog tachtig kinderen willen plaatsen."

Jenneke haar ogen, die tot nu toe bijna louter energie en plezier uitstraalden, kleuren heel even donker als ze het heeft over de onverschilligheid van de maatschappij. Met haar drie eigen, biologische kinderen, één pleegkind, twee gezinshuis kinderen en twee weekendpleegkinderen, is ze gezinshuisouder 'pur sang'. En hoewel ze gewoon in dienst is bij Jeugdformaat, die over de gezinshuizen in de regio Haaglanden gaat, is het een ongewone baan waarbij iemand niet alleen 24 uur per dag in dienst is, de hele week door, maar waarbij betrokkenheid onontbeerlijk is. Jenneke: "De kinderen raken me. Die enorme wil om te leven, om er te mogen zijn. Uiteindelijk willen ze geen van allen een rotkind zijn. Je kunt dit werk niet doen zonder geloof. En dat bedoel ik niet uitsluitend in religieuze termen."

De voortuin staat vol fietsen, er slingert speelgoed op het grasveld en op de eerste etage hangt een zelfgemaakte geel en rode papieren pop. Hier wonen kinderen, dat kan niet missen. Het huis van Jenneke en Marc is vol deze ochtend. Niet met kinderen, die zijn op school, maar met de directeur, een pedagoog, een leidinggevende en gezinsouders. Ze zitten met zijn allen om een grote eettafel, onmisbaar meubel in een groot gezin. SP-Tweede

Kamerlid Marianne Langkamp, op werkbezoek, luistert aandachtig naar ieders verhaal. Af en toe stelt ze een vraag. Je kunt merken dat ze het fenomeen kent. Op haar initiatief onderzoekt minister Rouvoet nu de mogelijkheden om het aantal gezinshuizen uit te breiden. Het rapport wordt in september verwacht.

DE SAMENLEVING NEGEERT GEWOON EEN AANTAL KINDEREN

Een gezinshuis moet niet verward worden met een pleeggezin. Dat krijgt Langkamp niet één, maar drie keer te horen. Van iedereen rond de tafel. Een gezinshuis is weliswaar een gezin, in een gewone wijk, in een gewoon huis, maar één van de ouders is een professional, met minstens een relevante HBO-opleiding. Die ouder kijkt dus op een professionele manier naar de gezinshuis kinderen die bij haar wonen, meestal zo'n jaar of twee. Fred Venus, directeur Jeugdformaat: "Voor een kind is het wonen in een gezin bijna altijd de beste en meest natuurlijke oplossing. Dat kan in een pleeggezin, waarvan de ouders goedwillende vrijwilligers

zijn die een vergoeding krijgen. Maar soms hebben de kinderen al zulke complexe problemen dat je dat die ouders niet aan kunt doen. Die kinderen hebben professionele begeleiding nodig. Vroeger konden ze dan alleen terecht in een kindertehuis, dat we tegenwoordig logeeradres noemen. Gelukkig hebben we in de regio Haaglanden ook 17 gezinshuizen, met plaats voor 48 kinderen van 0 tot 18 jaar. Als het aan mij lag dan zou ik direct minstens 80 plaatsen extra willen hebben. Ik ben dan ook erg benieuwd naar het rapport van Rouvoet." Hij knikt naar Langkamp: "En wij zijn natuurlijk blij dat Marianne het landelijk op de agenda heeft gezet." Langkamp: "Vooral de hele kleintjes horen niet in een instelling thuis. Daar missen ze te veel van het gewone leven. Sommige kinderen weten bijvoorbeeld niet eens hoe een supermarkt er van binnen uitziet. Bij de opvang moet het kind centraal staan".

Leren opvoeden

Heel belangrijk, zo benadrukt Ciaranne, ook gezinsouder, is het contact met de biologische vaders en moeders. "Dat proberen we zo veel mogelijk in stand te houden of te herstellen. Zo komt de moeder van mijn gezinskind een ochtend bij ons om het opvoeden te leren. Dat je consequent moet zijn, dat je grenzen moet stellen, dat je 'nee'

kunt zeggen." Jenneke knikt. "Eén van mijn gezinshuis kinderen heeft zijn ouders twee jaar lang niet gezien. Dat joch was acht toen hij samen met zijn zusje uit huis werd geplaatst. Het ging niet langer met zijn ouders om, die waren verslaafd aan drugs en alcohol. Hij kwam terecht bij zijn tante, was daar niet te handhaven en kwam bij een crisisopvang-gezin. Daar kon hij maar een paar weken blijven, want het gezin ging op vakantie. Hij kwam daarna in een pleeggezin en daarna in wéér een pleeggezin."

Schoppen, slaan en spugen

Jenneke: "Hij was dus in dat ene jaar vier keer verplaatst. Hij voelde zich aan alle kanten afgewezen, was onhandelbaar en erg agressief. Hij schopte, sloeg, schold en spuugde. Hij kon niet met andere kinderen samenspelen, normaal contact was bijna onmogelijk." Het kind kwam bij Jenneke en Mark en het zit daar nu een halfjaar. "Wat ik het allerbelangrijkste vind: heel veel aandacht geven, zodanig dat je het kind ziet achter alle problemen. Daarom geloof ik zo in dit concept; het gaat veel verder dan er gewoon zijn voor het kind. Je hebt hier niet alleen een gewone gezinssituatie maar ook een professionele setting, waardoor we het kind kunnen bieden wat het nodig heeft. Wij zijn het extra paar ogen dat het verschil voor een kind kan maken." Met de

jongen gaat het inmiddels veel beter. Zelfs zoveel beter dat er goede contacten zijn met een pleeggezin waar hij wellicht mag gaan wonen. Jenneke: "Hij wist vanaf het begin dat hij tijdelijk bij ons zou zijn, dus in dit geval voelt hij zich niet afgewezen. Integendeel. Hij weet dat we alles op alles zetten om te zorgen dat hij kan opgroeien in een gezin dat bij hem past."

Plots klinkt er pianospel door de kamer. Ongemerkt is een gezinshuisdochter achter de piano gaan zitten. "Heel gewoon. Ik heb gewoon veel broertjes en zusjes," zegt ze als Marianne Langkamp vraagt hoe zij het vindt om op te groeien in zo'n bijzonder gezin. Ze vertelt dat haar brugklasgenoten wel even stonden te kijken. "We moesten om de beurt met handklappen aangeven hoeveel broertjes en zusjes iedereen had. De meesten kwamen niet verder dan een of twee. Iedereen moest erg lachen, omdat er bij mij geen einde aan leek te komen. Ik moest acht keer klappen."

De achternamen van Jenneke en Ciaranne zijn weggelaten in het belang van de kinderen.

Ook gezinshuishouden worden? Neem contact op met Jeugdformaat, Meggi Schuiling: (06) 460 876 05.

TEKST ANNEKE VERBRAEKEN
FOTOGRAFIE BERRY STOKVIS

Vraag wie voor méér gezinshuizen is, dan gaan alle handen omhoog. Ook die van Kamerlid Marianne Langkamp (tweede van rechts)

BUURTVERPLEEGHUIS WIEKSLAG SMITSVÉEN ZO KAN ZORG OOK ZIJN

In Soest staat het kleine buurtverpleeghuis Wiekslag Smitsveen. Het heeft geen balie, het heeft geen ziekenhuisgeur, het is kleinschalig, warm en gezellig. Het papierwerk wordt grotendeels buiten de deur gedaan, zodat de verzorgenden alle tijd hebben voor de bewoners. Het is er kortom precies zoals de SP het overall zou willen hebben. SP-Kamerlid Agnes Kant: "Je hebt daar drie dingen: een huis, ouderen die zorg nodig hebben en mensen die die zorg kunnen geven. Goede zorg en geen bureaucratische flauwekul."

Buurtverpleeghuis Wiekslag Smitsveen bestaat sinds 1999 en ligt midden in de wijk Smitsveen in Soest, onopvallend tussen de hoog- en laagbouw. Het verpleeghuis zit op de begane grond, op de eerste verdieping wonen gewoon particulieren in appartementen. Alleen aan een embleem op een zijgevel is het gebouw herkenbaar als verpleeghuis.

Nooit pyjamadagen. In Wiekslag Smitsveen wonen twaalf mensen met dementie. Overdag zijn er altijd twee gediplomeerde verzorgenden en twee assistenten aanwezig. Daarnaast is er hulp van vrijwilligers en stagiairs. Dat betekent dat er relatief veel aandacht per bewoner kan worden gegeven. Daardoor komen hier nooit pyjamadagen voor.

KRISTA VAN VELZEN BEZOEKT SUCCESPROJECT ALLE DAKLOZEN EEN HUIS

Met verbluffende resultaten helpt Discus Amsterdam langdurige daklozen met een verslaving of een psychiatrische stoornis. Het project bevredigt de belangrijkste behoeften van een dakloze. Een eigen woning en als mens beschouwd worden. SP-Kamerlid Krista van Velzen nam er een kijkje.

Ex-dakloze Doris laat Krista zijn boekbindwerk zien. Hij heeft niet alleen een woning maar ook werk. Zijn verslaving is onder controle en wie weet komt het huis over een jaar op zijn naam.

Daar stond Doris dan. Sleutels in de hand. In zijn appartement. Hij kon het niet geloven; was dit een grap? Vast wel, binnenkort gingen ze hem natuurlijk vertellen dat hij weer de straat op moest. Maar dat gebeurde niet en een jaar later voelt de Kroatiër met Nederlands paspoort zich nu één van buurtbewoners in het Amsterdamse stadsdeel Osdorp. Vandaag heeft hij visite van Krista van Velzen. Het Kamerlid is op werkbezoek bij Discus, de organisatie die Doris en 39 andere zorgmijdende daklozen aan een woning heeft geholpen. Hij vertelt dat hij drie jaar dakloos is geweest. Alsof buiten slapen nog niet erg genoeg was, zat Doris aan de heroïne,

hoorde stemmen, praatte in zichzelf en raakte geïsoleerd. In het jargon van hulpverleners was hij 'zorgmijder'. Door een psychose kwam het tot een gedwongen opname. Het duurde drie maanden voordat Doris beseftte dat behandeling goed voor hem was. Vervolgens wilde hij méér. Het met twee man gedeelde kamertje in de kliniek van Jellinek/Mentrum begon hem te benauwen. Hij wilde wat (bijna) elke dakloze wil: een huis. Dat kon geregeld worden.

Housing first

Jellinek/Mentrum is samen met opvanginstelling HVO Querido en woningbouwcorporatie De Allian-

tie partner in Discus. Ze vonden elkaar in het model *Housing First*, dat met succes in New York draait. De werkwijze is simpel: geef een dakloze eerst een huis. Dan kan hij de rust vinden om problemen zoals verslaving, schulden en psychiatrische blessures op te lossen. U leest het goed: gewoon een woning geven. Krista van Velzen is één en al oor. Want ten eerste kan ze het niet verkroppen dat in het rijke Nederland anno 2008 mensen op straat leven. Ten tweede weet ze als volksvertegenwoordigster heel goed dat een gemiddelde dakloze de samenleving jaarlijks 75 duizend à 100 duizend euro kost. Aan medische zorg, politie, justitie, schade kleine

criminaliteit, schade door psychiatrisch gedrag en perspectiefloze noodopvang. De cijfers komen uit New Yorks onderzoek, maar er is geen reden aan te nemen dat het in Nederland anders ligt. Een kind kan uitrekenen dat een eigen woning geven goedkoper is. Géven is teveel gezegd: de cliënt van Discus betaalt zo'n 230 euro (na aftrek huurtoeslag) huur per maand. Krista van Velzen: "Het kabinet zou met oplossingen komen om de noden van daklozen te lenigen. Ik kom veel op straat, praat met betrokkenen en heb tijdens werkbezoeken in de nachtopvang geslapen. Ik hoor dan dat het bijna nergens is opgelost."

Waarom wachten tot het misgaat?

Martin is één van de negen teamleden van Discus en begeleider van Doris. Hij bevestigt de woorden van Van Velzen: "De nachtopvang is volgestroomd, maar er kloppen steeds meer mensen aan. En wat mij betreft mogen psychiatrische daklozen in bepaalde situaties veel eerder worden gedwongen tot opname. Waarom wachten tot het mis gaat? Het is voor de mensen zelf vreselijk om zo over straat te gaan, zonder perspectief en door iedereen uitgekotst."

Zijn parlementaire bezoeker vraagt Doris hoe hij de gedwongen opname voelde. "Eerst verzettede ik me. Maar op een gegeven moment komt het besef dat het anders moet. Een fase verder wilde ik weer gewoon leven. Discus bood me de kans. De eerste dag in dit huis voelde ik me heel leeg en onwezenlijk. Wat moest ik nou? Ik kende het gevoel van wonen niet meer. Die stemming duurde een week, ik ging zelfs de straat weer op. Maar toen is Martin dingen met me gaan doen: spullen kopen voor het huis, financiën regelen, formulieren van instanties invullen. Stapje voor stapje verder. Nu werk ik in een klein bedrijf als boekbinder."

Martin: "Er is weer perspectief. Ik ben trots op Doris. Hij is inmiddels financieel zelfstandig en ik verwacht dat hij in de toekomst geheel zelfstandig kan functioneren zonder medicatie en methadon. Uiteindelijk wordt hij dan voorgedragen bij de corporatie om zijn huis op eigen naam te krijgen"

Succes

Van de veertig Discus-klanten die over de stad verspreid wonen gaat het met dertig redelijk tot goed. De andere tien hebben nog intensieve begeleiding nodig. Let wel, alle veertig zijn ze meerdere jaren dakloos geweest, waren zorgmijndend en zijn vaak bekenden van justitie. Ze hebben het bovendien verprutst bij de andere hulpinstellingen. Martin verklaart Krista van Velzen het succes: "Wij beginnen het traject met een huis. Pas daarna gaan we stapje voor stapje de problemen opruimen en werken aan de toekomst. Zet je het huis aan het eind van de lijn, dan worden ze voortdurend op hun fouten gewezen. Dat stimuleert niet en daardoor haken ze weer af. Ook heel belangrijk is dat we maar één voorwaarde stellen: zorg dat je het huis behoudt. Dus betaal de huur en wees de omgeving niet tot last. Discus stelt de voorwaarde dat ze zich laten budgetteren om zo de vaste lasten

FOTOGRAFIE ARI VERSLUIS

Anonieme bewoner: "Lang denk je dat dit tijdelijk is. Dus richt je niet in"

Zelf aan de slag met de was... Bewoners worden, als ze dat willen, actief betrokken bij het dagelijkse werk in het huis. Het leven in het huis moet zo veel mogelijk op een leven in een normaal huishouden lijken. Dat maakt het leven hier herkenbaar. Bewoners kunnen dus meehelpen met de afwas, het opvouwen van de was, of het schillen van de aardappels voor het avondeten.

...en de aardappels. Vooral voor het huishoudelijk werk overdag is het fijn dat Wiekslag Smitsveen kan steunen op een aantal vrijwilligers. Vaak zijn dit mensen uit de buurt die wat vrije uren over hebben of familieleden van mensen die in het huis wonen of woonden en die graag nog een handje helpen.

Meer zorg voor dezelfde prijs. Iedere oudere met dementie kan in Wiekslag Smitsveen terecht. Bewoners betalen niet meer voor de zorg dan voor de zorg in een grootschalig verpleeghuis, hoewel de medewerkers wel veel meer zorg kunnen leveren. Dat is ook voor het personeel zelf positief: het ziekteverzuim onder medewerkers is zeer laag.

te garanderen. De cliënt bepaalt verder zelf welke vorm van ondersteuning hij daarbij wil gebruiken. Deze ondersteuning kan gericht zijn op de deelgebieden sociale contacten, wonen, justitie, gezondheid en dagbesteding. Discus behandelt niet. Dit wordt overgelaten aan de behandelende instanties zoals JellinekMentrum.

De begeleider van Discus houdt contact, maar verplicht niets. Kijk, zo krijgt men het gevoel het leven weer in eigen hand te nemen.”

Schone lei

Ook Remy (op verzoek gefingeerde naam) wordt begeleid door Martin. Zijn tweekamerflat is duidelijk in de jaren zeventig opgeknapt. Hij zegt: “Weet je dat pas na een jaar het gevoel gaat doordringen dat ik hier kan blijven? Daardoor heb ik nooit iets gedaan aan opknappen en gezellig maken. Er blijft iets dat zegt: dit is tijdelijk.”

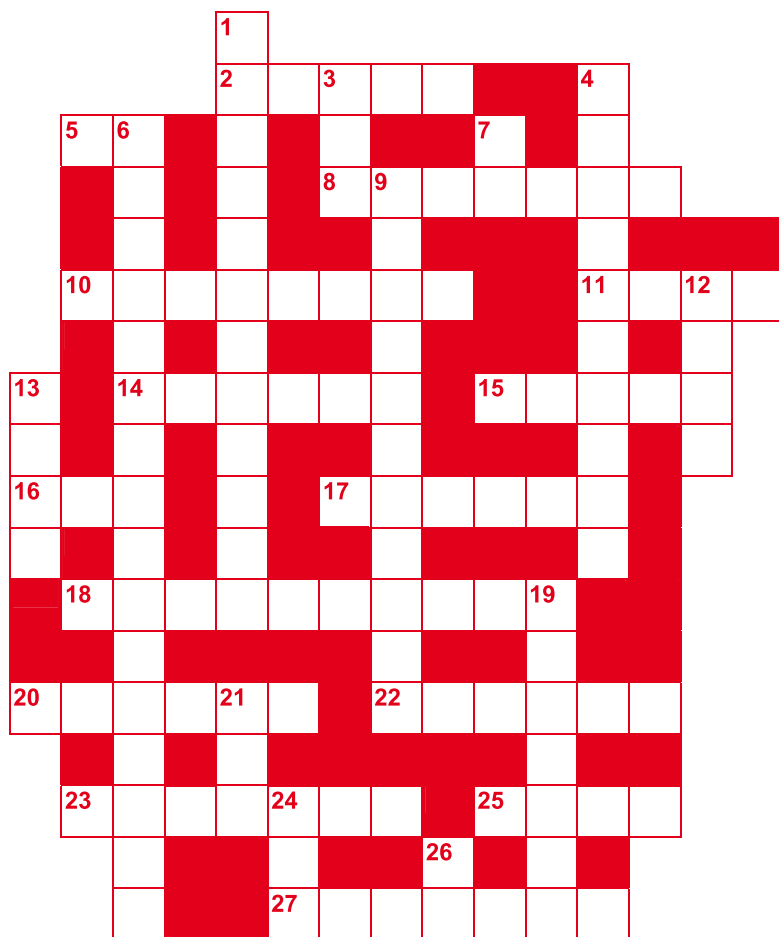
Remy is ex-gedetineerde. Hij is 48 jaar en heeft met tussenpozen een derde van zijn leven achter de tralies gezeten. Zat hij niet achter de tralies, dan zwierf hij over straat en sliep onder de hemel. Had hij wél geld, dan dook hij wel eens een hotel in. Maar meestal ging het geld op aan heroïne. Natuurlijk, hij wilde het graag anders maar voelde zich opgesloten in de beruchte cirkel: geen geld? Dan geen woning. Geen woonadres? Dan geen uitkering.

Krista van Velzen vraagt wat hem zou hebben geholpen. “Het had geholpen me te vragen wat ik nodig had om uit het criminele circuit te blijven. Had ik gezegd: een huis, opleiding, werk en nazorg. Vroeger was ik machinebankwerker. Ben ik straks van de medicijnen en methadon af, dan kan ik misschien weer werk vinden. Dankzij Discus heb ik weer een eigen plek en toekomst-kans. Ik kan weer met een schone lei beginnen. Ik word weer voor vol aangezien. Zonder stigma op mijn voorhoofd.”

Aan het eind van het werkbezoek is Krista van Velzen onder de indruk. Als zelfs deze klanten met de nodige begeleiding er in slagen een nieuw leven te beginnen, dan moeten we al die andere dak- en thuislozen toch ook wel iets meer kunnen bieden dan tijdelijke opvang?”

TEKST ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE ALEX WOLF

POLITIEK CRYPTOGRAM

©Henry en Lucas, FLW apr 2008

OPLOSSINGEN CRYPTOGRAM NU-KRANT JANUARI 2008

Horizontaal 3 Partijprogramma; 8 Inspraak; 9 Kant; 11 Senaat; 12 Loon; 13 Zetel; 16 AZ; 17 SP; 18 Vicepremier; 19 Prins; 22 Voorstem; 23 Blok; 24 Lijst; 25 Bedrijfsleven;

Verticaal 1 Klokkenluider; 2 Splinterpartij; 4 Topsalaris; 5 Paars; 6 AMA; 7 Motie; 9 Klassenstrijd; 10 Poldermodel; 14 Werk; 15 Kamerbreed; 20 Nota; 21 Lobby;

BOEKENTIP VAN RONALD

Ronald van Raak, SP-Kamerlid: *Het Bureau* van J.J. Voskuil. Dit is het dikste boek, 5.000 bladzijden in zeven delen, het saaiste boek, maar ook het leukste boek dat ik ken. Het gaat over een wetenschappelijk instituut waar mensen zinloze papieren verzamelen en ongelezen artikelen schrijven. Politiek kan heel spannend zijn, maar soms verdrink je als volksvertegenwoordiger in de ambtelijke papieren. Als ik zo'n 'bureau-moment' voel aankomen, gooi ik alle stukken weg en ga ik mensen opzoeken om te onderzoeken wat er echt aan de hand is.

FILMTIP VAN RONALD

Ronald van Raak, SP-Kamerlid: De films waar ik het meeste naar uitkijk zijn die over Harry Potter. Dat had ik ook met de boeken. Nog nooit eerder bleef ik 's nachts op om een boek uit te lezen. De films wil ik ook meteen zien. Ik ben als volwassen man verslaafd aan deze kinderfilms. Misschien komt dat door de gedachte dat naast deze wereld ook nog een andere wereld bestaat, in dit geval bevolkt door tovenaars. De regering van die andere wereld kent ook een minister van Magie. Wie zou dat zijn? Toch Jan Peter Balkenende?

Alle oplossingen van het cryptogram hebben, in ruime zin, iets met het politiek bedrijf te maken. Onder de goede inzendingen wordt een boekenbon van € 50,- verloot. Mail uw antwoorden voor 1 augustus: prijsvraag@sp.nl of stuur ze naar SP, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam onder vermelding van *prijsvraag ZO* op de envelop.

Horizontaal 2 Dat waar u aanspraak op kunt maken is niet krom (5). **5** Vierjaarlijks voetbalevenement in de senaat (2, afk.). **8** Vergadering geeft een teveel aan eieren (7). **10** Deze landsbestuurder schittert, maar heel klein (8). **11** Heeft ook post voor de Tweede Kamer (4). **14** Mede-grondlegger van de marxistische theorie; kende vreemde taal (6). **15** De advocatuur staat op de toonbank (5). **16** Bakermat van de SP lijkt wel een rund (3). **17** Aan deze fluweelachtige stof willen volksvertegenwoordigers zich nog wel eens hechten (6). **18** Hiermee kunt u stevig aanschaffen! (10). **20** Partij(dige) vrucht (6). **22** Als staatshoofd nog steeds een klant (6). **23** Vocaal openbaar vervoer zou toegankelijk zijn voor kiezers met een strippenkaart en rood potlood (7). **25** De Amerikaanse president is in het oerwoud verzeild geraakt (4). **27** Tijdens verkiezingen brengen ze geluid voort (7).

Verticaal 1 Lobbyisten druk in de weer (12). **3** Het resultaat van de onderhandelingen is ongeveer nul (3 of 2,1; afk.). **4** Met dit plaatsbewijs heeft u toegang tot de verkiezingen (10). **6** Het meubelstuk wordt in elkaar gezet, na de verkiezingen (16). **7** In Engeland is 'of' een ondernemingsraad (2, afk.). **9** Financiële instelling geeft etenswaar als rente (11). **12** Beleidswens staat als mikpunt op het voetbalveld (4). **13** Jongeren hebben kleur gekregen in de SP (4). **19** Publieke zitplaats in de Tweede Kamer waar ook voetbalfans kunnen plaatsnemen (7). **21** Dit lichaamsdeel heeft het niet breed (3). **24** Minister van financiën ziet door de bomen zichzelf niet meer (3). **26** Het parket is van mening veranderd (2, afk.).

De winnaar van "Wie zei wat?" (weekend Parijs) is Willy Kaldenhoven uit Valkenburg (L.)

Het cryptogram (boekenbon 50 euro) is gewonnen door: T. van Poelgeest-Krieger uit Haarlem

SUDOKU

	9	7	8					2
3			9			8		
			5		1	7		9
			3	4			9	
	3	6		8		5		
7								
		4		6		9	8	
			1		8	6		
8	5		9					3

	5	3	1	4				6
	1				8	9		2
6		9	5	2			7	8
			4	8	1			
1	8			9	6	3		5
8		6	9				1	
3				1	7	8	9	

	4		8		5			2
6		9						3
8			6		9			
7		3		9		2		
	6	8	4			7		
2				7	8		1	
						8		
5	8	6		2				
	7					4		6

6			7				2	3
4		5			2			
		7	1					
1	7	8		6				2
3	2		5					
				1		4		
			8		6	5		
			9	4		1		
		7	3		1	2		6

BEZOEK VOOR DE GEIN
WWW.NUISDETIJD.NL

Leuk de eendjes voeren. Het personeel van Wiekslag Smitsveen probeert bewoners zo veel mogelijk in contact te houden met de buurt waarin zij leven. Dat betekent dat met de mensen die goed ter been zijn wandelingen worden gemaakt, bijvoorbeeld om de eendjes te voeren in het park.

De hobby's van thuis. De bewoners worden gestimuleerd zich bezig te houden met de hobby's die zij thuis hadden. Voor sommige bewoners is dat tekenen, voor andere muziek luisteren. Alles hier is erop gericht mensen ondanks hun dementie een waardige oude dag te bezorgen. "Zo zou het in heel Nederland moeten zijn," zegt Agnes Kant.

Zelf boodschappen doen. De kleine dagelijkse boodschappen, bijvoorbeeld voor het avondeten, proberen de medewerkers vaak met de bewoners samen te doen. Omdat het huis relatief ruim in het ondersteunend personeel zit, kan één medewerker op stap met één bewoner. De buurt-super is om de hoek.

AGNES KANT OVER TIEN JAAR KNOKKEN IN DE KAMER

Agnes Kant zit deze maand precies tien jaar in de Tweede Kamer. De cultuur in Den Haag zat haar vaak in de weg, maar nooit paste ze haar werkwijze of ambities aan. "Als mensen de feiten niet willen zien, druk je ze er met hun neus op."

Je zit nu tien jaar in de Tweede Kamer. Begint de politiek je niet te vervelen?

Het is strontvervelend, soms. De processen hier zijn vreselijk traag. Je zou hopen dat als iedereen weet dat iets niet goed gaat en dat het anders kan, er snel een oplossing komt. Zo werkt het hier niet en daar word ik soms knettergek van. "Ik schei er mee uit," denk ik dan. Maar de volgende dag kom je weer mensen in de thuiszorg tegen en verander je weer van gedachten, want iemand moet het toch zeggen in Den Haag. De strijd tegen misstanden in de zorg en voor de mensen die zich daar uit de naad werken, verveelt me nooit. En gelukkig hebben we af en toe succes, dat houdt je ook op de been. Op aandringen van de SP komt de staatssecretaris met een plan om de bouw van buurtverpleeghuizen te stimuleren. Door de SP kunnen cliënten voortaan kiezen of zij een thuiszorgwerker met een vast contract of een alfhulp willen, waardoor de thuiszorgwerkers veel minder vogelvrij zijn. Daar doen we het toch voor.

'ALS PUBER WAS IK DWARS. 'S AVONDS KLOM IK HET RAAM UIT OM OP STRAAT TE HANGEN.'

En als het nodig is, voer je actie buiten het parlement.

Nou, lukt het niet met het stellen van vragen, het aanvragen van debatten, het blijven wijzen op de verhalen uit de praktijk in de Tweede Kamer, dan zijn soms hardere middelen nodig. Daarom hebben we dat confronterende tv-spotje gemaakt, waarin de 85-jarige actrice Mieke zich ontkleedt voor heel Nederland. Dat was schokkend, maar het werkte. Het bracht de problemen in de thuiszorg goed onder de aandacht en leidde tot de eerste stappen van het kabinet in onze richting.

Mijn motto is: *alleen de waarheid kan het onrecht tarten*. Zo werk ik ook, ik

wil mensen confronteren met de werkelijkheid. Ik ben geen echte debater, ik laat het liefst direct zien hoe de zaken ervoor staan om vervolgens te zeggen: "Nu gaan we het oplossen!" In het begin werd dat totaal niet begrepen door andere Kamerleden. Ik vertelde in de Kamer in alle oprechtheid wat voor toestanden ik was tegengekomen in verpleeghuizen en kreeg vervolgens het verwijt dat ik "politiek wilde scoren op bejaarden die in hun eigen poep lagen". Ik was verbijsterd, het bleek in de Kamer allemaal te gaan om elkaar vliegen af te vangen en niet om het oplossen van problemen in het land.

Wie is de politicus die je het minst mag in de Kamer?

Dat is een moeilijke vraag. Ik heb niet snel een persoonlijke aversie tegen mensen. Je hebt mensen die zijn je politieke tegenstander, bij de VVD Van Miltenburg bijvoorbeeld, daar voer ik harde debatten mee, maar daar kan ik het op persoonlijk vlak prima mee vinden.

Je hebt twee dochters, van 15 en 17. Gaan die ook de politiek in?

Dat denk ik niet, ze vertonen nog geen enkele neiging. Mijn oudste dochter Anna is pas lid geworden van de SP. Als we het over bepaalde onderwerpen hebben, merk ik gelukkig dat ze politiek wel goed zitten. Dat hebben we Lisa en Anna ongemerkt toch mee kunnen geven. Maar dat wil niet zeggen dat ze hun leven direct aan de politiek moeten wijden. Overigens zou ik het vreselijk vinden als ze zich zouden aansluiten bij een andere club. Dan is er iets mis gegaan in de opvoeding.

Hoe was jij toen je zo oud was als je dochters nu?

Ik was dwars, maar met mate. Ik had een hekel aan school, maar ik zorgde dat ik alles net haalde, omdat ik wist dat ik anders nog langer op school zou moeten blijven. En naar mijn ouders toe was ik knap opstandig. Ik besodemieterde de boel geregeld. 's Avonds het raam uitklimmen om uit te gaan en dan een stapeltje kleren onder je dekens leggen zodat het leek alsof je in bed lag. Tot laat op straat hangen, dat soort dingen.

Dochteren Anna, links (17) en Lisa, rechts (15), hebben nu de leeftijd waarop Agnes Kant dwars was en een hekel had aan school.

ALTIJD ALLERGISCH VOOR ONRECHT

Wilde jij op die leeftijd al de politiek in?

Nee, helemaal niet. Ik heb er eerlijk gezegd nooit van gedroomd of naar gestreefd politicus te worden, dat is me echt overkomen. Ik ben me pas aan het eind van mijn studententijd actief met politiek gaan bezighouden en dat kwam vooral omdat ik een mening had over bepaalde zaken en vond dat daar iets mee moest gebeuren. Toen kwam ik bij de SP terecht en rolde ik eigenlijk van het één in het ander. Zo hoort het trouwens ook te gaan, vind ik. Soms leiden we in het Tweede-Kamergebouw school-

klassen rond en dan zitten er van die jonge gasten bij die vragen: "Wat moet ik doen om Kamerlid te worden?" Dan antwoord ik altijd dat ze moeten beginnen met niet te bedenken dat ze Kamerlid willen worden. Kamerlid worden moet geen doel zijn, het kan een gevolg zijn van hoe je je opstelt in je leven.

Maar was je volledig a-politiek in je jeugd?

Nou ja, ik ben wel altijd allergisch geweest voor iedere vorm van onrecht, maar dat zette ik toen niet om in enige politieke ambitie of zo. Bij mij op school vroeger, maar het

gebeurt helaas nog steeds, werden kinderen bijvoorbeeld uitgelachen en uitgescholden omdat ze goedkope kleren droegen, van Zeeman en Wibra. Die werden dan zebra-kinderen genoemd. Daar kon ik woedend om worden.

En die afkeer van onrecht, die emotie, toon je ook voortdurend in de Tweede Kamer. Klopt. Goed voorbeeld is die keer dat ik me in het vragenuur over de verpleeghuizen liet ontvallen dat ik me opricht schaamde voor de situatie daar. "Terwijl ik uit alle macht probeer er iets aan te doen, schaam

AGNES

ik me kapot," zei ik. Want het is toch belachelijk dat wij er in dit land niet in slagen mensen op een waardige manier oud te laten worden? Dat er mensen zijn die niet uit bed worden geholpen of koud eten krijgen?

Is het echt zo slecht gesteld met de zorg in Nederland?

Onlangs sprak ik met een echtpaar dat net als ik uit Doesburg komt. De man was terminaal ziek en kreeg speciale intensieve thuiszorg. Na drie maanden zorg belde een administratief medewerker van de thuiszorgorganisatie op dat de zorg zou worden stopgezet. Het kwam erop neer dat de man niet snel genoeg was doodgegaan, zijn tijd was op. Daar word ik koud van. Hoe ver ben je heen, hoe ver ben je in een systeem weggezakt dat je dat tegen iemand in die toestand durft te zeggen! Die vreselijke bureaucratie heeft de zorg voor een groot deel ontmenselijkt.

Wat moet er anders in de zorg?

Laat ik voorop stellen dat er in ieder geval niets hoeft te veranderen aan de inzet van de mensen op de werkvloer, aan het bed. Het is fantastisch om te zien hoe gemotiveerd verplegenden en verzorgenden in Nederland ondanks alles hun werk doen. Wel moeten we af van heel veel bureaucratie, het papierwerk, het georganiseerde wantrouwen. Nu wordt bijvoorbeeld in de thuiszorg eerst door een kantoor bepaald wat voor zorg iemand nodig heeft, dan moet een zorgmedewerker precies bijhouden hoeveel van die zorg is geleverd, wat vervolgens weer wordt gecontroleerd en waar zij verantwoording over moeten afleggen. Allemaal omdat niet het vertrouwen bestaat dat thuiszorgwerkers zelf wel kunnen inschatten wat voor zorg nodig is en voor hoe lang.

Maar zo'n bureaucratisch circus kost toch miljoenen?

Ja. We hebben wel eens onderzocht wat er in de gehele gezondheidszorg, dus in thuiszorg, de ziekenhuizen en verpleeghuizen aan onnodige bureaucratie bestaat. Als we de tien duurste bureaucratische processen zouden schrappen, en dat kan, zou je een miljard per jaar kunnen besparen. En dat geld

'DIE VRESELIJKE BUREAUCRATIE HEEFT DE ZORG ONTMENSELIJKT.'

zou je dan kunnen investeren in meer handen aan het bed en betere arbeidsvoorwaarden.

Maar wat belangrijker is: door te snoeien in de regels en de papiermolen maak je de zorg menselijker. Bijvoorbeeld zoals dat nu al is in de kleine buurtverpleeghuizen. Dat zijn gewoon huizen waar twaalf mensen wonen en waar verplegend personeel normaal tijd en vrijheid heeft om samen met mensen te koken, boodschappen te doen of wat dan ook.

Die vrijheid is hartstikke belangrijk om dat werk goed te doen. Een thuiszorgwerker moet zelf kunnen bedenken: "Vandaag ga ik naar meneer Pieterse, die heeft wat extra aandacht nodig want het is een jaar geleden dat zijn vrouw is overleden." En dan moet niet iemand van boven met een papier staan zwaaien van "Pieterse krijgt een kwartier zorg en niet meer".

En ze moeten een beter salaris krijgen, toch?

Mijn oudste dochter heeft onlangs een tijd in de thuiszorg gewerkt. Weet je dat ze daar minder verdiende dan ze kan verdienen met vakken vullen in de supermarkt? Er zijn vrouwen die fulltime thuiszorg verlenen en die aan het eind van de maand met 1100 euro thuiskomen. Dat is dus helemaal niets! En kabinet en managers in de thuiszorg vinden dat daar dan nog wel wat af kan. Dan denk ik: wat is dit voor land! Daar zou je mee aan moeten komen bij de politieagenten, de mensen in de kleinmetaal of de vrachtwagenchauffeurs. Ik weet zeker dat de A12 hier in Den Haag morgen geblokkeerd is als we een loonvermindering zouden vragen van de chauffeurs. Maar bij deze vrouwen staat heel Nederland toe te kijken.

Maar jij niet. Hoe kun jij ontspannen?

Ik ga een paar keer per jaar naar

de optredens van de band van mijn man, *The Original R&B Soul Show*, liefst met vrienden. Hij speelt nu voornamelijk in theaters en op stadsfeesten. Dan ga ik echt uit mijn dak. Andere theaterbezoekers denken vaak dat ik ben ingehuurd om sfeer in de zaal te brengen, omdat ik meestal op de voorste rij zit en als eerste begin te dansen. Vroeger ging ik heel vaak met vriendinnen dansen. Maar nu herkennen veel mensen me en dat is soms wel lastig. Komt er iemand op je af die vraagt: "Bent u Agnes Kant?" Dan zeg ik wel eens: "Vandaag niet." En dat wordt dan arrogant gevonden, terwijl ik gewoon even wil ontspannen en dansen.

Bewegen is dus ontspannen voor jou?

Ja, als ik ontspan zonder te bewegen, val ik gewoon in slaap. Maar ontspannen in de zin van mijn gedachten verzetten, daar moet ik voor in beweging zijn: in de sportschool, hardlopen of dansen. Muziek is daarbij ook steeds belangrijker. Ik loop drie à vier keer per week hard en daarbij luister ik sinds kort naar een mp3-speler.

Wat voor muziek staat daarop dan?

Dat wisselt heel erg. De muziek van mijn man, maar ook Bløf, Amy Winehouse, U2, van alles. Ik train veel rond de Posbank, op de Veluwe niet zo ver van mijn huis. En ik vond altijd dat ik daar geen muziek mocht luisteren omdat je in de bossen toch de natuur, de vogeltjes moet horen. Maar als je daar een gevoelig nummer luistert, je lichaam beweegt en die weidse Veluwe voor je ziet, dat is de ultieme combinatie.

Is er een nummer dat je erg aanspreekt?

De Weg van Guus Meeuwis. Ik ben geen fan van Meeuwis, maar mijn broer Alex was dat wel en dat nummer hebben we op zijn crematie een paar jaar geleden gedraaid. Heel lang vond ik het heel moeilijk om ernaar te luisteren. Ik had een leidende rol bij het organiseren van zijn afscheid, praatte de plechtigheid voor de crematie ook aan elkaar. Ik had dat samen met hem en mijn schoonzus in elkaar gezet. Daarna ben ik eigenlijk pas aan het

Ik zou iedere dag willen hardlopen, maar het lukt me nu drie à vier keer per week een uurtje, dan ren ik een kilometer of 13. Het liefst loop ik thuis mijn vaste ronde, op de Posbank, dat is zo'n 18 kilometer. Heel af en toe loop ik mee in zo'n prestatie-loop. Meer dan een halve marathon loop ik nooit. Een marathon vind ik gewoon zonde van mijn tijd. Dan zie ik meer uitdaging in het sneller lopen van een kortere afstand. Vorig jaar liep ik de 15 kilometer van de Posbankloop in een uur en negen minuten. Dat was best oké, vond ik.

verwerken geslagen en ik dacht: "Dat hebben we gehad, het was verdrietig, maar nu is het klaar." Maar dat was het niet. Twee maanden na zijn dood durfde ik voor het eerst weer dat nummer op te zetten, in de auto. Ik heb me toch een potje zitten janken, een uur lang, ik moest de auto langs de kant van de weg zetten, het hield maar niet op. Toen had ik het pas verwerkt. Nu kan ik dat lied gewoon horen en dan raakt het me wel, maar is het een herinnering.

Wat wil je nog bereiken in je leven?

Mijn ambitie is de SP nog beter te maken en niet alleen in de strijd voor goede en menselijke gezondheidszorg, maar ook voor kwalitatief goed onderwijs bijvoorbeeld. Wat veel mensen overigens vergeten is dat we ook al heel veel bereikt hebben. Ik bedenk wel eens hoe Nederland er uitgezien zou hebben als de SP er de afgelopen twintig jaar niet was geweest. We hebben de afbraak van de publieke sector aan de orde gesteld, de toename van de marktwerking en de gevolgen ervan, de megasalarissen van allerlei topmanagers in Nederland. Er is van alles mis in de zorg, bijvoorbeeld, maar ik denk dat het een veel grotere bende zou zijn als

wij er niet waren geweest om misstanden aan te kaarten. Ik denk dat de SP een grote factor van betekenis is geworden in de Nederlandse politiek. En mijn uitdaging is die betekenis iedere dag groter te maken. Ik heb het gevoel dat dat ook nog steeds lukt. Ik heb in tien jaar Kamer geen periode meegemaakt waarin we stilstonden. Er waren tijden van stormachtige groei en van wat rustiger vooruitgang, maar stilstand heb ik niet opgemerkt.

Mijn ambitie is ook om aan zo veel mogelijk mensen binnen de partij over te dragen wat ik heb geleerd in de politiek en op die manier de SP sterker te maken. Binnenkort begin ik met mijn tweede klas van aanstormende talenten die ik ga opleiden. Het werken met zo'n groep geeft me enorm veel energie. Om te zien dat de dingen die je meegeeft echt aankomen, om te zien dat die mensen echt groeien en steeds beter worden. Dat is geweldig.

TEKST DANIEL PETERS EN
BERT VOSKUIL
FOTOGRAFIE CHARLOTTE AKKERMANS

PVDA-STAATSSECRETARIS GEEFT SP-WETHOUDER DON COMPLIMENTEN

HANS-MARTIN DON

Hij krijgt van alle kanten pluimen. SP-wethouder Hans-Martin Don is nu twee jaar bestuurder in Eindhoven, met onder meer Financiën en Welzijn in zijn portefeuille. Dus ook de *Wet maatschappelijke opvang*. Deze wet verlegde de verantwoordelijkheid van diverse vormen van sociaal-maatschappelijke zorg (zoals de huishoudelijke zorg in de thuiszorg) van het Rijk naar de gemeenten. Menig wethouder ligt wakker van de Wmo, maar Don wist de klippen te omzeilen..

Hans-Martin Don, je beheert ook financiën... zo kan iedereen wel scoren op de Wmo!

"Dus je denkt dat ik lekker uit de financiële snoepkast kan graaien om mijn eigen terreinen te bekostigen? Zo werkt het niet, hoor."

Je kunt toch lekker de gemeentebelastingen verhogen?

"Dat zeg je zeker omdat ik links politicus ben? Dat eeuwige fabeltje dat links altijd maar de belasting wil verzwaren klopt niet. Maar goed, Eindhoven is financieel heel gezond. Voor mijn aantreden en zéér tegen de zin van de SP heeft de gemeente het energiebedrijf verkocht. Als wethouder houd ik me nu aan een besluit dat eerder door de gemeenteraad is genomen. Het geld is er en dat moeten we duurzaam en verantwoord gebruiken."

Aha, tóch de luxe van een zak geld!

"Oké, 't maakt het wat makkelijker. Maar ik sta erop dat we kritisch naar onze uitgaven kijken. Ik vind dat gemeenschapsgeld effectief besteed moet worden. Daarom leggen we onszelf regelmatig bezuinigingsmaatregelen op om geld vrij te maken voor nieuwe initiatieven. De Wmo geeft kans zoveel mogelijk mensen goede voorzieningen en zorg te bieden en ze betrokken te maken, en dat kan van geld dat we hebben bespaard op bureaucratie en gebrek aan doelmatigheid."

Dus als financieel wethouder ben je de boeman?

"Nee, zo werk ik niet. Ik zei net wj. Want het gaat op basis van collegialiteit en consensus. Het hele college staat erachter om zo efficiënt moge-

lijk te werken en de gemeentelijke uitgaven te beheersen. Een bewuste keuze was om in ons armoedebeleid te investeren: de bedragen van de inkomensondersteunende regelingen zijn hoger geworden en er komen nu meer mensen voor in aanmerking. Terecht dus dat de FNV een paar weken geleden Eindhoven uitriep tot meest sociale stad van Nederland! De ambtenaren bij de "sociale dienst" verdienen hiervoor ook een pluim."

Nou, kom op met dat succesgeheim van jouw Wmo-beleid.

"Geheim? Dat heb ik niet. En ook geen toverformule. Ik heb vanaf het begin de Wmo a-politiek proberen te organiseren. Met succes. Dat betekent: goed praten met alle betrokken partijen; op de eerste plaats met de mensen die de voorzieningen nodig hebben. En we stel-

den een Wmo-commissie in met alle raadsfracties. Dan zie je dat iedereen het beste wil voor de mensen over wie de Wmo gaat. Daarin maakt links of rechts niet zoveel uit, zodoende konden we beleid voeren waar iedereen achter staat. Concrete voorbeelden: we investeerden in vrijwilligers, maakten de zorg laagdrempelig en hebben flink met het Rijk onderhandeld. Na een inventarisatie van zorgbehoeften in de gemeente bleek Eindhoven veel te weinig geld te krijgen. Ik heb aan de bel getrokken. Eerst tevergeefs. Maar toen ik de Vereniging van Nederlandse Gemeente opriep om de Wmo maar niet in te voeren, wilde staatssecretaris Bussemaker wél praten. We kregen voor de regio 3 miljoen euro extra voor de huishoudelijke zorg, en voor Eindhoven bijna zes en een halve ton. We konden met de thuiszorg goede prijsafspraken maken. Zij en wij hebben elkaar nodig, dus hebben we een fatsoenlijke uurprijs afgesproken voor de hulp die ze bieden. Zodat er dus gelukkig geen werkers in de thuiszorg ontslagen hoefden te worden of te worden bezuinigd op hun arbeidsvoorwaarden, zoals elders soms gebeurt. Er is in alle redelijkheid overlegd, waardoor er nu onderling vertrouwen is. Dat is

belangrijk voor de toekomst."

Een breed gedragen beleid heeft vast een laag SP-gehalte.

"Integendeel. We luisteren naar de mensen die zorg behoeven. We betrekken de mensen erbij die de zorg leveren. Zij moeten het samen doen en zij weten waarover het gaat. Veel inbreng van de mensen zélf, vind ik juist heel erg des SP's."

Klopt het dat staatssecretaris Bussemaker advies aan je vraagt en rondvertelt hoe goed de Wmo in Eindhoven loopt?

"Ja. En dat mag van mij. Laat een PvdA-staatssecretaris maar de lof-trompet steken over het werk van iemand van de SP."

Heeft ze je al gevraagd PvdA'er te worden?

"Nee. Maar mensen zeggen wel eens dat ze me geen SP'er vinden. Vervolgens komen de vooroordelen: ik kan toch niet passen bij die club, want ik ben vrijdenkend, zelfstandig, praktisch, verstandig en nuchter. Dat zijn de meeste SP'ers, zeg ik dan. En ja, ik draag wel eens een pak. Soms zelfs een stropdas."

TEKST ANTHONIE VERMEER

ZO. WAT WEET JIJ VAN POLITIEK? DOE DE ZELFTEST EN CHECK JE KENNIS

1. Hoe heten de Eerste en Tweede Kamer samen?

- Staten Generaal
- Raad van State
- Het Haagse pluche

door het Amerikaanse Institute for Public Integrity

- Dat is een bewering van Vladimir Poetin
- Een dronken uitspraak van Berlusconi.

- Dat klopt niet.
- Nee, je moet je halve salaris afstaan.

2. Bij welke partij deed Emile Ratelband in 2003 een gooi naar het lijsttrekkerschap?

- Leefbaar Nederland
- De Tsjakka-partij
- Nederlandse Bond van Belastingbetalers

5) Vrouwen mogen in Nederland naar de stembus sinds...

- 1900
- 1919
- 1 april 2008

8. Een maatschappij waarin menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit centraal staan.

- Dat zijn de drie kernpunten van de Socialistische Partij.
- Dat is het parool van de Franse revolutie.
- Een prachtige zin uit de musical *Les Misérables*

3. De ambtswoning van de Premier heet...

- Het Catshuis
- Yab Yum
- Het Kabinetsappartement

6. De SP is nu de derde partij van Nederland.

- Dat klopt, alleen CDA en PvdA hebben meer leden.
- Dat klopt niet, de VVD is ook groter.
- Nee, door de wildgroei bij de partij van de Dieren heeft die nu brons.

9) Hoeveel zetels heeft de Tweede Kamer?

- 150
- 100
- Veel te veel, want ze zijn altijd leeg.

4. Bush heeft 935 maal gelogen over de aanwezigheid van massavernietigingswapens in Irak en over de Irakese contacten met Al Qaida.

- Dat is officieel vastgesteld

7. Lid zijn van de SP kan al vanaf € 5,- per kwartaal.

- Dat klopt.

10) Ferdinand Domela Nieuwenhuis was in Nederland grondlegger van...

LIEVELINGSDIJER VAN KRISTA

Krista van Velzen, SP-Kamerlid: "Mijn lievelingsdier is met de stip de kat en al haar niet gedomesticeerde wilde voorouders. Panters, bergkatten, lynxen, luipaarden, cheeta's, jaguars. Prachtige beesten met kracht en snelheid, meesters in het onbekommerd luiëren en soezen. Zelf heb ik thuis een katertje. Overdag jaagt hij op vogels, klimt in bomen en neemt zandbaden in de zon. 's Avonds slaapt hij op een kussen of kruipt op schoot. Ik gun iedereen in Nederland zo'n mooi leven als mijn katertje. Laatst heb ik een nacht in de daklozenopvang van het Leger des Heils doorgebracht. Zo'n opvang zit vol met mensen die eigenlijk ziek zijn. En die toch de hele dag op straat doorbrengen. Er zijn in Nederland nog vele duizenden daklozen, bizar dat we dat niet zouden kunnen veranderen in zo'n rijk land. Onlangs was ik op werkbezoek bij Discus (zie pagina 8, een organisatie die indrukwekkend succes behaalt met verslaafde en psychiatrische daklozen. Ze geven hun cliënten een woning en krijgen het zo voor elkaar om de ergste zorgmijders te laten kiezen voor een nieuw leven. Als dat al lukt met 'lastige' klanten die het overal hadden verbruikt, moeten we alle andere daklozen toch zeker wel iets meer kunnen bieden dan tijdelijke noodopvang?!"

- Het socialisme
- Het liberalisme
- Domino Day

6-7 Mooie score! Je hart zit links. Je stem ook?

BEHAALDE PUNTEN

8-10 Je bent een kenniskanjer. Voor jou kent de politiek geen geheimen meer. Bovendien zit het hart bij jou op de goede plek!

0-5 Blijf je informeren over politieke zaken. Het gaat over jou! Volg het nieuws en laat je niks wijs maken.

NATHALIE DE ROOIJ BEZOECT HET PLEINCOLLEGE EEN SCHOOL OM VERLIEFD OP TE WORDEN...

De garagehouder brengt er zijn afdankertjes. De leerlingen maken bankjes en speelgoed voor de wijkvereniging. En omdat woningbouwvereniging Trudo de wijk renoveert, kunnen buurtbewoners er 's avonds voor vijf euro een warme hap halen. Niet gek voor een school die vijf jaar geleden nog op de nominatie stond om te worden gesloten. SP-Tweede Kamerlid Nathalie de Rooij over Pleincollege De Burgh in Eindhoven: "Een school om verliefd op te worden."

In het lokaal voertuigtechniek staan een paar auto's, waarvan zelfs een leek kan constateren dat het niet om de nieuwste modellen gaat. Het lokaal is licht en het ruikt er een beetje naar olie. Twee jongens buigen zich in een hoekje over een motorblok. Er klinkt

gepruttel en gejuich. Hij werkt. Nathalie de Rooij informeert hoe lang ze erover hebben gedaan. Trots klinkt het: "Binnen een week, en hij heeft wel drie jaar stilgestaan." De Rooij vraagt wat ze van hun school vinden. "Hartstikke goed, want de docent is nooit chagrijnig." Paul

Bloks (15) en Remy Janssen (16) lachen breed.

Het vmbo is een afvoerputje, je leert er niks, de scholen zijn te groot en er zitten alleen maar kansarme leerlingen. Daar moet je kind niet naar toe. SP-Tweede Kamerlid

Nathalie de Rooij, op werkbezoek bij het pleincollege De Burgh in Eindhoven, haalt haar schouders op als dit rijtje voorbijkomt. "Ja, er zijn in het verleden verkeerde keuzes gemaakt, waardoor leerlingen te veel theoretische vakken krijgen, terwijl ze het liefst met hun handen aan de slag gaan. Ja, er zijn massascholen waarin leerlingen verzuipen. En ja, het is voor een leerling weinig stimulerend als je zelfs mét diploma nog geen startkwalificatie hebt. Maar gelukkig zijn er scholen zoals deze. Waar betrokken docenten hun nek uitsteken voor de leerlingen. Waar nieuwe dingen bedacht worden en wordt geëxperimenteerd." De Rooij weet waarover ze praat, ze gaf zelf Nederlands aan het vmbo. "Ik heb er geweldige jaren gehad, het is prachtig om mensen te zien groeien. En er zitten wel degelijk zeer getalenteerde en creatieve leerlingen op het vmbo." Dat ze gewend is met leerlingen om te gaan blijkt als ze het lokaal van elektrotechniek instapt. Ze loopt direct naar een paar jongens toe, die eerst wat onwennig reageren, maar al snel enthousiast vertellen waar ze mee bezig zijn. Directeur Maarten de Veth bekijkt het met een glimlach. "Die zou een goeie zijn voor ons."

De wijk in de school

Maarten de Veth is sinds vijf jaar directeur van De Burgh. De school is relatief klein met 400 leerlingen en 50 docenten en staat aan de rand van een volkswijk. Zijn adagium, de leerlingen zoveel mogelijk in contact brengen met de echte praktijk en de wijk de school binnenhaken, lijkt te lukken. Sinds een paar maanden bezit het college een meeting point waar bedrijven, wijkbewoners en organisaties hun orders kunnen plaatsen. Lekke band? Speelgoed nodig? Website? Kapotte auto? De klanten worden ontvangen door een receptionist en bevestigd door een account manager, onder het oog van een begeleidende docent. Vervolgens gaan de opdrachten de school in. De website wordt gemaakt door de afdeling ICT, de leuke band geplakt en de auto gemaakt door voertuigtechniek. Nathalie de Rooij: "Dit past helemaal binnen de visie van de SP; mensen met elkaar in contact brengen, jong en oud, arm en rijk. Neem bijvoorbeeld de maaltijden voor de wijkbewoners, nu de corporatie renoveert. Mooier kun je het niet hebben. Kookles is leuk, samen je zelf bereide maaltijd opeten is ook

'ZULLEN WE HAAR HOUDEN?' VRAAGT DE DIRECTEUR. DE LEERLINGEN: 'YES!'

leuk, maar koken voor wijkbewoners is voor de leerlingen natuurlijk het allerleukst."

Maarten de Veth: "Voor de leerlingen is het goed om aan echte projecten te werken. Dan zie je ze groeien. Zo moest een aantal leerlingen een presentatie bij ABN-AMRO houden. Een omgeving waar ze normaal gesproken niet vaak komen. Dan zie je ze keurig gekleed verschijnen en een presentatie houden die klinkt als een klok. Dan ben ik waanzinnig trots en voelen zij zich geweldig."

Nathalie de Rooij zat in de commissie Dijsselbloem die het onderwijsstelsel kritisch doorlichtte op onder meer het functioneren van het vmbo. De Rooij: "De kritiek die het onderzoek boven haalde, was voor mij heel herkenbaar. Veranderingen werden overhaast doorgevoerd zonder leraren te raadplegen. Er was te weinig geld."

Weemoed

Nathalie de Rooij en Maarten de Veth staan in het meeting point, als De Veth vertelt dat hij in september overstapt naar een vmbo/havo/vwo-school met 2600 leerlingen. "Een uitdaging," zo noemt hij het, maar je ziet hem nú al met weemoed om zich heen kijken. "Er is hier nog zoveel mogelijk. Stel je voor dat we zouden kunnen samenwerken met een crèche en een verzorgingshuis hier in de buurt. Dat zijn pas mooie praktijkplaatsen. En wat dacht je van een klusbus voor de wijk?" Nathalie knikt. Zij heeft geen enkele moeite zijn droom te volgen.

Bij elektrotechniek zit Niels Numans alleen aan een tafeltje. Om hem heen wordt gelachen en druk heen en weer gelopen. Maar Niels blijft geconcentreerd over zijn schrift gebogen. "Weet jij wat dit is? Dit is nou een schematische weergave van een trafo. Gaaf hè?" Nathalie de Rooij knikt, maar wordt afgeleid door andere jongens, die haar meeslepen naar een muur met leidingen. Ze heeft ze inmiddels allemaal om de vinger gewonnen. "Zullen we haar hier houden?" vraagt De Veth. De blonde jongenskoppen knikken enthousiast: "Yes!"

TEKST ANNEKE VERBRAEKEN
FOTOGRAFIE ALEX WOLF

BADMUTS-POLITIEK WERKT

Politiek saai? Nee, hoor. Neem nou de SP afdeling Alphen aan den Rijn. Sinds het afbranden van de Thermen bemerkte de lokale partij dat de inwoners van de gemeente hun zwembad node misten. Dus aan de slag. Niet met een papieren petitie, maar met een rekest in de vorm van een bekertje voor bekertje gevuld kinderbadje. SP-raadsleden niet netjes gekamd naar de gemeenteraadsvergadering, maar met een badmuts op het hoofd. En de aanhang niet zwaarmoedig op de publieke tribune, maar luchtig met gevulde zwembadjes om de arm. De verspreiding van 15 duizend folders deed de rest: een meerderheid van de gemeenteraad heeft voor herbouw van de Thermen gestemd. Heus, politiek hoeft niet droog te zijn.

**LAAT JE VERRASSEN!
KIJK GAUW OP
WWW.
NUISDETIJD.NL**

RONALD VAN RAAK: GEEN GEKLETS MAAR SAMEN AANPAKKEN

SP-Kamerlid Ronald van Raak (38) werd geboren in Hilvarenbeek. Studeren was in zijn milieu bijna ondenkbaar. Desondanks ging hij promoveren en werd hij een succesvol politicus. Hoe is dat zo gekomen? Samen met verslaggever Anthonie Vermeer maakte hij een terugreis door zijn leven.

2006 - HEDEN: TWEDE KAMER

Wie het in journaal of actualiteitenrubriek zag, zal het vast nog weten: Ronald van Raak stelt tijdens een debat voor om de voorgenomen salarisverhoging van dertig procent voor politici te schrappen. Kon het geld mooi naar loonopslag voor de politie. "De hele Kamer, behalve de SP, viel over me heen. Maar wij hangen niet aan geld of carrière. Dat maakt ons sterk. We zijn erg inhoudelijk bezig zonder de onderlinge rivaliteit die je bij andere partijen ziet. In onze fractie kwam de functie van volksvertegenwoordiger als verlengstuk van maatschappelijke activiteiten. Voor mij is dat niet anders."

2003 - 2006: EERSTE KAMER

Tijdens zijn jaren in de senaat vindt Ronald van Raak veel steun bij zijn partijgenoot Tiny Kox, die de SP-ploeg in de Eerste Kamer leidt.

"Hij leerde me problemen terug te brengen tot de essentie. Als politicus moet je voorkomen dat je jezelf verliest in stapels dossiers. Tiny leerde me dat we ons moeten richten op de mensen en hun noden, niet op droge aktes en stukken."

Hekken om zijn lagere school; Ronald neemt elke hindernis.

2000 - 2003: WETENSCHAPPELIJK BUREAU VAN DE SP

In april 2000 werd Ronald van Raak lid van de SP. Hij was net aan de slag bij het wetenschappelijk bureau van de partij. "Ik deed onderzoek naar chloortransporten van Akzo Nobel en werd lid van het actiecomité *Rood sein voor de chloortrein*. Zo kwam ik midden in de dagelijkse politiek terecht. Geweldig, mijn onderzoeksresultaten belandden niet in een la maar werden gebruikt om Nederland veiliger te maken. De actie had succes, er kwam een einde aan de transporten. Politiek als directe actie. Zo hoort het, dus ik zat op mijn plaats."

1997 - 2000: PROMOTIE-ONDERZOEK UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Op de hoek Singel en Oude Leliestraat in Amsterdam wijst Van Raak omhoog naar zijn toenmalige werkkamer. Hier werkte hij aan zijn proefschrift en bereidde hij de colleges voor die hij gaf. Vanuit zijn raam zag hij op de brug het beeld van één van zijn inspirators: de 19de eeuwse schrijver Multatuli, die onder meer *Max Havelaar* (1860) op zijn naam heeft staan.

Hij zegt: "Multatuli was een tegenstander van de liberaal Thorbecke. Multatuli vond hem te juridisch politiek bedrijven. Te clean, zonder gevoel, zonder te zien wat mensen beweegt. Multatuli vond zaken als onderwijs, wonen, werk en dagelijks te eten hebben belangrijker. Hij wilde de positie van arbeiders in de toenmalige standenmaatschappij verbeteren. Hij wilde Nederland verbeteren. Maar in zijn eentje, dat kon toch niet lukken? Hij stelde zich twee keer tevergeefs verkiesbaar voor de Kamer. Zijn mislukking in de politiek leert me dat je je moet verenigen om iets te bereiken."

1989 - 1996: STUDIE GESCHIEDENIS EN FILOSOFIE

Hoe is de maatschappij geworden zoals ze is? Hoe denken mensen en waarom? Zulke vragen hielden Ronald van Raak al jong bezig. Daarom viel zijn studiekeuze op geschiedenis en filosofie. Hij studeerde in Rotterdam en woonde op *Het Honk*, midden in de bossen van Lage Vuursche. Dit is een vakantieoord van het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvrienden, dat vanaf de jaren twintig van de vorige eeuw arbeiders de mogelijkheid gaf om op vakan-

tie te gaan. Van Raak had er tussen 1991 en 1994 de tijd van zijn leven. Hij mocht met drie andere jongeren gratis wonen. Tegenprestatie: de boel onderhouden en de logeerpartijen van groepen ordelijk laten verlopen.

Hij loopt over het terrein waar de tenten stonden en langs de groepsaccommodaties. Zegt: "Dit was heel leerzaam. Een samenleving in het klein. Je had verschillende soorten mensen bij elkaar: hippies, natuurvrienden, stadskinderen en leerlingen van wat we nu zwarte scholen

waardoor je bij alles kunt denken: *dat klopt*. Zo leer je vanuit perspectief te denken, want iets wat logisch klinkt hoeft nog niet wáár te zijn. In de politiek zie je dat ook. Een VVD'er denkt anders dan ik. Socialisten willen bezig zijn met iets dat groter is dan zichzelf. Doe je dat niet, dan kun je vraagtekens stellen bij je morele opvoeding."

Een van zijn favoriete denkers was Spinoza. Van hem leerde Van Raak dat nadenken niet alleen te maken heeft met de waarheid willen kennen, maar vooral met zelfstandig

Twee vechters tegen onrecht: Multatuli en Ronald van Raak.

noemen. En dan waren er ook nog de welgestelde dorpingen om ons heen. Ik moest ervoor zorgen dat iedereen goed met elkaar omging. Zo leerde ik het belang van praten met elkaar en dat mensen tot veel in staat zijn als je ze verantwoordelijkheid geeft. Het sámen doen, dat is de basis. Ik geloof dat iedereen van goede wil is. Ik merkte dat praten en uitleggen werkt. Dat kweekt respect. Ook merkte ik het belang van een goede omgeving. Jongeren uit achterstandswijken kwamen heel druk en vertrokken heel rustig. Ze hadden hier de ruimte. Konden uit de groep stappen door even alleen het bos in te duiken en hoefden zich dus niet groot te houden. Hier gebeurde iets positiefs met mensen omdat ze met elkaar iets deden."

Dan wijst hij op de hangmat waarin hij in groengeur en vogelgefluit uren werkte aan zijn afstudeerscriptie filosofie over de Duitse toneelschrijver Bertolt Brecht. Van Raak: "Brecht zet op het toneel mensen in verschillende omstandigheden en laat zien hoe iemand bedenkelijke beslissingen kan nemen, die toch logisch lijken. Hij geloofde sterk in de maakbaarheid van de samenleving. Maar machthebbers hebben hem mondood gemaakt. Voor mij weer een bewijs dat je samen moet vechten, niet alleen."

Avonden en nachten in de kroeg discussiëren over een betere wereld waren wel aan Van Raak besteed. Maar hij wilde ook actieve betrokkenheid en zocht die bij de PSP, waar hij het al snel had gezien. Veel praten en niets doen. Niets voor Ronald! Vormden geschiedenis en filosofie dan wél de goede keuze? "Ja, daarbij leer je je inleven in andere mensen en krijg je respect voor andersdenkenden. Ik heb de nodige filosofen bestudeerd. Elk heeft een eigen denksysteem dat logisch is,

en onafhankelijk willen zijn. En: "Je moet zoveel mogelijk oorzaak zijn van je eigen leven, het zelf in de hand houden. Dat begint bij analyse. Dus niet schreeuwen en om je heen slaan, maar eerst denken. Pas dan kun je je omgeving veranderen. Ook dat is voor mij socialisme."

1982 - 1989: MIDDELBARE SCHOOL IN TILBURG

Tilburg, het Odulphuslyceum. De conciërge heeft net het alarm ingeschakeld; Ronald van Raak kan een wandeling door zijn oude school vergeten. Tóch is hij blij met dit weerzien want hier, op twaalf kilo-

Het Honk, Ronalds minimaatschappij in de bossen van Lage Vuursche

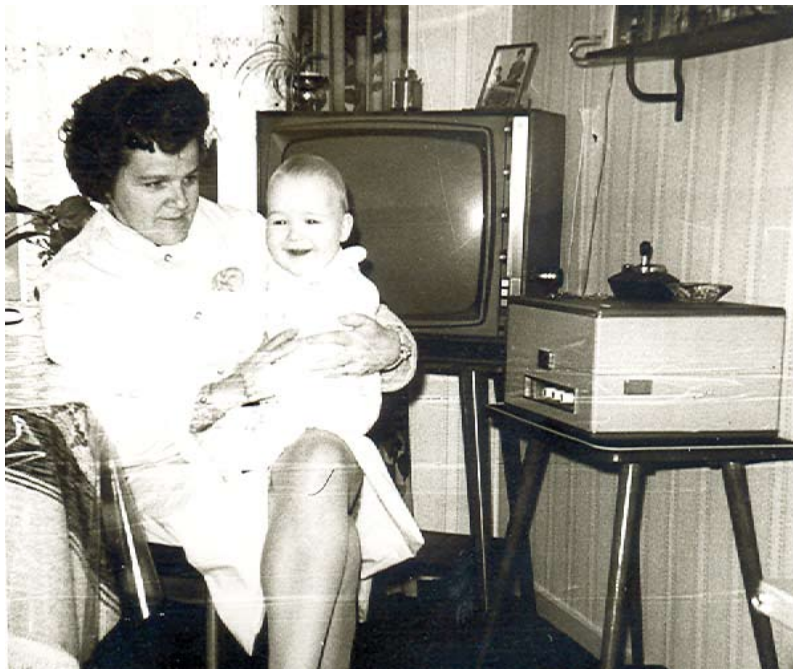
meter fietsen van zijn toenmalige woonplaats Hilvarenbeek, "begon mijn leven pas écht". Ontspannen rond het gebouw kuiierend zegt hij: "De leraren waren duidelijk gevormd in de vrije jaren zeventig. Ik kreeg veel ruimte om bezig te zijn met ageren tegen onrecht, aanklagen en organiseren. Via het schoolblad en met acties. Ik wist altijd mensen in beweging te krijgen. Tegen kleine onrechtvaardigheden op school – we hebben nog wel eens de weg bezet –

VAN ZETEL NAAR WIEG

of grote daarbuiten, zoals kernbewapening. Toen de school leerlingen begon te werven met reclamebrochures vond ik dat maar niks. Waar moest dat toe leiden? Grotere school, harde concurrentie tussen scholen? Ik vond dat scholen niet schreeuwerig aan de man mochten worden gebracht. Dus schreef ik een smalende vergelijking tussen de gelikte campagneteksten en de dagelijkse gang van zaken op school. Dat werd gecensureerd voor het schoolblad, dat is toch de hoogst mogelijke erkenning?" (Licht, geniet nóg na.) "Maar het was voornamelijk lol. Met plezier mensen organiseren en iets voor elkaar krijgen. Ik leerde spelenderwijs dat als je het ergens niet mee eens bent, je kunt vragen, schrijven, een klacht indienen, actie voeren of samen eisen. Vaak vergeefs, soms met succes. En ik realiseerde me: kun je dingen veranderen op school, dan kan het ook in je straat, wijk, dorp, provincie, land en wereldwijd." In die dagen is vriend Joep Chappin belangrijk voor hem: "Hij was de vriend met wie ik het meest optrok. Nog steeds is hij een goede vriend. Zijn ouders hadden gestudeerd en voor hem was het heel logisch om te gaan studeren. In mijn omgeving was studeren echter iets ondenkbaars. Maar Joep spoorde me aan na de Havo ook VWO te gaan doen. Zonder hem was ik waarschijnlijk nooit gaan studeren."

1969 - 1982: KINDERTIJD IN HILVARENBEEK

Ronald van Raak klimt over het hek van basisschool De Elstrakkers. De omheining stond er in zijn tijd nog niet. Hij herinnert zichzelf als een blijmoedig kind. Leraren vonden hem een leuk joch, maar ook erg druk. Enthousiast vertelt hij over de slipslang. Een speeltuig dat de

Moeder Fien met Ronald.

We lopen in een minuut naar het geboortehuis van de kleine Ronald. Wandelend door de stille wijk met doorzonwoningen die vlak na de oorlog is gebouwd, vertelt Van Raak dat zijn ouders het niet breed hadden en dat de gezondheid van zijn moeder te wensen overliet. Als nakomeling met een elf jaar oudere zus en zeven jaar oudere broer werd hij wel eens verwend, maar het was duidelijk dat niets vanzelf kwam aanwaaien.

Vader Gerrit was vrachtwagenchauffeur, altijd aan het werk. Hij overleed vlak voordat zijn jongste zoon promoveerde. Moeder Fien had door willen leren, maar moest al jong als dienstmeisje aan het werk. De familie Van Raak stemde PvdA, maar thuis werd niet over politiek gepraat, ook al kijkt moeder graag naar Kamerdebatten op tv.

We bereiken het huis aan de Sprenger van Eijkstraat 6. "Hier zag Ronald het levenslicht op 30 oktober 1969. 's Middags tussen de soep en aardappelen," zegt zijn moeder. Hier woonde hij gedurende zijn hele jeugd. Toen hij zelfstandig begon te denken, ging de algemene

mentaliteit in het dorp hem tegenstaan. Té lijdzaam, té weinig assertief. Hij wilde aan de bel trekken als iets onrechtvaardig was. Vaak voelde hij zich een roepende in de woestijn: Van Raak: "In het dorp hoorde je dan steevast *Zo is het nou eenmaal. Ge kunt het toch nie veranderen.* Dat soort passiviteit wilde ik doorbreken. De vader van mijn beste vriend Joep was hartchirurg. Ik kwam daar graag over de vloer. Ik merkte dat er meer werd nagedacht en minder zomaar voor waar werd aangenomen in bepaalde kringen. Ik ben grootgebracht met het idee dat ik geen grote cadeaus hoefde te verwachten, noch op mijn verjaardag noch in het leven. Wil je iets, dan moet je iets doen. Daarom behoor ik niet tot de politici die wensen uitspreekt of oproepen doet tot debat, maar altijd wil handelen. Die moraal vind ik ook terug bij de SP. Geen gemakkelijk geklets, maar samen aanpakken."

TEKST ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE ALEX WOLF

FOTOGRAFIE ARI VERSLUIS

WARME AANBEVELINGEN VAN SP-KAMERLID PAULUS JANSEN

'BESPAAR 100 EURO OP JE ENERGIENOTA'

SP-Kamerlid Paulus Jansen wenst dat we de warmte-isolatie van woningen eens goed onder handen gaan nemen. Da's goed voor het milieu. En waarom zou je je centen onnodig in rook laten opgaan? Nu nog verbruikt een gemiddeld Nederlands huishouden 1.800 m³ gas per jaar. Dat kan volgens hem een stuk minder.

Maar hoe doen we dat dan, Paulus Jansen?

Het Kamerlid, bouwkundige van huis uit: "Door het aanleggen van materialen die de warmte vasthouden. Nu is een gemiddeld huishouden zo'n 150 tot 200 euro per maand kwijt aan energie. Daarvan kunnen er heel wat 75 à 100 euro besparen. Zéker gezien de stijgende energieprijzen."

Noem eens drie tips voor de doe-het-zelver.

"Eén: leg onder de vloer van de begane grond Tonzon, een drielaags isolatiefolie met een aluminium afdekking. Eenmaal vastgemaakt ontstaan er tussen de lagen cellen met lucht die isoleren. Je kunt het met zelfklevende stickers heel makkelijk aanbrengen. Voorwaarde is dat je een kruipruimte hebt. Dat spul kost tien euro per vierkante meter. Je hebt het er na een jaar uit. Dus is het ook voor huurders interessant om het zelf te doen. Twee: plaats aan de binnenkant van het dak spijkerflensdekens. Deze zijn gevuld met steenwol of glaswol en hebben aan de achterzijde een laag aluminiumfolie. Ze zijn zestig centimeter breed, dus kun je ze makkelijk tussen de dakbalken vastnieten. Deze investering verdient je in twee à drie jaar terug. Drie: niet echt voor de doe-het-zelver, maar wel effectief is het laten plaatsen van dubbel isolatieglas. Kies het liefst HR-glas met gasvulling voor extra hoog rendement. De investering betaalt zichzelf terug in zes à zeven jaar."

En de ventilatie dan?

"Simpel, zorg dat er in elke ruimte een raam open kan."

Hoe kunnen huurders hun huisbaas in actie krijgen?

"Aedes, de koepel van woningcorporaties, is met minister Vogelaar overeengekomen dat de corporaties de komende tien jaar 2,5 miljard gaan investeren in de warmte-isolatie van 2,4 miljoen woningen. Dus is je woningbouwvereniging aangesloten bij Aedes, ga er dan heen en zeg dat je boter bij de vis wilt. De huurverhoging die de corporaties dan mogen doorvoeren, weegt niet op tegen de besparing op stookkosten: de optelsom van huur plus energierekening zal altijd lager uitvallen. Huur je bij een particuliere huisbaas, ga dan eens na of de huurders om je heen ook vinden of hun gasrekening te hoog is. Dan kun je het eventueel met z'n allen aankarten, zodat de kans op succes groter is."

Wat was jouw laatste isolatiemaatregel?

"Kort geleden heb ik de verwarmingsleidingen in een aanbouw van ons huis geïsoleerd. Dat is heel makkelijk te doen met schaalisolatie, een gevormde schuimlaag die je heel makkelijk om de leiding legt. Kost ongeveer vijftig cent per meter. In een uurtje of twee isoleer je al gauw dertig meter. De investering heb je er binnen een halfjaar uit."

En hoeveel verstook je?

"Ik woon in een ééngezinwoning met een kopgevel. Twintig jaar geleden trok ik erin en verbruikte toen in een jaar 2.200 kubieke meter gas. Dat is nu 1.200 kuub per per jaar."

EN DAN DIT NOG...

Paulus Jansen maakt zich zorgen om de dreiging van privatisering van energiebedrijven. Door het vermarkten kunnen redelijke tarieven, energiebesparing en duurzaamheid voorgoed voorbij zijn. Lees er alles over op Jansens weblog: www.paulusjansen.nl

school kreeg toen een klasgenootje ("ik was geloof ik een beetje verliefd op haar") een fantasiewedstrijd won. Naar haar ontwerp werd de slipslang geconstrueerd. Op de plek waar het speelbeest stond, gebaart Van Raak hoe het eruit zag. "En als je de slang afgang dan kwam je in een deel waar je met z'n allen kon zitten. Daar heb ik veel uren vertoefd. Toen al vond ik het heerlijk om samen te zijn en met elkaar te praten. Dat vind ik nu ook goed aan politiek."

NU IS DE TIJD

EEN BETER NEDERLAND
KAN NIET WACHTEN.
WORD LID
EN KRIJG DIT
THONIK DESIGN
HORLOGE
WWW.SP.NL
BEL GRATIS
0800 0225005

**VOOR EEN BETER
NEDERLAND**

CITATEN LINKS EN RECHTS

Ik ben de Jezus Christus van de politiek, ik ben een geduldig slachtoffer, ik kan met iedereen overweg, ik offer mezelf voor iedereen op."

Berlusconi vertelt NieuweRevu hoe hij solliciteerde bij SM-club Cruella.

"In welgeteld 1.192 adviescommissies zitten tienduizenden personen te bedenken wat de EU nu weer kan doen. Daarnaast werken ruim 20.000 EU-ambtenaren in Brussel. Dat toont wel aan dat de EU meer bureaucratie is dan democratie."

Harry van Bommel is boos omdat hij voor 1192 commissies gepasseerd is.

"Je zult mij niet horen piepen als een politiemans een keer een klap uitdeelt. Daar zit het 'm niet in. Het zit 'm in het automatisme van onmiddellijk weer het bonnenboekje trekken." *Hoogleraar strafrecht Buruma herinnert zich tijdens het interview met de Tribune zijn openstaande bekeuringen.*

"Het is goedkoop en kwaadaardig om de angsten van mensen te willen vergroten en net te doen alsof morgen hier de Sharia van kracht zal worden. Dat is namelijk niet het geval." *Jan Marijnissen doet een wilde(rs) uithaal.*

"Ik wil consumenten niet de mogelijkheid onthouden om voorgelicht te worden over goedkoop krediet." *Wouter Bos is blij met zijn seizoenskaart voor het DSB-stadion.*

TOMATENSOEP VAN BOB

Bob Fosko, zanger en acteur, is bij de SP niet meer weg te denken. Hij schrijft en zingt de nieuwe strijdlieden, treedt op in spotjes en maakt protestfilms tegen de gang van zaken in Afghanistan. Daarnaast is hij een begenadigd kok. Daarom vroegen we zijn recept voor een Bourgondische tomatensoep.

Wat hebben we nodig?

2 kilo verse tomaten
1.5 liter runderbouillon
1 pond gehakt
4 bouillonblokjes
1 ui, gesnipperd
1 prei, fijn gesneden
1 peen, in blokjes
bosje peterselie

Verwijder het velletje van de tomaten. Zeef de tomaten. Voeg de runderbouillon toe en laat even koken. Draai balletjes en gooi ze in de kokende soep. Voeg prei, ui en peen toe; 10 minuten door laten koken en je soep is klaar!

Opdienen met wat peterselie. Je bent voor nog geen 8 euro klaar voor 6 personen.

Bob: "Deze soep maakte mijn moeder in het weekend. Ze werd aan het einde van haar leven afhankelijk van thuiszorg. Ze was nog niet zo oud, maar leed aan een vorm van de ziekte van Parkinson, waardoor ze moeilijk ter been was. Als ik nu hoor, dat die thuiszorg, voor veel mensen onbereikbaar

FOTOGRAFIE FRED HES

dreigt te worden, dan denk ik: dat beleid is een soepzooi!"

IK KEN U ERGENS VAN

Omdat hij te vroeg in Zeist was voor zijn afspraak met Foppe de Haan, besloot Jan Marijnissen in een bakkerswinkel een saucijzenbroodje te gaan eten. Hij stond te wachten tot zijn broodje warm gemaakt was. Twee wat oudere dames stonden hem vrij ongegeneerd aan te staren.

"Ik ken u toch ergens van?" zei een van de vrouwen. Een jongen, die ook in de winkel stond, bemoeide zich met het gesprek: "Ik ken u van de radio." "Dat kan kloppen," zei Jan Marijnissen jolig, "zeven jaar geleden heb ik een hit gehad. Die heette: *Ik hou van jou.*"

De vrouwen en de jongen knikten tevreden; het raadsel was opgelost.

Jan Marijnissen: "Ik krijg meestal alleen maar aardige reacties als mensen me herkennen. Ze wensen me heel veel succes met mijn werk of ze steken hun duim omhoog. Ik krijg maar heel zelden rechtstreekse kritiek. Wel willen mensen geregeld hun persoonlijke probleem aan me vertellen. Vaak is er dan op dat moment geen tijd voor, maar dan regel ik altijd dat ze me kunnen e-mailen of bellen."

PITTIG BAKKIE

De 25 koppen tellende SP-fractie in de Tweede Kamer vergadert regelmatig in de stijlvolle Savornin Lohman-zaal. Achter de ovale vergadertafel hangt een groot portret van de Engelse oorlogspremier Winston Churchill. Jan Marijnissen mag graag de volgende anekdote over de Britse staatsman vertellen.

In het Engelse parlement was een afgevaardigde eens zó kwaad op Churchill dat ze hem toebeet: "Mijnheer als ik uw vrouw was, dan deed ik arsenicum in uw koffie." Churchill antwoordde razendsnel: "Mevrouw, als ik uw man was, dan dronk ik hem op."

VOOR MIJN BETER NE DERI...

HET IS ER DE TIJD VOOR. WORD LID
EN KRIJG EEN THONIK DESIGN HORLOGE
WWW.SP.NL OF BEL GRATIS 0800 0225005

DOE MEE MET DE SP.

BON OM LID TE WORDEN

JA, ik word lid van de SP. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus en gratis toegang tot 'tomaatnet', de reclamevrije internetprovider voor alle SP-leden.

kwartaalbijdrage € 5,- (minimum) € 7,50 € 10,-
 € 12,50 € 15,- anders €

naam

roepnaam voorletters m/v

adres

postcode plaats

telefoon geboortedatum

e-mail rekeningnummer

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

datum handtekening

Stuur deze bon naar:
SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam

U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (010) 243 55 40, administratie@sp.nl

DERDE EDITIE
NAJAAR
2008

ZO

EEN BETER NEDERLAND

**AGNES KANT:
"IK BEN GEEN
SCHOOPTHOND"**

**ZO MAAK JE
JE BUURT BETER**

**JAN MARIJNISSEN
HEEFT ALLE
VERTROUWEN IN
AGNES KANT**

FOTOGRAFIE AUKE VLEER

**JAN
MARIJNISSEN**

AAN DE ZIJ-KANT

Meer dan tien keer heb ik de troonrede in de Ridderzaal bijgewoond. Dit jaar voor het eerst niet als fractievoorzitter. Zat ik eerder altijd recht tegenover de koningin, nu had ik een plaatsje helemaal aan de zijkant en zag ik de vorstin nu eens van een andere kant. Voor het verhaal dat ze voorlas, maakte het geen verschil. Wat u misschien niet weet is dat de tekst geschreven wordt door het kabinet en dat het staatshoofd de tekst alleen maar mag voordragen. Het resultaat is dan ook een 'politiek' stuk, en, zoals zo vaak bij dat soort stukken: het is vaag, algemeen en meestal nietszeggend. Wanneer de koningin haar tekst zelf schrijft, gaat het in de meeste gevallen écht ergens over. Ik doel op de kerstboodschap die ze ons via radio en tv elk jaar doet toekomen. De oplossing? Laat Prinsjesdag – met de Gouden Koets, met de rijtoer en alle ceremonie – in stand, maar laat de minister-president in aanwezigheid van de koninklijke familie zijn eigen verhaal vertellen. Dat is wel zo eerlijk.

De overgrote meerderheid van de Nederlanders is blij met de Oranjes en wil daarom dat we een monarchie blijven. En, het moet gezegd, Beatrix doet het goed. Ik heb wel eens gezegd: 'Als we ooit een republiek worden en de Lijst Oranje doet mee, dan maken ze grote kans dat ze de eerste president mogen leveren.' Maar het blijft wel een raar gegeven. We hebben een volwassen democratie, maar ons staatshoofd mogen we niet kiezen. De koningin wordt zelfs niet benoemd door mensen die democratisch gekozen zijn. Het (toekomstige) staatshoofd wordt met een kroontje op geboren, en als de tijd daar is, bestijgt hij of zij de troon. Het is zo iets als dat de dynastie Michels het nationale voetbalelftal zou leiden; de familie Balkenende het kabinet; of de clan Marijnissen de SP.

Maar, zoals gezegd, Beatrix verdient een compliment voor de wijze waarop ze haar taken vervult. Ook de rol van Willem-Alexander en Maxima wordt door velen geprezen. En daarom is de monarchie voor de SP geen onderwerp om ons nu druk over te maken; er zijn belangrijkere zaken die onze aandacht vragen.

Bijvoorbeeld het onderwijs. Dit schooljaar is de eerste commerciële basisschool van start gegaan. Voor 12.500 euro per kind per jaar kunnen ouders hun kind nu naar een private school sturen. Dat is zo'n 100.000 euro lesgeld per kind voor acht jaar basisonderwijs. Dat is natuurlijk alleen voor de grootverdieners, waaronder de mensen die beslissen over het onderwijs, weggelegd. En daarmee is nu ook in het basisonderwijs – in het middelbaar onderwijs hadden we al privaat gefinancierde scholen – de tweedeling een feit.

Reeds in het begin van de jaren negentig zag ik in de VS waartoe het bestaan van private schools leidt. Waren die scholen in het begin slechts voor de hele rijken, dat veranderde toen de overheid systematisch te weinig investeerde in het onderwijs en de public schools daardoor snel in kwaliteit achteruit gingen. Steeds meer mensen uit de middenklasse besloten daarom hun kinderen ook naar de *private schools* te brengen. Maar door de hoge kosten zien de ouders zich genoodzaakt samen minimaal drie banen te nemen. En daardoor zijn ze vaak van huis, met alle gevolgen van dien voor hun kinderen.

Door jarenlange verwaarlozing van het onderwijs (te weinig geld, te weinig leerkrachten, te veel ondoordachte 'vernieuwingen', te grote klassen) is het algemene niveau gedaald. Nu zoeken de ouders die het zich kunnen permitteren een private uitweg om beter onderwijs voor hun kinderen te krijgen. Daardoor is nu tweedeling al vanaf zes jaar een feit, met dank aan CDA, PvdA en VVD.

U begrijpt het al: Geen woord hierover in de troonrede.

Covermodel Ron Meyer (26) werkt als bestuurder bij FNV Bondgenoten en is fractieleider van de tien raadsleden tellende SP-fractie in Heerlen.

COVER MODEL

Waarom de SP?

"Omdat de SP de enige partij is die linkse idealen combineert met linkse daden. Ik ben sinds mijn twintigste al actief bij de SP in Heerlen, vooral bij het spreekuur van de sociale hulpdienst. En nadat we drie wethouders aan het College van B & W hadden geleverd, koos de fractie me twee jaar geleden als fractieleider."

Je bent eigenlijk meester in de rechten?

"Ja, ik heb fiscaal recht gestudeerd maar dat is te saai voor woorden. Ik heb zelfs nog een jaar als fiscalist gewerkt, maar daar was ik alleen maar bezig te bedenken hoe grote bedrijven zo veel mogelijk voordeel van onze fiscale wetgeving konden krijgen. Toen ben ik gaan nadenken wat echt leuk en zinnig was om te doen en ben ik bij de FNV gaan werken."

Nog tijd voor leuke dingen?

"Nou, wat dacht je van onze zoon Kyan die nu anderhalf is. Met hem is het altijd leuk. En daarnaast ben ik nog aanvoerder van een vriendenteam, waarbij ik links op het middenveld voetbal."

FOTOGRAFIE: ARI VERSLUIS & ELLIE UYTENBROEK

SP-KAMERLID ARDA GERKENS HEEFT GENOEG VAN DUBIEUZE SMS-PRAKTIJKEN

"GEEN ABONNEMENTEN AAN KINDEREN ONDER DE 16"

Ligt het aan SP-Tweede Kamerlid Arda Gerkens dan is het binnenkort afgelopen met oneerlijke streken in de sms-bizz.

Ze wil dat kinderen jonger dan 16 geen sms-diensten kunnen afnemen zonder handtekening van ouders. Tv-spotjes die sms-aanbiedingen doen van de categorie te-mooi-om-waar-te-zijn moeten de kosten, voorwaarden en adresgegevens van de aanbieder even groot en lang in beeld brengen als het ogenschijnlijk koopje. En het moeilijk van een sms-dienst afkomen? Moet ook afgelopen zijn.

Hebben we nu alles genoemd, Arda?

"Nee. Ik wil ook dat diensten waar je langer aan vastzit dan drie maanden of meer dan honderd euro kosten niet meer zonder contract aan de man gebracht worden. Zulke aankopen moeten

voortaan vergezeld gaan van een schriftelijke overeenkomst. En als iemand aantoonbaar moeite heeft gedaan om zich af te melden, maar de sms'jes blijven komen, dan moet de provider stoppen met kosten in rekening brengen."

Je viel al eerder over ringtone aanbieders. Hoezo?

"Ze doen het voorkomen of je een gratis ringtone krijgt. Maar daarbij zit je dan aan een abonnement vast. Kinderen en jongeren zijn daarvan vaak makkelijke slachtoffers."

Welke bedragen zijn hiermee gemoeid?

"Het kan oplopen van tientallen tot honderden euro's."

Over wat voor ervaringen mailen mensen jou?

"Pas nog een man die vanuit het buitenland naar zijn kinderen had ge-sms't en daardoor plotseling aan een ongewenst abonnement vastzat. Kostte hem tachtig euro. En ik krijg meldingen van mensen die voor honderden euro's worden aangeslagen en een incassobureau op hun dak krijgen."

Hoe zit dat in andere landen?

"In ons omringende landen kun je niet zomaar mondeling aan een abonnement komen. In België bijvoorbeeld moet je het abonnement twee keer bevestigen. In de Verenigde Staten kun je als minderjarige geen abonnement afsluiten zonder toestemming van de ouders. Dat wil de SP ook invoeren."

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

KOOPKRACHTBAROMETER RAAKT KAMERLID SADET KARABULUT DIEP

“STEEDS MEER MENSEN WETEN NIET HOE ZE HET MOETEN ROOIEN”

Een half jaar geleden opende Kamerlid Sadet Karabulut de Koopkrachtbarometer op de SP-website. Van ruim duizend mensen die de meter invulden, hadden er bijna 800 flink ingeleverd. “Het leven is duurder geworden, boodschappen, de zorgverzekering maar ook de energierekening. Steeds meer mensen weten niet hoe ze het moeten rooien,” zegt Sadet.

je darmen het niet lekker op doen. Voor vleeswaren hebben we geen geld.” Van ouders die hun kinderen moeten vragen financieel bij te springen omdat ze het anders niet redden. En van stellen die door geldgebrek zo veel zaken ter ontspanning hebben moeten inleveren, dat hun relatie op de klippen liep. “Bij ons is het gewoon zover gekomen dat door het chronisch gebrek aan geld om eens iets leuks te doen ons huwelijk van nog geen twee jaar zoveel spanningen kreeg dat we tot de slotsom kwamen het op te geven ten einde beiden meer geld over te houden en wat meer ruimte te krijgen om eens wat leuks te doen.”

Maar wat is er misgegaan? Zijn de prijzen echt zo veel gestegen? Sadet Karabulut: “Op veel vlakken wel ja. De mensen geven het in de Koopkrachtbarometer ook zelf aan: voedsel, benzine, gas en licht, de zorgverzekering, gemeente-belastingen. Het is allemaal duider geworden. De prijzen stijgen maar de lonen en uitkeringen blijven hierbij achter.” De barometer klopt. We zijn dit jaar 144 euro meer kwijt aan energie dan vorig jaar. En voor dagelijkse

boodschappen betalen we ruim zes procent meer dan vorig jaar. De benzine is in prijs verdubbeld sinds 1996, diesel werd zelfs meer dan twee keer zo duur. En de kosten van het basispakket van de zorgverzekering verdubbelden, ten opzichte van het oude ziekenfonds na invoering van het nieuwe stelsel in 2006.

“De regering belooft jaar na jaar beterschap,” zegt Sadet, “maar ook nu wordt die belofte niet waargemaakt. De mensen met de laagste inkomens, ouderen, alleenstaanden en chronisch zieken en gehandicapten gaan er in 2009 weer op achteruit. Eigenlijk is dat heel raar: de economie is de afgelopen jaren opgebloeid en draait momenteel – ondanks de aangekondigde recessie – nog steeds heel aardig. Bedrijfswinsten zijn bovendien flink gegroeid. Toch vallen de hardste klappen opnieuw bij de meest kwetsbare

groepen: mensen met lagere inkomens, chronisch zieken en alleenstaanden. Maar ook de modale inkomens krijgen het steeds moeilijker. ‘De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’ is nóg zo’n stokpaardje van het kabinet. Nou, het spijt me; dat zijn mooie woorden maar ik zie dat helemaal nergens terug in daden. Het zoet vloeit rijkelijk naar de top terwijl de mensen die de broekriem aldoor moesten aanhalen weer zuur krijgen voorgeschoteld. Dat is niet eerlijk.”

TEKST: DANIËL PETERS
FOTOGRAFIE: ARI VERSLUIS & ELLIE UYTENBROEK

Er zijn treurige gevallen. Een vader en een moeder die beiden fulltime zijn gaan werken om onder andere de school van hun kinderen te kunnen betalen. Maar nu hebben ze geen tijd meer om een gezinsleven op te bouwen. Zij schreven: “Onze gekoesterde deeltijdarbeid is ten einde. Van samen vijftig uur werken zijn we naar tachtig uur gegaan en nog lijkt voor onze portemonnee een maand soms een week te veel te hebben.” Mensen die moeten bezuinigen op kledinggeld of de sport van de kinderen, de krant weg moeten doen of geen geld meer over hebben voor uitjes, vakanties, de leuke extra zaken.

Er zijn ronduit schrijnende gevallen. Van mensen die geen groente en fruit kunnen betalen, die halverwege de maand genoodzaakt zijn alleen maar rijst te eten. “We eten goedkoop brood waar

HOE IS HET MET UW PORTEMONNEE?

‘Na het zuur komt het zoet.’ Tot vervelens toe heeft de minister-president deze belofte uitgesproken. Niet alleen zorg en onderwijs zouden op orde worden gebracht, ook de koopkracht van de mensen zou erop vooruit gaan. Maar veel mensen klagen over het uitblijven van het ‘zoet’. Zij zeggen: “We houden elke maand een week over, die we niet kunnen betalen.”

Onze welvaart is de afgelopen jaren flink omhoog gegaan. Maar wordt die welvaart wel eerlijk verdeeld? Of is sprake van (zelf)verrijking aan de top, en hebben de werkers het nakijken? Mogen de lonen omhoog? Of mogen we al blij zijn als de inflatie gecompenseerd wordt? De SP wil graag weten hoe u hier tegenaan kijkt. En we willen ook graag weten hoe uw koopkracht

zich ontwikkeld heeft. Hebt u nu meer te besteden dan een paar jaar geleden?

De SP houdt deze en volgende maand de grootste enquête uit haar geschiedenis. Deur aan deur, op stations, op de bouw, in kantines, letterlijk overal krijgen mensen vijf vragen voorgelegd. We willen gewoon weten hoe het écht zit.

Het zou erg fijn zijn als ook u de vragen hiernaast zou willen beantwoorden. U kunt dat doen op onze website www.sp.nl, maar het kan ook met de bon hiernaast. Vul hem in, scheur uit en stuur ‘m (gratis) op naar SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam. Alvast hartelijk dank voor uw moeite.

GROOTSTE ENQUÊTE ALLER TIJDEN

AGNES KANT VINDT DE KABINETSEIS TOT LOONMATIGING ONFATSOENLIJK.

Pagina 4

WAAR MENSEN ELKAAR KENNEN, ONTSTAAT GEMEENSCHAPSZIN: IN DE BUURT.

Pagina 6

JAN MARIJNISSEN IS TROTS OP WAT DE SP IN 14 JAAR HEEFT BEREIKT EN VINDT DAT ZIJN PARTIJ IN DE REGERING HAD MOETEN ZITTEN.

Pagina 12

EERLIJK DELEN?

DE SP HOORT GRAAG WAT U ER VAN VINDT.

1. Bent u er de afgelopen jaren op vooruit gegaan? Hebt u meer te besteden?

ja nee geen verschil

2. Wat vindt u van de oproep tot loonmatiging van dit kabinet?

terecht onterecht geen mening

3. Vindt u dat het kabinet voldoende doet voor de koopkracht van de mensen met lage- en middeninkomens?

ja nee geen mening

4. Vindt u dat dit kabinet voldoende doet om de verrijking aan de top aan te pakken?

ja nee geen mening

5. Vindt u dat de inkomensverschillen kleiner moeten worden?

kleiner moeten worden
 gelijk moeten blijven
 groter moeten worden

KNIP UIT EN STUUR 'M OP!

Agnes Kant is Jan Marijnissen opgevolgd als fractievoorzitter van de SP. Ze bruist van energie om Nederland een stuk beter te maken. Door onze welvaart eerlijker te verdelen en door mensen zich weer thuis te laten voelen in hun eigen wijk.

Schrok je toen Jan ging stoppen als fractieleider?

“Nee, Jan had me eerder al laten weten dat er een moment zou komen waarop hij een stapje terug zou doen. Hij heeft vier keer hernia gehad waardoor hij er langere tijd uit was. Maar wanneer hij zou opstappen heeft hij nooit willen zeggen, omdat het goede moment niet duidelijk was. De dag voor zijn vertrek zijn we gaan eten en toen zei hij: 'Je weet dat ik er wel eens over gedacht heb om een stapje terug te doen. Schrik niet, dat is morgen al.' We hebben er lang over doorgepraat. Het was ook voor Jan een moeilijke beslissing, met name omdat hij het gevoel had mensen in de steek te laten. Als je zo iets te horen krijgt staat je hart even stil en schieten er honderd vragen door je hoofd. Na de eerste schok is daar toch eigenlijk op de eerste plaats de dankbaarheid en het respect jegens Jan. Wat hij allemaal voor de partij gedaan heeft; de inzet, de opofferingen, de zorgen, de spanning. Die avond kon ik de slaap niet vatten.”

En de volgende ochtend?

“Jan heeft de fractie ingelicht. Dat was voor iedereen schrikken. Iedereen beseftte wat dit betekende: ons boegbeeld, onze inspirator doet een stap terug. Het was heel emotioneel. Maar we stelden ons gerust met de gedachte dat hij in de fractie blijft. Bovendien blijft hij aan als partijvoorzitter.”

Wat kwam er los?

Langere stilte. Ze slikt. “Eerst veel emoties. Bij iedereen, ook bij Jan. En de kwestie van hoe nu verder? Daarna moest ik besluiten of ik me wilde kandideren als fractievoorzitter. Ik was in de ban van de vraag: 'Beseft ik goed waar ik aan begin?' En: 'Wil ik dit wel, wil ik er écht voor gaan?' Dat had niet te maken met tijdsdruk die het oplevert of de vraag of ik het wel kan. Of je het kan, laat je gewoon zien. Maar ik stond heel erg stil bij mijn man en de kinderen. Wat zou het voor hen betekenen om het gezin ván te zijn? Ik heb het met ze overlegd, en ze steunen me. Natuurlijk was er ook nog de vraag wat de fractie en de rest van de partij ervan zou vinden als ik me kandidaat zou stellen.”

Maar je wás toch de kroonprinses?

“Nee, daar doen we gelukkig niet aan in de SP. Ik was fractiesecretaris en heb Jan wel eens bij debatten vervangen. Ik ben tien jaar Kamerlid. In die periode ben ik steeds meer gaan doen en kreeg steeds meer verantwoordelijk-

heden. Dat kan alleen maar als de fractie je steunt. Ik weet dat anderen overwogen hebben zich ook kandidaat te stellen. Ik had dus ook nee kunnen zeggen tegen het fractievoorzitterschap. Dan was er een andere goede gekomen, want er zitten goede mensen in de fractie. Jan laat het allemaal goed achter. Er is geïnvesteerd in mensen en er is een groot groepsvertrouwen. Of zoals Ronald van Raak het op de bewuste vergadering zei: 'Het liefst hadden we gehad dat Jan de beslissing niet had hoeven nemen.' Maar ik krijg een enorme boost energie van het vertrouwen dat we krijgen. En inderdaad, de sfeer is nu: we zullen wel eens laten zien wat we kunnen!”

Maar toen kwam de vakantie er tussen en weg energie?

“Nee, dat gevoel heb ik goed vastgehouden. Ik voel de verantwoordelijkheid iedere dag. Ik weet wat er van me verwacht wordt. De lat ligt hoog, dat weet ik. Maar ik heb de energie en het vertrouwen om de verwachtingen waar te maken.”

Waar zet je het eerst je tanden in?

“De koopkracht houdt veel mensen bezig. Het kabinet heeft verbetering beloofd maar komt dat gewoon niet na. Nu komen de meest kwetsbare groepen in onze samenleving echt in de problemen. De ouderen, mensen met een uitkering, chronisch zieken en de gehandicapten gaan er nog meer op achteruit. De koopkrachtdiscussie gaat eigenlijk over de vraag: hoe verdelen we de welvaart? Mensen zijn heel verontwaardigd omdat ze zich scheel betalen aan de benzinepomp, terwijl de winsten van de olie-maatschappijen nog nooit zo hoog waren. Of neem de thuiszorg. Daar worden werkers onder druk gezet om soms meer dan een vijfde deel van hun loon in te leveren. En de bestuurders die daartoe besloten, verdienen twee ton of meer. Daar zijn veel mensen terecht boos over. Het is allemaal terug te voeren op de marktwerking die er van de regering moest komen. De concurrentie in de zorg gaat over de rug van de mensen die het werk opknappen. Dat gaat me erg aan het hart.”

Het kabinet kan toch niets doen aan de wereldwijde recessie?

“Nee. Maar ze kunnen wel degelijk iets doen voor de koopkracht van de mensen. En dat doen is om meerdere redenen verstandig. Ten eerste om mensen meer licht te geven zodat ze beter rond kunnen komen. Mogen zij ook een deel van

NIEUWE SP-FRACTIELEIDER AGNES KANT

“LATEN WE DE WELVAART EERLIJKER DELEN”

de welvaart waar ze zelf hard voor werken? Ten tweede om de economie een impuls te geven. En hoezo recessie? Vergeet niet dat de Nederlandse economie nog groeit. We zijn nu – als land – twee keer zo rijk als twintig jaar geleden, alleen is die welvaart nooit eerlijk verdeeld. We groeien nog steeds verder, en dat is wat anders dan achteruitgang. Als SP hebben we voorgesteld de BTW-verhoging niet door te laten gaan, het kabinet neemt dat nu over. Dat is mooi, maar voor de koopkracht is het een druppel op de gloeiende plaat. Er is in Nederland nog geen recessie en het is de vraag of die er echt komt. Er komt nog steeds meer geld binnen en het is oneerlijk dat de burger daar niets van ziet. Bovendien staan er maatregelen tegenover die de koopkracht verslechteren. Zoals bezuiniging op kinderopvang, afschaffing van de aftrek van bijzondere ziektekosten, eigen risico in de zorg. Hupsakee, trek je portemonnee maar als burger.”

Het vorige kabinet beloofde zoet...

“En nu heet het: vanaf 2009 wordt alles beter. Ook die belofte kunnen ze niet nakomen zolang er onvoldoende eerlijk wordt gedeeld. Het is onbegrijpelijk waarom het kabinet daar niet voor kiest. Dat is wel heel zuur.”

IK BEN NIET ALLEEN TELEURGESTELD IN BOS, MAAR IN HET HELE KABINET

Hoe kan dat met een sociaal-democratische Minister van Financiën...

“Ja, het is triest dat er met Wouter Bos niet méér in zit. De PvdA had het wél beloofd. Mijn teleurstelling geldt niet specifiek Bos, maar het gehele kabinet. Het is gewoon een voortzetting van het beleid van de vorige kabinetten, maar dan mét de PvdA die nu de rol van de VVD heeft overgenomen. De kiezers hadden vast iets anders verwacht. Het kabinet zegt: de BTW-verhoging gaat niet door en we schaffen de WW-premie af, maar dan willen we wél loonmatiging. Pardon? Echt, totaal ongepast! Het kabinet maakt mooie sier met het niet-doorgaan van slechte plannen, zoals de BTW-verhoging. Maar dat is wel een erg goedkope manier om te verhullen dat je niets te bieden hebt. De inflatie neemt toe en ze pakken zelf de mensen in de portemonnee. Daarom vind ik dat de vakbonden wel degelijk flinke looneisen moeten stellen. De financiële ruimte is er bij de bedrijven.”

Je staat bekend als een felle tante.

“Mensen kennen me als woordvoerder in de zorg. Daarin kom ik op voor mensen die in de steek gelaten worden. Mensen die op een wachtlijst stonden voor een hartoperatie. Er gingen patiënten dood doordat de lijst te lang was. Dat is heftig, emotioneel. Dat gaat dus echt ergens over. Dan komt mijn strijdbaarheid los. Ik kán en wil niet anders. Op zich vind ik fel-

heid niet negatief, tenzij de boosheid met je op de loop gaat. Dat komt de scherpste en diepte in het debat niet ten goede. Maar dat heb ik tegenwoordig goed in de hand, hoor. Mede dankzij de SP is die wachtlijst opgelost.

Dat succes wil ik ook in onze strijd tegen de misstanden in de verpleeghuizen. Mensen die de hele dag in een poepluier liggen, ondervoed raken, uitdrogen, in mensonwaardige toestand verkeren. Ik krijg veel brieven en mail met schrijnende verhalen. Bijvoorbeeld over een man die in het ziekenhuis op sterven lag. Hij smeekte om thuis te mogen overlijden, maar er was geen zorg beschikbaar om zijn laatste wens te vervullen. Ik kan daar niet in berusten! Deze mensen hebben ons land opgebouwd, die verdienen beter. Ik ben een waakhond, geen schoothond.”

Waarom claimt de SP haar successen niet actiever?

“We doen het wel eens, maar misschien zijn we daarin te bescheiden. Het gaat niet om ons maar vooral om de zaken waarvoor we vechten. In de zomer hebben we een rapport gepubliceerd naar aanleiding van een eigen onderzoek naar de salarissen van de top in de thuiszorg. Dat rapport sloeg in als een bom en leidde meteen tot een Kamermeerderheid die vóór een plafond in de topinkomens is.”

Hoe kun je het graaien aanpakken?

“Op de eerste plaats door die ongepaste oproep tot loonmatiging te negeren. Wij vinden verder dat topbestuurders geen aandelen in het bedrijf mogen hebben. En er moet een einde komen aan het uitkeren van de torenhoge bonussen en exitpremies. Verder zou het goed zijn als de topbestuurders ook gewoon onder het CAO zouden vallen. Ze zijn immers ook gewoon in dienst en kunnen zichzelf dan niet meer een hogere loonsverhoging geven dan het personeel.”

Wat wil je nog meer bereiken?

“De SP wil de buurten in ons land tot leven wekken. De buurt wordt de plek waar de dingen georganiseerd en geregeld worden. Wij gaan vol voor de menselijke maat. In de buurt kennen mensen elkaar en kunnen ze dus iets voor elkaar betekenen. Niet organisaties helpen mensen, maar mensen helpen mensen. Noem ik het UWV, dan weten mensen precies wat ik bedoel: papieren, protocollen, regeltjes. Naar de persoonlijke situatie van de mensen wordt amper gekeken. De afstand is domweg te groot. En de bureaucratische kolossen zijn te groot. Daar komen veel problemen uit voort. Ook in de zorg, in de arbeidsbemiddeling, in de jeugdzorg, in de opvang van ouderen, op school, op straat. In plaats van leerfabrieken, moeten er veel meer kleinere scholen komen, in de buurt. Wat is er nou leuker voor een VMBO-leerling dan stagelopen in de eigen buurt? Bijvoorbeeld met klusjes in de wijk, fietsen repareren van omwonenden, straten en huizen repareren of renoveren, of ouderen wegwijs maken op de computer. Dan komen de buurtbewoners ook in de school en krijgen ze meer zicht op de jon-

geren die ze op straat tegenkomen. De jongeren zullen zich gewaardeerd voelen. Zo voeden we het onderling respect, door het onderlinge begrip te vergroten. Het speeltuintje dat ze in een stageproject hebben opgeknapt zal nooit hun doelwit worden van vandalisme. Trouwens, ze zullen helemaal niets kapot maken want de buurt is ook van hún. Zo voelen ze dat voortaan. Zo ook de zorg: De huisarts werkt in zijn buurt, net als de agent, net als de buurtzuster. De mensen kennen elkaar dan beter. En ook dat is beter voor het begrip. Ze kennen jouw achtergrond, dat leidt tot een betere aanpak. Weg met de ontmenselijking, we moeten verder op menselijke schaal. De aanhoudende fusies en de schaalvergroting hebben de ziel uit organisaties gehaald. Hoog weet niet wat laag doet, en andersom. De patiënt, de cliënt, de huurder, de bewoner betaalt de prijs.”

Het moet kleinschaliger?

Organiseer de zorg op buurtniveau, dan krijg je zorg op maat. Is mevrouw Jansen wat depressief en bezorgd? Dan blijft de thuiszorgster na het aanbrengen van steunkousen nog wat langer om te praten. En is mevrouw de volgende dag vrolijk of heeft ze bezoek van haar kinderen, dan kan de extra aandacht naar een ander. De thuiszorger kan haar of zijn kennis en intuïtie weer aanspreken. Zo'n aanpak maakt buurten veiliger en prettiger om in te wonen. Het begint bij betrokkenheid. Dan is je omgeving van jezelf, gá je er zelf over en spreek je elkaar meer aan. Een buurt waarin mensen zich om elkaar bekommeren in plaats van dat zij weggijken. Zo organiseer je de solidariteit. Die is de laatste jaren ver te zoeken. Meer marktwerking en de uitholling van de georganiseerde solidariteit hebben de mentaliteit van ikke-ikke-en-de-rest-kan-stikke gestimuleerd. Dat heeft de overheid zelf gedaan. Daarbij is de term ‘eigen verantwoordelijkheid’ misbruikt om mensen op zichzelf terug te werpen, het ze lekker zelf uit te laten zoeken. De ieder-voor-zich-mentaliteit heeft de mensen uiteengedreven en op zichzelf teruggeworpen. De SP wil een trendbreuk tot stand brengen. Door te werken met mensen die elkaar kennen en zeker niet door te vertrouwen op grootschaligheid en marktwerking. In de globaliserende wereld hebben we goede grond onder de voeten nodig en vertrouwen in de publieke sector, de kern van onze beschaving. Dat stelt ons in staat de uitdaging van de toekomst onbevreesd aan te gaan.”

De SP heeft mooie plannen. Maar wie gaat dat betalen? Is het allemaal wel betaalbaar?

“Wij hebben bij elk voorstel dat we doen een financiële onderbouwing. Ook dit jaar hebben we weer een alternatieve begroting ingediend. We laten zien dat het allemaal menselijker en socialer kan. Mét meer koopkracht en mét een sluitende begroting. Dat kán als je maar voor hetzelfde geld eerlijker en verstandiger wilt verdelen.”

Er wordt wel gezegd dat de SP met de rug naar de wereld staat en alleen oog heeft voor Neder-

DAT DIT KABINET VRAAGT OM LOONMATIGING IS ZEER ONFATSOENLIJK

land. De SP duikt weg achter de dijken...

Omdat we tegen de oorlog in Afghanistan zijn, zouden we in onze schulp kruipen en niet internationaal willen samenwerken? Onzin. Integendeel, zou ik willen zeggen. Wij hebben altijd juist veel oog gehad voor het buitenland en de oneerlijke verdeling van de welvaart wereldwijd. We zijn altijd bezig met de vraag hoe kunnen we de wereld veiliger en eerlijker maken? We zijn het gewoon niet eens met de militaire aanpak van de problemen in landen als Afghanistan en Irak. Wij willen mensen helpen. Bombarderen is daarbij meestal niet behulpzaam. Soms kan inzet van onze militairen helpen om de vrede te bewaren. Daarom steunden we de uitzending naar Congo, Kosovo, Bosnië, Liberia en Zuid-Soedan.

De globalisering is op zichzelf ook een goede zaak. Onbekend maakt onbemind. De globalisering maakt ons bekender met elkaar. Dat is dus goed. De kans op gewelddadige conflicten neemt daardoor af. Er zijn echter ook negatieve kanten. Mensen hier-en-daar worden tegen elkaar uitgespeeld. En het internationale bedrijfsleven hier-en-daar zijn de lachende derden. De afspraken waarvan wij vinden dat je ze internationaal zou moeten maken, worden niet gemaakt. Bijvoorbeeld

over arbeidsvoorwaarden. Nu is het zo: worden de Polen te duur? Dan trekken we gewoon een blik Roemenen open! Belachelijk toch?”

Lach je wel eens in Den Haag?

“Dagelijks, maar vooral tijdens de fractievergaderingen. En thuis heb ik twee meiden die nu de leeftijd hebben dat er veel met ze valt te lachen. Hun puberteit is voorbij en er is volop ruimte voor samen koken, samen shoppen, samen kletsen. We kunnen elkaar in de maling nemen, maar ook heel serieus praten. De jongste geeft graag kledingadviezen. Zij is de modepolitie in huis. Soms zegt ze heel gedeceerd: Zo ga jij niet de deur uit, mam. Op Lowlands zagen ze hun moeder dit jaar weer eens in een heel andere rol, in gesprek met een zaal vol jongeren over politieke prenten. Vonden ze érg leuk en verrassend.”

Wat heb je tijdens je vakantie gedaan?

“Ons huis opgeknapt. Heerlijk geschilderd. Ondertussen ging het denken gewoon door, want het denken staat nooit stil. Het was heerlijk om de tijd te hebben. Vooral de vrijheid om te kiezen wat je nou eens gaat doen is fijn. Dan eens lekker onderuit in de tuin, dan eens hardlopen, dan eens een boek lezen. Lekker elke ochtend wakker worden in mijn eigen omgeving, hmmm. Hoewel eigen omgeving... Door dat schilderen was het huis ineens zó stijlvol geworden dat ik wel eens dacht: is dit mijn huis?”

TEKST ANTHONIE VERMEER EN BERT VOSKUIL
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

NOOIT MEER DE OUDE VINCENT

Als VN-militair liep Vincent Heinhuis in Bosnië eind 1995 een psychisch trauma op. Hij vindt dat Defensie zijn probleem en dat van veel lotgenoten zwaar onderschat. Want sinds zijn periode in voormalig Joegoslavië is zijn leven nooit meer geworden zoals het was.

ZO MAAK JE JE BUURT

De SP denkt dat een beter Nederland begint bij een betere wijk. Daarom vijf voorbeelden van hoe het echt beter kan in de buurt waar je woont. Van daklozen die de wijk schoonmaken tot schoolkinderen die de tuintjes van ouderen verzorgen.

Wie: Elly de Heus (55)

Wat: zelfstandig adviseur wonen, zorg en welzijn, bedenker van Resion, een combinatie van wonen voor ouderen en maatschappelijke stage voor scholieren.

"Scholengemeenschap De Goudse Waarden in Gouda wilde een project op haar grond dat een meerwaarde zou hebben voor de stad. Die school heeft een gigantisch potentieel aan dienstverleners, en ik legde al snel de link met ouderen. Dat is een groep die buiten de samenleving dreigt te vallen. Het concept is eigenlijk simpel: ouderen die iets willen doen waar ze begeleiding bij nodig hebben, kunnen de servicedesk bellen. Wij zorgen dan voor een leerling die daarbij helpt. Dat kan van alles zijn: persoonlijke verzorging, meegaan naar de huisarts, de was strijken, de krant voorlezen. Leerlingen moeten een maatschappelijke stage van dertig uur doen, dus het potentieel is enorm groot. Maar een groot voordeel is ook dat het generaties met elkaar in contact brengt. Twee jaar hebben we aan het protocol gewerkt. Dat wilden we zorgvuldig doen, omdat de zorgverleners natuurlijk onervaren zijn. Daarom steekt de school veel energie in

de begeleiding. In dit geval heeft een projectontwikkelaar zijn nek uitgestoken en dat traject ondersteund. Maar ik vind eigenlijk dat Den Haag veel actiever mag bijdragen aan de ontwikkelingskosten. Jammer dat dat zo traag gaat. Hopelijk wachten ze niet tot de trein al in volle vaart is, zodat ze alleen nog maar mee hoeven liften op het succes." www.resion.nl

Wie: Bart Haneveld (46)

Wat: coördinator Clean River, project waarin dak- en thuislozen en verslaafden wijken in Den Haag schoon houden.

"Ik ben zelf verslaafd geweest, en ik weet dus uit ervaring dat veel verslaafden snakken naar een zinvolle dagbesteding. Naar een ritme. Want geloof het of niet: ook verslaafden en daklozen willen graag een bijdrage leveren aan de maatschappij, en zich nuttig voelen. Het project geeft een perspectief. We hebben nu 300, 350 mensen in tal van Haagse wijken werken. Ze lopen met knijpers rond in wijken, bij de stations, openbare toiletten, tuinen. Ook bij Madurodam trawens. Dat heeft veel voordelen: de wijken zijn schoon ja, héél schoon zelfs, maar vooral: ze worden niet meer met de nek aangekeken, en ze krijgen waardering. Ze krijgen weer eigenwaarde. Elke dag koken ze voor elkaar, dus ze krijgen een warme maaltijd. En ze krijgen 17½ euro per dag betaald. Opvallend is dat het aantal auto-inbraken is afgenomen. Ze gebruiken ook minder, omdat ze moe zijn na zo'n dag. Ik denk dat het ook zo goed gaat omdat wij de mensen accepteren zoals ze zijn. We pushen niemand om af te kicken of door te stromen naar het volgende niveau. Veel jongens kunnen die druk niet aan, en vallen dan juist terug. Maar natuurlijk, als iemand klaar is voor de volgende stap, dan zijn we er

om ze daarbij te steunen. Puntje van kritiek: de politiek werkt een beetje stroperig. Ik moet helaas nog te vaak tien of vijftien mensen de straat op sturen, omdat ik geen budget heb voor ze."

Wie: Marien van Delft (38)

Wat: directeur stichting Welkom, bedenker project Bloemenbende
"Eigenlijk ontstond de Bloemenbende toevallig. Ik had in de Haagse Moerwijk met jongeren gewerkt die samen met ouderen websites maakten. Een bewoonster zei: Dit heeft mij uit mijn isolement gehaald. Er was tegelijk een andere bewoon-

ster die mij vroeg: Is het mogelijk om een tuintje te adopteren, want ik heb zes meisjes die de tuintjes niet mooi vinden. We hebben meteen een bijeenkomst gepland, en die zes meisjes bleken al vijftien kinderen. We begonnen met twee tuintjes leeg te halen en daar potbloemen en planten neer te zetten. Toen ging alles eigenlijk vanzelf; een Marokkaanse opa kwam helpen bij het tuinieren, een moeder kwam met drinken voor de kinderen, iemand bracht ijsjes. Inmiddels zijn er 22 kinderen die elke woensdagmiddag zeven tuintjes bijhouden. Het zijn potentieel lastige kinderen, laat ik het zo maar noemen. Er waren mensen die vanwege sommige kinderen uit de buurt wilden verhuizen. Nu leren de kinderen elkaar goed kennen, en de bewoners van de wijk ook. Plus: ze voelen verantwoordelijkheid, waardoor je wangedrag voorkomt. De kinderen wilden een beeldje laten maken, dus ik ging budget vragen bij de gemeente. Goed idee, zeiden ze, dan kan de wethouder dat beeldje laten onthullen. Daarop heb ik gezegd: Nee, niks geen wethouder, dit is van de kinderen, laat ze zelf dat beeldje onthullen. Dit project gaat net lekker, we moeten het

Zijn grootste vijand is tot op de dag van vandaag de nacht. De spookbeelden uit Bosnië doemen steeds weer op in de duisternis. Vaak probeert hij niet eens meer in slaap te komen. Meer dan eens ging hij 's avonds achter de computer zitten en schrok 's ochtends vroeg wakker met de afdruk van het toetsenbord in zijn wang.

De korte periode van drie maanden in voormalig Joegoslavië was voor Vincent – inmiddels 36 jaar – lang genoeg om het Post Traumatisch Stress Syndroom (PTSS) op te lopen. De toenmalig soldaat eerste klasse heeft in Bosnië ervaringen opgedaan die hem de rest van zijn leven zullen bijblijven. Dramatische beelden vol dood en verderf. Wat Vincent precies heeft meegemaakt, wil hij niet zeggen. Te pijnlijk, te confronterend. Het enige wat hij kwijt wil, is dat hij getuige was van 'gebeurtenissen die niemand zich in zijn ergste fantasie kan voorstellen'.

ALLEEN DOOR VEEL, HEEL VEEL ALCOHOL TE DRINKEN, LUKT HET HEM IN SLAAP TE KOMEN

Na zijn uitzendperiode duurt het ruim tien jaar voordat Vincent weet wat hij mankeert. Pas in 2006 wordt de diagnose PTSS gesteld. De eerste maatschappelijk werker van Defensie denkt dat hij 'gewoon' overspannen is. "Toen ik net terug was uit Bosnië, merkte ik dat ik niet meer dezelfde Vincent was. Ik had woede-uitbarstingen. Ik ging ruzies uitlokken, niet alleen thuis maar ook op straat. Zocht de confrontatie met de politie. Verder was ik heel emotioneel en stond strak als een strijklank. Maar ik had geen idee wat ik mankeerde." Vincent verlaat in 1997 de dienst, omdat zijn contract ten einde is. Hij werkt vervolgens drie jaar als internationaal chauffeur. Zo goed en zo kwaad als het gaat. "Als je op de weg binnen de lijntjes blijft, maakt het niet veel uit of je wat mankeert. Maar ik merkte dat ik steeds meer concentratieproblemen kreeg, thuis wel eens alle kasten ondersteboven flikkerde en soms een halve nacht wegbleef. Maar het heeft een hele tijd geduurd voordat ik de ernst van de situatie inzag. Kritisch naar jezelf kijken is altijd moeilijk. Ook van een psychiater wilde ik niets weten. Ik was toch niet hartstikke gek?" In 2000 keert Vincent terug bij Defensie, als chauffeur bij de luchtmacht. Hoewel hij voor de

ER IS NOG ALTIJD GEEN STANDAARD BEHANDELMETHODE VOOR MENSEN DIE HEBBEN BLOOTGESTAAN AAN WREEDHEDEN

buitenwereld redelijk functioneert, begint Vincent in te zien dat hij een serieus probleem heeft. De nachten worden steeds ondraaglijker. Alleen door veel, heel veel alcohol te drinken, lukt het hem in slaap te komen.

In 2004 wordt Vincent voor de tweede keer uitgezonden, dit keer als sergeant naar Irak. Daar lukt het niet langer zijn ziekte te camoufleren. Na drie maanden wordt hij wegens plichtsverzuim teruggestuurd naar Nederland. "Volkomen terecht", vindt Vincent. "Door concentratieproblemen liet ik steken vallen. Ik zat bij de vlieg-operationele ondersteuning en was verantwoordelijk voor de veiligheid van de kisten die boven Irak vlogen. Maar ik had soms geen idee waar ze vlogen. Dat is natuurlijk volledig onacceptabel."

Uiteindelijk komt Vincent bij een onderdeel terecht. "Die legde meteen de vinger op de zere plek. Hij confronteerde me met mezelf. Hij stelde vragen waarop ik geen antwoord kon geven zonder tranen in m'n ogen te krijgen. Ik kon niet eens meer uit m'n woorden komen."

Vincent is inmiddels in behandeling bij het Sinai Centrum in Amersfoort, een instelling voorbehandeling van psychotrauma ten gevolge van oorlog, geweld of verlies. "Ik ben daar twee jaar-bezig en ik ben inmiddels een stuk stabiel geworden. Maar er is nog altijd geen standaard behandel-methode voor mensen die hebben blootgestaan aan wreedheden. Het enige wat ze kunnen doen, is het effect van de symptomen verminderen."

Van de Nederlandse militairen die terugkeren uit oorlogsgebied krijgt zo'n vijf procent last van het PTSS. Dat komt neer op circa vijfduizend mensen. Nog eens zo'n 15 duizend militairen lijden aan een lichtere vorm van het syndroom. Tweede Kamerlid Remi Poppe wil dat de begeleiding van de getraumatiseerden veel beter wordt. De SP dient binnenkort een wetsvoorstel in om de zorg voor deze groep weg te halen bij Defensie.

Vincent prijst zich gelukkig dat Linda – toen zijn vriendin, nu zijn echtgenote – hem trouw is gebleven. Vincent weet dat bij negentig procent van zijn lotgenoten de relaties zijn stukgelopen. "Veel partners begrijpen de situatie niet of willen het niet begrijpen. Mijn vrouw is ruimdenkend en is zelf militair geweest. Dat is een voordeel. Maar zij is een uitzondering op de regel." Vincent vindt dat Defensie de problemen van veteranen met PTSS zwaar onderschat. Het thema verdient in zijn ogen veel meer aandacht. Hij denkt dat Defensie vreest voor een afschrikwekkend effect op potentiële militairen. "Er zijn nu al zesduizend vacatures, kun je nagaan. En hoe denk je dat ouders reageren als ze weten dat hun zoons of dochters dit syndroom kunnen oplopen bij uitzending naar Irak of Afghanistan?"

Om lotgenoten te steunen, heeft Vincent met enkele anderen de Stichting Veteranen voor Veteranen opgericht. Wie met de stichting in contact wil komen, kan mailen naar didi.didi@kpnplanet.nl.

TEKST: ARNOLD AARTS
FOTOGRAFIE: WILLEM DE ROON

JURT BETER

vooral klein houden. En uit de handen van de politiek houden." www.welkomdenhaag.nl

Wie: Joost van Hienen (38)
Wat: teamleider Streetcornerwork Amsterdam

"Veel organisaties die voor jongeren werken, zitten achter een loket te wachten tot de jongeren komen. Maar ja, die jongens willen helemaal niet naar loketten, naar intakegesprekken, en op wachtlijsten staan. Het is niet cool om hulp te vragen. Bovendien: ze zijn zich er vaak helemaal niet van bewust dat ze een probleem hebben, of dat er wel degelijk kansen zijn voor een leven met betere vooruitzichten. Het is betreurenswaardig hoe weinig er eigenlijk met die jongens gepraat wordt. Onze medewerkers gaan de straat op. 's Avonds, in hun eigen gebied. En dan praten met die jongens. Gewoon praten en luisteren. Wij zijn

de enigen die naar die jongens toe gaan. Onze mensen zijn – en dat is cruciaal – oprecht geïnteresseerd in die jongeren. Wat mij keer op keer verbaast, en boos maakt, is dat er grenzen worden gesteld om in aanmerking te komen voor hulp. De schuldhulpverlening bijvoorbeeld: je moet een adres hebben om daar in te kunnen. Maar juist uit angst voor de deurwaarder schrijven ze zich niet thuis in. Zo maak je het de meest kwetsbare, onzichtbare groep onmogelijk uit de problemen te komen. Daarom gaan wij de straat op. Om de jongeren die door iedereen vergeten worden, de jongeren waar je niet mee kunt pronken, erbij te nemen en perspectief te geven."

www.streetcornerwork.eu

Wie: Jos de Blok (48)
Wat: wijkverpleegkundige, directeur van Buurtzorg Nederland.

"In 2005 ben ik gaan nadenken over een alternatief voor de thuiszorgorganisaties. Die handelen steeds meer uit bedrijfseconomische motieven. Stel: een terminale patiënt moet gewassen worden. Dan sturen ze vaak iemand die alleen komt om te wassen. Maar daar is natuurlijk veel meer aan de hand. De werkzaamheden zijn opgeknipt in handelingen. Dat maakt het werk voor de thuiszorger veel minder leuk. Bovendien, dat lijkt misschien goedkoper, maar er moeten managers ingehuurd worden om die opgeknipte delen weer op elkaar af te stemmen.

Daarom werken wij bij Buurtzorg Nederland in kleine teams van maximaal twaalf mensen die samen alle zorgtaken uitvoeren. Er is geen leidinggevende die het heeft over quota of deadlines. Dat is voor medewerkers veel leuker, en de klanten worden heel direct en adequaat geholpen bij het hele pakket aan zorgvragen. We zijn begonnen in januari 2007, en nu zijn er al 45 teams. De ongeveer zeshonderd medewerkers helpen zo'n 6000 à 7000 mensen per jaar. Onze klanten hebben ons in een onafhankelijk onderzoek het cijfer 9 gegeven, dat zegt denk ik genoeg. Of de managers bij zorgverleners boos zijn? Nou, sommigen zijn een beetje achterdochtig, ja. Maar ach, dat zijn vaak ex-verpleegkundigen. Ik nodig ze graag uit om weer de wijken in te gaan."

www.buurtzorgnederland.com

TEKST: MACHIEL REBERGEN
FOTOGRAFIE: ROB VOSS

BESTUURDERS ZORGEN VOORAL VOOR EIGEN PORTEMONNEE

SALARISSEN THUISZORG 'OVER DE TOP'

Dat thuiszorgwerkers massaal worden onderbetaald is inmiddels wel bekend. Dat hen desalniettemin het afgelopen jaar is gevraagd een deel van hun schamele loon in te leveren – of uit te kijken naar een andere baan – is mede dankzij het Comité Zorg Geen Markt en de SP, ook uitgebreid in het nieuws geweest. Maar wat weinigen wisten, is dat er ook mensen in de thuiszorg zijn die rijk worden.

Uit het SP-onderzoek 'Over de Top' is gebleken dat maar liefst 64 bestuurders van thuiszorgorganisaties in 2007 meer verdienden dan de Balkenendenorm van 186.000 euro. Dit zijn de bestuurders van dezelfde thuiszorgorganisaties waar honderden gekwalificeerde thuiszorghulpen zijn gedegradeerd tot alfahulp, waarbij ze loonverlagingen tot 20 procent moesten slikken. Ter illustratie: een thuiszorgmedewerker met vaste betrekking verdient 1600 euro bruto. Een alfahulp krijgt officieel 14 euro per uur, maar wordt niet doorbetaald bij ziekte, heeft geen vakantiegeld en moet de verzekeringen voor arbeidsongeschiktheid, werkloosheid en beroepsaansprakelijkheid – bij het omgooien van een vaas bijvoorbeeld – zelf betalen. De directeur van Amsterdam Thuiszorg kreeg echter zes ton mee bij zijn vertrek, terwijl zijn bedrijf failliet ging.

Dit verschil in 'beloning' is des te vreemder omdat het niet de schuld is van de thuiszorgwerkers dat zij loon moeten inleveren. Het waren de bestuurders die voor een te lage prijs op de aanbesteding inschreven, die nu moeten bezuinigen omdat zij het werk niet voor de geboden prijs kunnen leveren.

SP-Kamerlid Renske Leijten: "De financiële verhoudingen in de zorgsector zijn volkomen zoek. Neem bijvoorbeeld zorgorganisatie Tante Louise in Bergen op Zoom. Omdat de organisatie te laag heeft ingeschreven op de aanbesteding, kwam zij in de problemen en vroeg zij eerder dit jaar aan 350 werknemers om loon in te leveren. Tegelijkertijd hield de gemeente 1,7 miljoen over door de 'voordelige' aanbesteding en kreeg een van de bestuurders ruim twee ton salaris."

**SP-KAMERLID
HARRY
VAN
BOMMEL**

BEELDEN EN CIJFERS VAN EEN OORLOG

“De oorlog in Afghanistan is aan de Tweede Kamer voorgesteld als een opbouwmissie. De verschrikkingen van die oorlog worden ons niet verteld. Er vallen honderden burgerdoden en elk jaar wordt het land onveilig.” Dat zegt SP-Tweede Kamerlid en buitenland-specialist Harry van Bommel. Niet iedereen is het met hem eens. Maar cijfers liegen niet. En foto’s zeggen meer dan duizend woorden.

Menselijk leed

3,1 miljoen Afghanen zijn op de vlucht geslagen. 2,8 miljoen van hen leven in het buitenland.

In de eerste zes maanden van dit jaar werden 700 burgers gedood.

Tot nu toe zijn er 17 Nederlandse militairen gesneuveld. 80 Nederlandse militairen raakten gewond van wie er minimaal 23 blijvend letsel overhouden.

Er zijn 5 miljoen Afghanen ondervoed, van wie er slechts 400.000 voedselhulp krijgen.

Financiële last Nederland

De kosten van de Nederlandse missie in de provincie Uruzgan zijn voor de periode 2006 – 2010 geraamd op 1,485 miljard euro. Dat is een veelvoud van de 170 miljoen aan ontwikkelingsgeld die ons land had uitgetrokken voor héél Afghanistan.

Financiële strop Nederland

Het Nederlandse aandeel in de operatie bestaat uit twee periodes van elk twee jaar. Het eerste tijdsvak, van 1 augustus 2006 tot 1 augustus 2008, zou 340 miljoen euro hebben moeten kosten, maar blijkt uiteindelijk 680 miljoen euro te hebben gevegd. Daarom zijn de rekenmeesters van het Ministerie van Defensie alvast maar wat hoger gaan zitten: 640 miljoen euro voor de periode 1 augustus 2008 – 1 augustus 2010. Dus Nederland is twee keer duurder uit dan gedacht. Minimaal...

Nóg duurder

Er komt nog meer bij. Zo is er 115 miljoen euro gereserveerd om in 2010 de manschappen en het materieel huiswaarts te verschepen. Oorlogsjournalist Arnold Karskens heeft berekend dat de oorlog in Afghanistan Nederland komt te staan op een kostenpost van 2 miljoen euro per dag. Hij nam bijvoorbeeld ook de kosten van nazorg voor nabestaanden, invaliden en getraumatiseerden mee in zijn rekensom. Defensie-minister Van Middelkoop heeft het bedrag bevestigd.

SP wil onderzoek

De SP ziet liever vandaag dan morgen dat de Algemene Rekenkamer de begroting én werkelijke uitgaven aan de missie in Uruzgan onder de loep neemt. Daarom heeft Harry van Bommel een verzoek ingediend.

Wordt vervolgd.

De ceremonie bij het vertrek van het vliegtuig met de lichamen van twee omgekomen Nederlandse militairen. ANP PHOTO ARIEF RORIMPANDEY/AVDD

Na een zelfmoordaanslag bij de Indiase ambassade in Kabul wordt geprobeerd een lichaam van een auto te halen. Ruim 40 mensen werden gedood. AFP PHOTO/STR

Mortuarium in Kabul: de voeten van het slachtoffer van een bomaanslag. EPA/ S. SABAWOON

Infanteriste Jaaike Brandsma heeft zojuist een medaille opgespeld gekregen tijdens een ceremonie met 1600 Afghanistan-gangers in Den Bosch.
ANP PHOTOS/ROBERT VOS

Slachtoffers van een Taliban-aanslag op een politiebureau in de provincie Nangarhar.
STEPHEN DUPONT/CONTACT PRESS

Amerikaanse mariniers blazen een deurslot op tijdens een offensief in Garmisir.
TYLER HICKS/THE NEW YORK TIMES

FOTOGRAFIE ARI VERSLUIS

COLUMN SP-KAMERLID FARSHAD BASHIR

ONDERHANDELEN DOE JE MET VIJANDEN

Gevliegerd heb ik nooit in mijn geboorteland Afghanistan, zoals de hoofdpersoon in het prachtig verfilmde boek *De Vliegeraar*.

Ik werd geboren in 1988, een jaar voordat de Russen wegtrokken. Daarna brak de burgeroorlog uit. Ik weet nog dat ik eens op school zat toen er werd geschoten. We moesten onze tafels en stoeltjes in het midden van het klaslokaal zetten, zodat we niet door het glas getroffen zouden worden als er een treffer was. Maar vaak mocht ik niet eens naar school en mocht ik niet buitenspelen, dat was te gevaarlijk.

Toen ik negen was zijn we uit Afghanistan gevlucht. Mijn vader, die journalist was bij een krant, werd namelijk vervolgd. Net als in *De Vliegeraar* gingen mijn vader, mijn broer en ik op de vlucht. Met de trein, lopend en in vrachtwagens. Als jongetje vond ik het vooral spannend en avontuurlijk. Ik zag heel andere dingen dan in het grauwe Kabul en Herat uit mijn jeugd. Als jongetje van negen wist ik natuurlijk nog maar weinig van de bewogen geschiedenis van Afghanistan. Dat is een geschiedenis van vooral veel strijd. Door de eeuwen heen hebben buitenlandse mogendheden geprobeerd in te grijpen. Vaak werden binnenlandse strijdende partijen vanuit het buitenland gesteund. Maar men heeft niets geleerd van deze geschiedenis. Ook nu is men weer Afghanistan binnengevallen en weer kost het vele mensenlevens. Van de militairen, maar vooral van de burgerslachtoffers. En steeds blijft het land na het militaire ingrijpen in een diepere ellende achter. Er lijkt geen oplossing te zijn. Of toch wel?

De afgelopen maanden maakte ik samen met collega-Kamerleden Harry van Bommel, Krista van Velzen, Remi Poppe en Arjan Vliegthart een toer door Nederland. Onze boodschap was: laten we Afghanistan steunen door de oorlog te stoppen. Met vijftienhonderd Nederlandse militairen kun je immers weinig beginnen in Afghanistan dat bijna twintig keer zo groot is als Nederland. Alleen al de provincie Uruzgan, waar ons leger actief is, is net zo groot als Nederland.

We moeten Afghanen zeker niet in de steek laten, maar de huidige werkwijze zorgt ervoor dat de buitenlandse militairen onderdeel worden van de problemen. De Taliban krijgen nu meer steun, ze zijn groter geworden en hebben een steeds groter gebied onder de controle. Het aantal burgerslachtoffers neemt steeds meer toe.

Samen met mijn collega's zeg ik: we kunnen Afghanen de democratie niet opdringen met geweld, we kunnen ze niet dwingen te emanciperen en zich te ontwikkelen. Dat moeten ze zelf doen. Het enige wat wij kunnen doen is ze daarbij zoveel mogelijke helpen met de middelen die wij hebben. Niet met militairen maar wel door middel van echte ontwikkelingshulp, daar waar het kan. De enige oplossing is om te stoppen met de oorlog en te gaan onderhandelen met de opstandelingen. Dus ook met de Taliban.

Onderhandelen doe je immers niet met je vrienden, maar met je vijanden. Met de groeiende steun uit de bevolking voor onderhandelingen en de steeds luider wordende roep om rust en vrede wordt de kans op succes ook groter. Laten we lessen trekken uit de geschiedenis en het militaire pad verlaten. Dan kan Kabul misschien weer die bruisende stad worden zoals hij was in het begin van *De Vliegeraar*. Een stad waaruit je niet hoeft weg te vluchten. En heel misschien kan ik daar dan nog eens een vlieger oplaten, waarop heel groot het woord "vrede" staat geschreven.

SP-KAMERLID VAN LEEUWEN GESCHOKT DOOR ARMOE-CAMPING

Mensen die geen kant uit kunnen. Ze wonen al jaren op het vervallen terrein van camping *Nooit Gedacht* aan de Gageldijk in Maarssen. Tegen woekerhuren die oplopen tot 500 euro per maand, wonen ze in verkrotte stacaravans. En nu moeten ze weg want de nieuwe eigenaar wil er dure chalets bouwen. Zonder de bewoners te herhuisvesten. De gemeente laat deze mensen barsten. Eén van de bewoners: "Hier vooraan houdt Nederland op."

"HIER HOUDT NEDERLAND

Het terrein ligt aan de schitterende Maarsseveense Plassen. Aan de Gageldijk prijken kapitale woningen voor een land-waar-het-leven-goed-is-decor. Dat maakt de situatie extra schrijnend.

Wat is er aan de hand? Camping *Nooit Gedacht* is een woonplek geworden voor mensen die op de reguliere woonmarkt geen kans maakten. Permanente bewoning van de caravans is niet toegestaan, maar de gemeente gedooft het. Sterker nog, ze verwees woningzoekenden naar de camping. Alleenstaanden, maar ook gezinnen met kinderen.

De voormalige eigenaar eiste huurbedragen alsof het gezinswoningen betrof, oplopend tot vier-, vijfhonderd euro per maand. Ondertussen deed hij niets aan onderhoud en verpauperden de caravans en het terrein. De bewoners protesteerden, maar konden geen vuist maken omdat de gemeente zei dat ze geen woonrechten hadden. De keuze was: zich laten uitbuiten als huurder van lekke, verzakte, beschimmelde caravans waarvan de meeste geen warm water en gas hebben. Of dakloos worden.

In de loop der jaren zijn er passanten geweest die de camping door

crimineel gedrag een slechte naam gaven. Dat is verleden tijd, maar de bewoners in de achttien overgebleven caravans houden last van het stigma op een 'aso'-camping te wonen. De helft van de huishoudens heeft een kostwinner met een laag betaalde baan. De andere helft heeft een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid of ouderdom. Niemand heeft hier een cent te makken. Dus is het des te erger dat de belastingdienst geen huurtoeslag wil verstrekken omdat ze de behuizing niet erkent. Om dezelfde reden onderwerpt de huurcommissie de krotten niet aan inspectie.

Kan het slechter? Helaas wel. De bewoners is de wacht aangezegd, ook al zijn ze kansloos om op korte termijn elders onderdak te vinden. Op 1 januari van dit jaar is het park in handen gekomen van *Residence Maarsseveense Plassen BV* dat onder een andere BV hangt: *Topparken*. Dit bedrijf wil luxe chalets bouwen. De bewoners werden gemaand het terrein voor 1 september te verlaten. Toen de meeste bewoners lieten weten hier geen gehoor aan te kunnen geven, werden ze volgens eigen zeggen bedreigd. Een medewerker van *Topparken* zou meermalen hebben

gezegd dat hij met een shovel hun woning zou platwalsen met huisraad en inzittenden erbij. Deze bedreiging wordt namens *Topparken* ontkend door Tiben Jongewaard die zich drie keer per week op het park laat zien. Ook ontkent hij dat *Topparken* mensen met gênant lage oprotpremies tracht uit te kopen. Maar even later ontdekten we dat een 40-jarige vrouw met een psychiatrische achtergrond door deze zelfde Jongewaard is afgescheept met vijfhonderd euro.

Bewoner Lex Gerritsen zegt dat ook hij een oprotpremie aangeboden

In deze verwaarloosde stacaravan woont sinds 1999 de familie Gerritsen; Lex (39), Angelique (34), Amanda (16) en Mark-Ricardo (14). Het krot lekt, heeft verzakte vloeren en is niet aangesloten op gas. Huur: 440 euro per maand. Maar ze hebben geen keuze (zie tekst boven).

Dochter Amanda is ontwaakt in haar piepkleine kamer, waarin alleen een bed past. Toen ze hier kwam wonen, verloor ze veel vriendinnen die van hun ouders niet naar de caravan mochten. Zolang ze hier woont kleeft het stigma 'aso' aan haar, weet Amanda.

Angelique maakt ontbijt klaar. Zonder warm water is het improviseren geblazen in het keukentje, waar de strijd tegen schimmels een bij voorbaat verloren strijd is. De vochtigheidsgraad is enorm, want de caravan lekt en kiert aan alle kanten.

Amanda gaat naar school. Ze zit in een bedrijfseconomie gaan studeren. Het is door het imago dat kleeft aan het *Nooit Gedacht*. Haar broer was niet toegestaan en is door gedragsproblemen in de caravans gekomen.

Angelique maakt de wc gereed voor haar gasten. De stortbak zit niet aan de waterleiding. De geiser in de badkamer is niet aangesloten op gas, dus een warme douche is er niet bij.

Lex reageert zich af. Hij kan niet voluit trainen want doordat de doorgezakte vloer aan het rotten is, moet hij het gewicht van de halters beperken om niet door de bodem van de caravan te zakken.

SP-Tweede Kamerlid Hans van Leeuwen komt op bezoek bij de familie Gerritsen om met eigen ogen te zien hoe mensonterend de leefsituatie is van de bewoners op *Nooit Gedacht*.

Angelique toont aan een geschokt de belabberde staat van het plafond. Het lekt als een vergiet.

kreeg. Als hij met zijn vrouw en twee kinderen van 16 en 14 vertrok, kreeg hij 1300 euro. Gerritsen: "En die fooi is de enige handreiking geweest. Niemand doet wat. Ik betaal belasting – ja ook gemeentelijke – maar de gemeente doet helemaal niets! Terwijl ook wij negen jaar geleden hierheen zijn verwezen door diezelfde gemeente. We woonden op een flat toen ik arbeidsongeschikt werd. Ik kwam in de Wajong wegens een jeugdpsychose. Om een lang verhaal kort te maken: ik kon de huur niet betalen en we werden eruit gezet. Nu leven we van iets meer dan duizend euro per maand – met twee schoolgaande pubers – en betaal ik voor deze bouwval 440 euro per maand. Iedereen hier op het park is sinds januari ten einde raad; sommige mensen wonen hier langer dan twintig jaar. Mijn zoon kon het niet meer aan. Hij begon weg te lopen, gekke dingen te doen, en zit nu in een jeugdinternaat. Zelf ben ik op. Ik heb stress, voel me ziek, heb allerlei kwaaltjes en ben de hele dag doodmoe. Mijn vrouw ook. Dit is onmenselijk."

het gebeurt vaker. Gemeenten zitten met een dubbele pet op want ze moeten de regels handhaven maar zwichten al gauw voor het prestige van een luxe park. Daarom moet de centrale overheid zulke zaken regelen. Ik heb minister Cramer meerdere malen gevraagd om heldere regels te stellen. Zij schuift de verantwoordelijkheid echter constant af naar gemeenten en provincie. Dat deed ze ook toen ik het haar na mijn bezoek aan Nooit Gedacht weer opnieuw had voorgelegd."

Daar hebben de bewoners niets aan. Dat realiseert Van Leeuwen zich: "De gemeente faalt en accepteert feodale toestanden en doet alsof de bewoners rechteloos zijn." Hans van Leeuwen heeft inmiddels met wethouder Erik van Esterik (PvdA) gesproken. De wethouder gaf aan het jammer te vinden dat de gemeente het terrein niet heeft kunnen kopen. Voor de verslaggever van ZO houdt Van Esterik de deur gesloten. Hij laat een mede-

AND OP"

SP-Kamerlid Hans van Leeuwen heeft tijdens een werkbezoek aan Nooit Gedacht het onthutsende verhaal van de familie Gerritsen en lotgenoten op de camping gehoord. Hij zegt geschokt te zijn: "De situatie van deze mensen is onvoorstelbaar. Zulke behuizing deugt niet qua hygiëne, gezondheid en brandgevaar. Bewoners van reguliere huurwoningen zouden direct elders een woning krijgen toegewezen."

Van Leeuwen weet dat er een wildgroei aan luxe chaletparken gaande is. Hij stelt: "Wegpesten om daarna het grote geld te kunnen verdienen,

werkster koeltjes zeggen: "Wij zullen als gemeente niet inhoudelijk op de zaak ingaan omdat het hier een privaatrechtelijke situatie betreft."

TEKST: ANTHONIE VERMEER
 FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

n Havo 4 en wil Ze laat zich niet kisten wonen op Nooit en het stigma bestand en internaat terecht

Lex is dagelijks bezig om dakloosheid te voorkomen, het hoofd boven water te houden en een betere woning te vinden. Daarnaast besteedt hij met Angelique veel zorg aan Mark-Ricardo die van Jeugdzorg niet meer mag thuiskomen zolang er geen andere woning is.

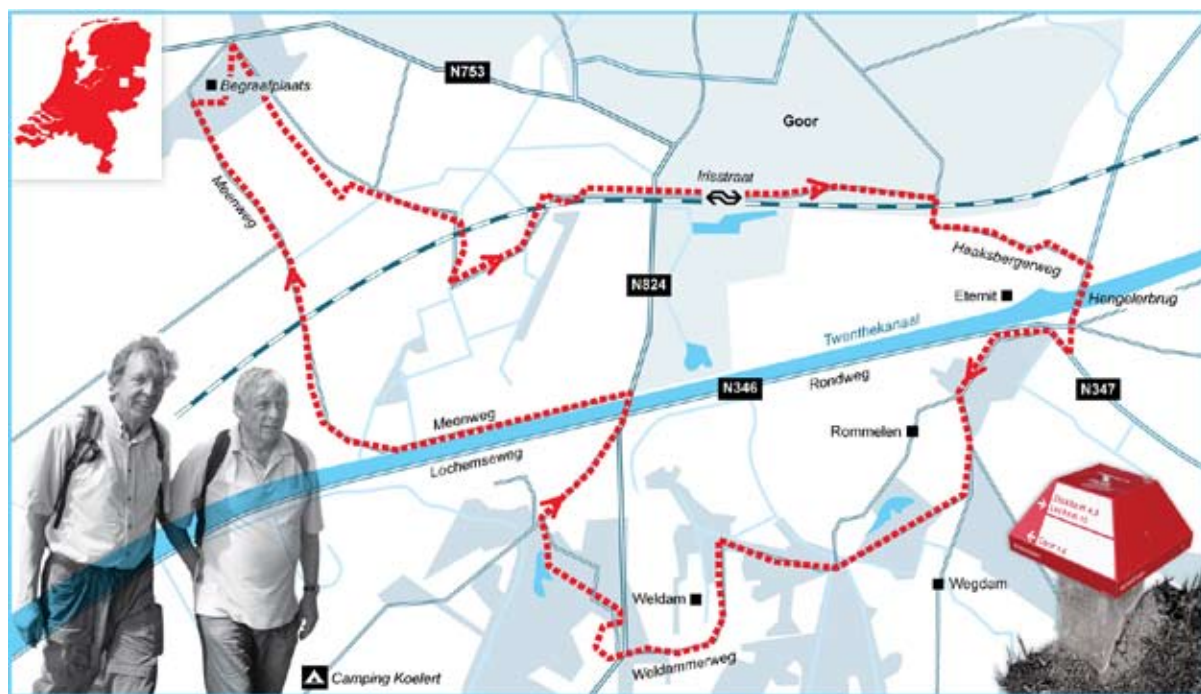
e Hans van Leeuwen d dat bij fikse regenbuien

De boodschap van de bewoners aan de terreineigenaar en aan de gemeente is duidelijk: liever hier gebrekkig bivakkeren dan creperen op straat.

WANDELEN MET PAUL ULENBELT

VOOR DEZE RUBRIEK TREKKEN SP-KAMERLEDEN HUN WANDELSCHOENEN AAN EN LOPEN EEN POLITIEK GETINTE ROUTE

"Met wandelen ben ik begonnen na de dood van mijn moeder. Ik was toen 24, mijn vader was al dertien jaar daarvoor overleden. Mijn moeder heeft mijn zus en mij alleen opgevoed. Ik had een heel goede band met haar. Nog steeds kan het zijn dat, als ik in de auto aan haar denk, de tranen me in de ogen schieten. Na haar overlijden zat ik thuis te tobben. Toen dacht ik: ik ga er uit, ik ga lopen. En ik merkte dat er iets gebeurde in mijn hoofd. Het raakt leeg, de muizenissen verdwijnen, het ruikt op in mijn hoofd". Sindsdien is Paul Ulenbelt, Tweede Kamerlid van de SP, een gedreven wandelaar geworden. Speciaal voor ZO heeft hij met zijn GPS een prachtige wandeling met een politiek tintje uitgezet rond Gooi. "Ik ben hier vlakbij geboren in Haaksbergen. Als we naar mijn opa en oma in Deventer gingen, reden we altijd door Gooi. Ja, langs de Eternitfabriek. Mijn studie en mijn jarenlange werk bij de vakbond hebben alles te maken met de werkomstandigheden en de verschikkingen die asbest kunnen aanrichten. Ik ben in mijn vakbondtijd nauw betrokken geweest bij de oprichting van het asbestfonds, een initiatief van de SP."

We lopen op één van de weinige snikhete dagen van deze zomer over lommerrijke bospaadjes, langs de rivier en langs uitgestrekte weilanden, die onderbroken worden door mooie bomenpartij-

en. "We lopen dus door het coulisselandschap, dat heet zo," zegt Paul Ulenbelt die stevig doorstapt en erg geniet. We zijn gestart bij het station van Gooi, dan linksaf gegaan langs de slapende reus van de Eternitfabriek gelopen, toen het kanaal overgestoken en de bospaadjes in gegaan. Steeds heel afwisselend. Terwijl hij zijn voorhoofd afveegt, vertelt Paul Ulenbelt onderweg: "Van huis uit ben ik psycholoog, maar die titel gebruik ik weinig. Sommige mensen, is me gebleken, kijken toch heel raar tegen dat vak aan. Die denken nog steeds dat je in iemands hoofd kunt kijken, terwijl ik maar gewoon arbeidspsycholoog ben."

Nadat we het uit 1389 stammende statige landgoed Wieldam met zijn prachtig aangelegde siertuinen hebben bezocht, wandelen we de tweede brug over het kanaal over en stappen we door een weide- en akkerlandschap naar de bomenrijke begraafplaats. "Ik heb altijd gedacht dat ik niet oud zou worden. Dus niet ouder dan mijn jong overleden vader. Maar ik wilde wel mijn zoon volwassen zien worden. Dat is gelukt, dus ik heb niets meer om voor te leven," zegt hij met duidelijke zelfspot. Dan corrigeert hij zichzelf: "Nee, toch niet. Voor mijn dood wil ik per se geregeld hebben dat jongeren van 18 tot 21 die volwassen werk doen, ook volwassen betaald worden. Het is zo'n waanzin dat ze naar huis

gestuurd worden met een jeugdloontje. Daar vecht ik al mijn hele leven tegen."

Dan lopen we het laatste stukje van onze elf kilometer lange wandeling. Als we op het terras van café De Ster in het centrum van Gooi een vooroorlogs geprijsd biertje vatten, zegt Paul Ulenbelt tevreden: "Het lekkerste van het wandelen is natuurlijk het pilsje na afloop."

TEKST: BERT VOSKUIL
 FOTOGRAFIE: BERRY STOKVIS
 INFOGRAPHIC:
 SCHWANDT PRODUCTIES

GEEN ZWART GAT VOOR JAN MARIJNISSEN

“VERTROUWEN IN AGNES IS GROOT”

Jan Marijnissen, het gezicht van de SP, nam onverwacht voor vriend en vijand het moeilijke besluit om af te treden als fractievoorzitter. Hij maakte plaats voor Agnes Kant en verdween uit de spotlights. Maar van lege dagen is geen sprake.

Was je opgelucht na je besluit om op te stappen als fractieleider?

“Ja, in de eerste plaats – maar dat klinkt misschien overdreven voor de buitenstaander – omdat ik gewoon een hele kluit aan dat werk had. Ik geef het je te doen: veertig jaar in de frontlinie bij de SP. Eerst op lokaal niveau in Noordoost-Brabant natuurlijk en daarna veertien jaar als fractieleider in Den Haag, bezig met de komst van de SP in de Kamer, de opbouw, organisatie. En ik was natuurlijk ook politiek eindverantwoordelijk. Ik kan wel zeggen dat ik opgelucht ben dat ik niet meer al die verantwoordelijkheid hoeft te dragen. Maar ik ben zeker ook opgelucht over hoe de leiderschapswissel is verlopen, vlekkeloos mogen we wel zeggen, met grote eensgezindheid binnen de fractie en binnen de partij. En ik vind het ook goed voor de SP dat iemand anders na veertien jaar het gezicht van de partij wordt. Dus hier zit een gelukkig mens.”

Heb je wel eens slapeloze nachten gehad van je politieke bezigheden?

“Daar heb ik wel een tijdje last van gehad. Vooral als fractievoorzitter in de gemeenteraad van Oss, de periodes dat ik bijvoorbeeld mijn algemene beschouwingen moest voorbereiden, waren zwaar. Ik werkte er natuurlijk nog veertig uur naast en was ook afdelingsvoorzitter, dus ik ging veel de wijken in. Dan was het een hele kunst om goede algemene beschouwingen te schrijven. En daar lag ik wel eens wakker van. Maar toen ik naar Den Haag ging was ik inmiddels zeer ervaren in de gemeentepolitiek, ik was voor mijn gevoel beslist geen groentje, dus sinds die tijd slaap ik prima.”

Ondanks al die verantwoordelijkheden?

“Nou, om eerlijk te zijn, ik heb wel tijden gehad dat ik 's nachts na een uur slaap wakker schrok. Je bent in je hoofd altijd met politiek bezig. Je laat eigenlijk geen dingen toe die daar van afwijken. Zelfs als je eens een avond in het theater zit, ben je in de pauze, maar eigenlijk ook gedurende de voorstelling aan het malen over die politiek, schiet er een idee door je hoofd, denk je aan iets wat nog moet worden aangepakt. Zoals een profvoetballer altijd bezig is met die volgende wedstrijd, als het een goede prof is.”

En nu ben je ineens met heel andere zaken bezig?

“Ik heb afgelopen zomer voor het eerst weer eens klussen in huis opgeknapt, tot groot genoegen van

'HET IS GOED VOOR DE SP DAT ER NA 14 JAAR EEN ANDER GEZICHT KOMT.'

mijn vrouw en mijzelf overigens. Ik heb onze hal opgeknapt en de keuken geschilderd. Dat was ontzettend ontspannend. Ik werk dan ook keihard door en doe alles zoals het hoort, netjes schuren, schoonmaken en lakken.”

'BALKENENDE WILDE DE SP BESLIST NIET IN DE REGERING EN BOS WAS HET DAARMEE EENS.'

Ben jij handig dan?

“Ja, hallo, ik ben bankwerker! We hadden vroeger alleen maar meubels in huis staan die ik zelf had gemaakt. Die zijn nog 25 jaar meegegaan zelfs.”

Je zei net dat de leiderschapswissel in de fractie vlekkeloos is verlopen, maar we hebben toch gelezen dat je liever een leider uit een jongere generatie, bijvoorbeeld uit je eigen klasje had willen hebben.

“Nou Agnes komt ook uit mijn klasje hoor. Ik heb heel lang, intensief en goed met Agnes samengewerkt, zij is immers jarenlang fractie-secretaris geweest. Nee, dat verhaal komt uit het dagblad *De Pers*. Ik heb ooit in een interview met hen, toen het over mijn opvolging ging, gezegd dat het misschien goed zou zijn een generatie over te slaan en iemand uit de jonge garde als leider te kiezen. Maar toen was er nog geen sprake van dat ik op korte termijn zou vertrekken. En stel nou dat ik nog zeven jaar aan de leiding zou hebben gestaan, dan was mijn opvolger uiteindelijk misschien wel heel iemand anders geweest. Maar ik heb nooit een voorkeur uitgesproken voor één persoon.”

Misschien niet uitgesproken, maar je had toch wel een voorkeur?

“Natuurlijk had ik een voorkeur, namelijk voor Agnes. Omdat zij gepokt en gemazeld is in de politiek, ze de hele fractie kent, ze zelf ook veel mensen heeft opgeleid en ze echt enorm veel naam heeft verworven op het terrein waar ze verantwoordelijk voor was: de zorg. En van groot belang was dat andere leden van de fractie, die overwogen zich kandidaat te stellen voor het leiderschap, zich gerustgesteld voelden toen ze hoorden dat Agnes ervoor zou gaan. Het vertrouwen in haar is binnen de fractie heel groot.”

Zijn er nog andere mensen van wie jij dacht dat ze het wel zouden kunnen?

“Ja, die vraag is me natuurlijk heel vaak gesteld: *Wat als u iets overkomt?* Ik heb altijd gezegd dat ook mensen als Harry van Bommel en Jan de Wit de fractie prima zouden kunnen leiden. Maar er zijn er ook heel veel uit de nieuwe lichterij die talent hebben.”

Waar ben jij trots op als scheidend fractieleider?

“Ik ben trots op heel veel dingen. We hadden eind augustus fractieweekend en daar zaten zestig mensen, Kamerleden en medewerkers bij elkaar. Ik ben zo trots als ik zie in wat voor harmonie en met wat voor toewijding die mensen samenwerken voor een beter Nederland. Maar ik ben ook trots op wat de SP de afgelopen veertien jaar heeft bereikt. Neem bijvoorbeeld par-

tijpolitieke benoemingen, het feit dat een Kamerlid van een bepaalde partij bijna automatisch een baan krijgt als directeur of voorzitter van een of andere commissie of ergens in de semi-publieke sector. Toen wij in de Kamer kwamen was dat de normaalste zaak van de wereld, het was een code binnen de partij. Maar dankzij onze felle kritiek daarop is die praktijk inmiddels wel in de verdomhoek geschoven. En toen wij begonnen in Den Haag, was bijvoorbeeld ook kritiek op uitzending van Nederlandse militairen naar allerlei conflicten in het buitenland uit den boze. Dat waren onze jongens, die diende je onvoorwaardelijk te steunen. En dat is ook zo, maar dat betekent niet dat er geen serieuze afweging gemaakt mag worden of het wel nuttig is om militairen te sturen, wat het doel eigenlijk is van hun missie. Dat gebeurt nu mede omdat wij dit bespreekbaar hebben gemaakt. De SP was de eerste die begon over de kwaliteit van de publieke sector, over hoe belangrijk het is duurzaam te blijven investeren in onderwijs en zorg bijvoorbeeld. En wij waren de eersten die wezen op de zeer schadelijke effecten van marktwerking in diezelfde publieke sector. De groeiende scepsis in de samenleving, maar ook in de politiek, over vermarkting van allerlei zaken waar we met z'n allen toegang toe zouden moeten hebben, is mede een gevolg van het steeds maar weer aanklaarten van die schadelijke effecten door de SP."

Oké, maar dat zijn veranderde tendensen waar de SP een belangrijke rol in heeft gespeeld. Maar zijn er ook concrete successen waar je trots op bent?

"We hebben het asbestfonds, waar Remi Poppe en Bob Ruers verantwoordelijk voor waren. Er is uiteindelijk het begin van een klokkenluiderfonds, waar mensen als Krista van Velzen en Ronald van Raak jaren voor gevochten hebben. Dankzij ons is in verschillende publieke sectoren de Balkenendernorm ingevoerd: bestuurders bij de publieke omroepen, bij thuiszorginstellingen en bij corporaties mogen niet meer verdienen dan de premier. We stredden jarenlang voor een verbod van clustermunition, dat er afgelopen voorjaar vrijwel volledig kwam. Zo kan ik nog wel een tijd doorgaan."

Je hebt respect voor alle Kamerleden, zeg je. Dus je zou ook koffie gaan drinken met Geert Wilders of Rita Verdonk? Of in vroeger tijden Hans Janmaat, van de Centrum Democraten?

"Ik houd en hield voor iedereen de deur open, ook voor Hans Janmaat en mevrouw Schuurman. Ik heb nog aan ze moeten denken afgelopen zomer toen de discussie over de roerige jaren tachtig oplaaide, en dan vooral aan het gebeurende in Kedichem¹. Ik vind dat die zogenaamde antifascisten zich daar schandelijk hebben misdragen, met dramatische gevolgen. Dat krijg je als je je van het volk vervreemdt. Wij hebben ons altijd gedistantieerd van dit soort acties. Sterker nog, wij werden er ook slachtoffer van, omdat de dames en heren van mening waren dat wij geen kritiek mochten hebben op de gebrekkige integratie in dit land."

Maar de SP heeft toch ook wel eens de wet overtreden en ergens ingebroken?

"Zeker, Remi Poppe brak in bij Eternit in Goor, de asbestproducent. Maar Remi nam een fotograaf mee en had geen bivakmuts op. Ze hadden hem kunnen arresteren, hij kon zo ter verantwoording geroepen worden. Maar dankzij Remi kunnen we nu zeggen dat asbest niet meer gebruikt mag worden. Dus we mogen Remi op onze blote knieën danken dat hij die strijd heeft voortgezet en nooit heeft opgegeven. Ikzelf heb ook na vijftien jaar actievoeren voor schone lucht de poort geblokkeerd bij Diosynth, het smerigste bedrijf van Brabant. Dat mocht ook niet, maar de pers was erbij, we deden het open en bloot. Iedereen kon mij ter verantwoording roepen, maar dat deed niemand, want iedereen vond dat we groot gelijk hadden. Het gevolg was dat Diosynth 40 miljoen gulden in-

IK BEN ER TROTS OP DAT WE DOOR ONS HET ASBESTFONDS HEBBEN GEKREGEN.

vesteerde om de productie schonere te maken en het nu een voorbeeldbedrijf is op milieugebied."

Nogal wat mensen zeggen het jammer te vinden dat de SP niet de moed had om in de regering te gaan zitten na de verkiezingen van 2006.

"Ik kan me goed voorstellen dat mensen zo iets zeggen. Ik vind het zelf ook heel jammer dat het niet gelukt is. Maar Balkenende heeft openlijk verklaard dat het CDA

nooit met PvdA en SP samen in een regering zou gaan zitten. Vervolgens moest hij dus kiezen tussen de PvdA en de SP. De SP eiste dat het nieuwe kabinet een aantal van de verslechteringen, waar de voorgaande kabinetten-Balkenende voor verantwoordelijk waren, teruggedraaid zouden worden. En wij hadden wel meer op ons verlanglijstje staan. Dat wilde Balkenende allemaal niet. De PvdA was echter wel bereid om huid en haar in te leveren om maar op het pluuche te komen. Toen heeft Balkenende Bos het vel over de oren getrokken. Daarom komt er nu bijvoorbeeld geen onderzoek naar de steun aan de oorlog in Irak, en ook geen referendum over het nieuwe Europese Verdrag. Eigenlijk blijft daarom nu alles bij het oude. Het is een kabinet van pappen en nathouden geworden. Geen plan voor echte verbetering van de zorg, het onderwijs of de wijken. Geen oplossing voor de groeiende armoede, geen verkleining van de enorme inkomensverschillen. Zo is het gegaan, zo zijn de feiten. En dat is jammer. De SP was de grote winnaar van de verkiezingen en had natuurlijk in de regering moeten. Maar daar ga je zelf niet over. Een meerderheid in de Tweede Kamer moet dat ook willen, je moet een coalitie kunnen sluiten. Dat gaat niet als je buitengesloten wordt. PvdA en SP hadden voor de verkiezingen al samen moet optrekken. Ik heb dat Bos toen ook voorgesteld, maar die wilde dat niet. Voor hem telde maar één ding: hij wilde premier worden..."

Er wordt ook vaak gezegd dat de SP het besturen uit de weg gaat. De SP is nu de derde partij in ledental en in Tweede Kamerzetels, maar ze levert geen burgemeesters of andere bestuurders.

"We leveren wél bestuurders. We hebben in veel grote steden wet-

houders zitten: Eindhoven, Tilburg, Heerlen, Haarlem, Groningen, Nijmegen. Daar besturen we met succes. Helaas hebben we in de provincies nergens kunnen doordringen tot de besturen, maar dat was vooral het gevolg van de halsstarre houding van andere partijen

OP DIT MOMENT IS MIJN GEZONDHEID GOED. DAT IS WEL ANDERS GEWEEST.

die al voor de verkiezingen hadden bepaald dat zij de SP niet binnen zouden laten. Dat blijkt althans uit reconstructies en opmerkingen van betrokken politici achteraf. Het feit dat we geen burgemeester leveren is overigens een ander verhaal. Ik kan zo met de minister van Binnenlandse Zaken bellen en vragen om vijf steden waar de SP een burgemeester kan leveren. Op grond van onze grootte zouden wij recht hebben op een aantal burgemeesterposten. Maar wij zijn van mening dat benoeming van burgemeesters door de Kroon niet van deze tijd is. Wij vinden dat de gemeenteraad moet bepalen wie burgemeester wordt en niet het kabinet. En je wordt onderdeel van dat hele stelsel van partijen die elkaar posten gunnen, waar het helemaal niet meer over kwaliteit gaat. Ik vind daarentegen wel dat de SP vertegenwoordigd moet zijn in de Sociaal-Economische Raad of in de Raad van State, belangrijke politieke adviesorganen. Daar moet het SP-geluid inmiddels wel toe doordringen. Ik heb de verantwoordelijke bewindslieden in ieder geval te kennen gegeven dat wij daar de mensen voor klaar hebben staan."

Je hebt nu natuurlijk zeeën van tijd, totaal lege dagen.

"Nou, dat valt heel erg mee. Ik ben natuurlijk nog steeds Kamerlid. Ik help Agnes met inwerken, met de nieuwe zaken die zij als fractievoorzitter tegenkomt. Ik ben nog steeds partijvoorzitter, wat ook nog een hele verantwoordelijkheid is. En ik vind dat ik die fractie niet alleen kan laten, ik wil al die nieuwe Kamerleden van dienst zijn, zodat zij niet de fouten hoeven te maken die wij allemaal gemaakt hebben in het verleden."

Dat klinkt als een stevig programma, kan dat dan wel met je gezondheid?

"Op dit moment gaat het goed met mijn gezondheid. Dat is wel eens anders geweest. Ik heb vier keer een hernia gehad en een keer een dotterbehandeling. Ik heb die signalen toch serieus willen nemen en niet willen spotten met mezelf en met de partij. Want het was niet meer verantwoord eigenlijk, als je het beste wil voor de partij. Ik ben niet opgestapt op een moment dat het niet anders kan, maar op een moment dat ik dacht dat het 't beste was voor de partij en voor mij. Als ik nog zeven jaar doorgedund had, dus nog deze Kamerperiode en de volgende, als mijn gezondheid dat had toegelaten, had ik het gedaan. Mijn lichaam vertelde me echter dat dat niet verstandig zou zijn. Maar ik ben dus nog lang niet met pensioen."

TEKST: DANIEL PETERS EN BERT VOSKUIL
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

¹ Waar mevrouw Schuurman door het optreden van demonstranten haar been verloor.

ARDA GERKENS: “OP STRAAT BEREIK JE MEER DAN VANACHTER JE BUREAU”

je op straat meer bereikt dan vanachter een bureau.”

1993 - 1999: jongerenwerker De Koog, Noord-Scharwoude

In 1993 gaat Arda aan de slag als programmeur annex jongerenwerker bij cultureel jongeren centrum De Koog. Dat heeft een podium voor duizend man, 120 vrijwilligers en is de enige jongerenvoorziening in de wijde omtrek. Hier ligt later de aanleiding om SP-lid te worden. Arda: “In 1996 werd ik coördinator. Er brak een zware tijd aan, want het gemeentebestuur was niet van plan om ons de middelen te geven die we nodig hadden. Dat het voor veel mensen tussen 12 en 25 jaar dé plek was om maatschappelijk bij te dragen als vrijwilliger en tevens van de straat te zijn, leek ze te ontgaan. Ik heb er wakker van gelegen en om gejangt. Zat ik met de wethouder redelijk en aangenaam te praten, zei hij tegen de krant glashard dat De Koog maar dicht moest. Ik werd woedend. Dacht ook: als ik wethouder was... Maar dacht ook: als je het beter weet moet je het ook maar gaan dóen. Daarom wilde ik lid worden van een actiegerichte partij en belde ik de SP.”

1983 - 1989: lerarenopleiding, Diemen

“Hier begon het actievoeren,” zegt Arda. Sinds ze hier Nederlands en godsdienst studeerde is er veel veranderd. Toen heette het geen Hogeschool Holland maar Vrije Leergangen. En de kantine had geen restaurantmeubilair. Kijk,

Arda doceerde Nederlands op dezelfde school waar ze haar Havo-diploma had behaald

dáár achter die tafel stond Arda deelnemers in te schrijven voor de protestacties tegen het studiefinancieringssysteem. Arda: “De één ging erop vooruit, de ander niet. Ik woonde nog thuis en kreeg ineens geld dat ik niet nodig had. Anderen moesten duur bijlenen om rond te komen. Dat vond ik onrechtvaardig, dus deed ik vanuit de studentenraad waar ik lid van was graag mee. Tijdens de demonstratie in Den Haag werd ik voor het eerst met geweld geconfronteerd. De ME begon zonder enige waarschuwing op demonstranten in te hakken. Mijn toenmalige vriend kwam onder een politiepaard. Ik wist te ontkomen door mezelf tegen een viskar te drukken. Daarvóór dacht ik altijd: ‘Waar twee knokken, hebben twee schuld.’ Maar dit klopte écht niet.” Er is nog een confrontatie met redeloos geweld. In Hilversum doet Arda vrijwilligerswerk bij jongerenpodium

Tagrijn. In september 1986 krijgt ze na een concert een vreselijk bericht: Michael Poyé, een rustige, vaste bezoeker van de Tagrijn is op het station doodgestoken door nazistische skinheads. Reden: zijn hippieachtige look. Arda: “Deze onverdraagzaamheid mócht ik niet accepteren. Nota bene kort na de moord op Kerwin Duinmeijer, die was omgebracht door een vriend van Michaels moordenaar. Ik kwam met Peter Peek van de Tagrijn in actie. Na overleg met Michaels ouders richtten we de *Stichting werken aan verdraagzaamheid* op en zamen den 75 duizend gulden in voor een monument bij het station. Drie jaar later kon voormalig prinses Irene het kunstwerk onthullen. De onverdraagzaamheid verdween niet, maar tóch gaf het me voldoening om op te staan en luid te zeggen dat dit ontoelaatbaar was. Zodat niemand kon zeggen dat ze niet wisten wat er aan de hand was. Zo zie ik trouwens ook de rol van de SP.”

SP-Kamerlid Arda Gerkens groeide op in het groene Bussum. Het ouderlijk huis was vrijstaand en had negen kamers. Haar in 1992 overleden vader stemde VVD. Moeder stemde christelijk. Hoe kwam Arda bij de SP terecht? We volgen het spoor terug.

2002 – heden: Tweede Kamer

Als SP'er ben je niet zomaar parlementariër. Het is een levenswijze, je gaat er vol voor met heel je hart. Daarom ga ik op vakantie graag ver weg, naar plekken waar ik geen krant kan tegenkomen. Anders ga ik toch werken. Deze zomer zat ik in Alaska. Ik had een laptop mee voor mijn hobbyfotografie. Kon ik het niet laten even naar het nieuws te kijken en daarna Kamervragen te stellen. ‘Je bent toch niet aan het werk hè?’ zei Jeroen, mijn man. Gelukkig weet hij waar het om gaat. Ik heb hem bij Milieudefensie leren kennen en hij heeft ongeveer mijn kijk op de wereld. Anders kon hij dit misschien niet volhouden met een partner die vaak 's avonds en in het weekend weg is. Maar wat er ook gebeurt: aan het eind van de dag zijn Wytze van 7½ en Guus van 5 het belangrijkste. Pas als ik denk: ‘zo, die liggen weer veilig en gezond in bed’, kan ik me weer op het werk richten.”

1995 - 2001: stadsdeelraad Zeeburg, Amsterdam

Arda wijst naar de derde verdieping van een flat aan de J.C. van Epenstraat in het Amsterdams stadsdeel Zeeburg: “Hier woonde ik fantastisch. Een gezellige buurt, maar ik heb ook verloedering meegemaakt en gezien wat er met een wijk gebeurt als vandalisme oprukt, de geluidsoverlast toeneemt en niemand zich ervoor verantwoordelijk voelt. Het was voor mij een reden om mee te helpen aan de oprichting van een SP-kerngroep waarmee we twee zetels in de deelraad behaalden.

In deze periode deed ik mijn eerste SP-actie. In de winkelrijke Javastraat werd er op zaterdag na sluitingstijd geen vuilnis opgehaald. Dus de bewoners zaten het hele weekend in de rotzooi. Dat waren ze zat en de winkeliers kregen niets gedaan bij de gemeente. Toen hebben we een handtekeningactie opgezet. Groot succes: vierhonderd handtekeningen in een paar uur en de wethouder ging gelijk om. Voortaan werd de straat zaterdagmiddag schoongemaakt. Toen leerde ik dat

Arda bij haar voormalig ouderlijk huis in Bussum.

1977 - 1983: middelbare school Godeline (thans Wellant II college), Bussum

Na de Mavo (‘ik deed geen huiswerk, hobbelde gewoon mee’) stroomde Arda door naar de Havo. Haar lerares Nederlands ronselde haar voor de leerlingenraad. Arda: “Daar leerde ik organiseren. Na een tijdje zat ik ook in de Medezeggenschapsraad en had voor het eerst spreek- en adviesrecht. Mijn lerares Nederlands, Ans van der Heijden begeleidde me. Zij is sowieso belangrijk voor me geweest, net als maatschappijleraar Gerrit Sipkes. Beiden besteedden veel aandacht aan debat en standpuntverdediging over maatschappelijke onderwerpen. Inspirators, deze leraren. Op mijn 25ste kwam ik hier weer terug als lerares Nederlands. Maar de schoolleiding vond het imago en aantal inschrijvingen belangrijker dan de leerlingen. Daarom had ik het na één jaar gezien.”

VAN ZETEL NAAR WIEG

SPORTZOMER

Met het Europees voetbalkampioenschap, Wimbledon, de Tour de France en de Olympische Spelen kon de sportliefhebber afgelopen zomer zijn hart ophalen. Ook Tweede Kamerleden van de SP genoten met volle teugen. Welke prestatie maakte de meeste indruk?

Arda liet zich in 1965 voor het eerst horen.

1965 - 1989: ouderlijk huis Meerweg, Bussum

Arda wijst naar de zijkant van het statige, losstaande pand uit 1900. Daar op de eerste verdieping, die ene van negen kamers was van haar. Ze woonde hier met haar ouders, plus haar dertien maanden oudere broer Pieter. "Hoewel mijn ouders rechts stemden, hebben zij me het sociale meegegeven. Mijn vader was fel tegen klassendenken. Voor hem was iedereen gelijkwaardig en dat droeg hij uit. Hij had een reisbureau en reisagentschappen. Bij ons kwam ambassadepersoneel over de vloer, maar ook de timmerman of elk ander. Ook door elkaar heen. De deur stond altijd voor iedereen open. Hoorde mijn moeder dat je alleen zou zijn tijdens sinterklaas of kerst, dan was je die dag bij ons welkom. Waren er zelfs cadeautjes voor je. Er werd altijd méér gekookt, voor onverwacht bezoek. Samen delen en iedereen gelijkwaardig, kreeg ik mee van thuis. En toen ik ouder werd sloten mijn politieke opvattingen daarbij aan; ik dacht links. Mijn vader stemde VVD, mijn moeder GPV. Zij heeft een lokale belangenpartij opgericht omdat ze vond dat landelijke partijen te ver af stonden van de lokale problemen. Ook dat heb ik van mijn ouders: heb je een mening, dóe er dan iets mee. Kom in beweging! Eigenlijk erg SP. Niet voor niets is mijn moeder later lid geworden van de SP."

Arda neemt ons mee naar het nabijgelegen natuurgebied Het Lagieskamp en wijst op een sloot. "Nu is het water helder, maar toen had het een rare witte kleur. Er stak een pijp in waar water uitkwam. Ik wist als 8-jarige zeker: dat was gif. Dat moest stoppen! Dus ging ik handtekeningen ophalen. In een mum had ik tien handtekeningen. Maar toen kwam ik bij een man die zei dat hij bioloog was en zelf ging kijken. Vond hij gif, dan zou hij zijn handtekening geven. Ik schok me rot! Als het nou geen gif was? Ik stopte gelijk met de actie en ben niet meer terug geweest bij die man. Maar ik was er vroeg bij, hè?"

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

Agnes Kant: "De prestatie van langeafstandswimmer Maarten van der Weijden vond ik heel bijzonder. Een gouden medaille op de Olympische Spelen na het overwinnen van zo'n zware ziekte. Dat menselijke deel van zijn verhaal spreekt me erg aan. Het mooiste vind ik nog dat hij na zijn overwinning aandacht heeft gevraagd voor mensen die kanker hebben of kanker hebben overwonnen. Hij heeft

laten zien dat je sport kunt gebruiken als inzet voor het goede doel. Het geeft aan wat voor type mens hij is. Of ik zelf iets heb met zwemmen? Nee, helemaal niet. Ik ben zelfs gestopt met de triatlon, omdat ik zo'n hekel had aan zwemmen. Fietsen en hardlopen gaan me wél goed af."

Jasper van Dijk: "Het briljante afstandschoot van Wesley Sneijder tegen Frankrijk, de 4-1. Ik vond het EK-voetbal sowieso geweldig. Nederland speelde grandioos en versloeg toplanden als Italië en Frankrijk. Dat was voor mij een

grote verrassing, daarom ben ik ook laag geëindigd in de pool die we bij de SP hadden. Er deden zo'n 130 mensen mee die een euro hadden ingelegd. De opbrengst ging naar een goed doel. Ik dacht dat ik de pool realistisch had ingevuld door Nederland niet hoog in te schatten. Dat was een dure vergissing. Ja, ik houd erg van voetbal. Ik kan het zelf ook wel aardig, ik mag niet klagen over m'n kwaliteiten. Met wat andere SP'ers hebben we een zaalvoetbalteam dat meedoet aan de

competitie van de Vrije Universiteit. We spelen twintig wedstrijden per jaar en ik ben altijd superfanatiek."

Renske Leijten: "De beslissende tijdrit van de Tour de France. Een man-tegen-man-gevecht waarbij niemand steun heeft van zijn ploeg. Het was natuurlijk heel spannend, omdat Carlos Sastre moest proberen zijn voorsprong in het algemeen klassement vast te houden. Ja, ik vond het mooi dat het hem lukte. Ik had meer met een heel bescheiden jongen als Sastre dan met de arrogantie van Cadel Evans. Die riep heel lang van tevoren dat hij de Tour zou winnen, dat wekt geen sympathie op. Het wielrennen is bij mij met de paplepel ingegoten. Mijn vader zorgde er tijdens de vakantie bijna altijd voor dat we ergens waren waar een etappe werd gehouden. Ik weet vooral dat het heel lang wachten was en dat de

renners dan in een flits langskwamen. Voor ons als kinderen was het hoogtepunt de reclamekaravaan die met cadeautjes strooide."

Jan Marijnissen: "Voor mij was het hoogtepunt de gouden medaille van wielrenster Marianne Vos tijdens de Olympische Spelen. Ik vond het namelijk symboliserend hoe het thuisfront en de journalistiek medailles van haar eisten toen ze naar Peking ging. In plaats van een sporter te complimenteren of aan te sporen, werd van haar niets anders verwacht dan drie gouden plakken. En toen ze de wegwedstrijd en tijdrit niet won, werd ze min of meer ter verantwoording geroepen. Daarom vond ik het werkelijk fantastisch toen ze bij haar laatste onderdeel alsnog goud won. Het is van de gekke dat van tevoren een calculatie wordt

gemaakt over het aantal medailles dat Nederland even zou halen. Alsof er geen concurrenten zijn en alsof er geen omstandigheden zijn die een prestatie beïnvloeden. Zo werd Vos tijdens de wegwedstrijd bevangen door de kou. Wie houdt daar nou rekening mee? Dat je in Peking wordt bevangen door de kou?"

Ronald van Raak: "Het magische moment van Denis Mentsjov in de Tour de France. De complete Rabobank-ploeg heeft het hele jaar toegewerkt naar het moment

dat Mentsjov sterk genoeg was om in een bergetappe te ontsnappen. Maar toen het op de Alpe d'Huez moest gebeuren, viel hij terug. Een persoonlijk drama voor hem, maar ik geniet van de tragiek van zo'n

renner. Hij moet aan allerlei verwachtingen voldoen, maar het lukt hem uiteindelijk nooit. Ik zag het van tevoren aankomen. Mentsjov is een ontzettend goede renner, maar ik denk dat hij de winnaarsmentaliteit mist. Ja, ik ben een groot wielierliefhebber. Vanaf de dag dat mijn vader me als kleine jongen meenam naar het criterium van Hilvarenbeek. Zo'n peloton met allemaal kleurige shirts en de lucht van leer en vet. Prachtig vond ik het."

Emile Roemer: "De halve finale van de waterpolovrouwen tijdens de Olympische Spelen. In de poule hadden ze nog van Hongarije ver-

loren, maar voor deze halve finale hadden die meiden zich helemaal opgepompt. Puur door doorzettingsvermogen en het voorop zetten van het teambelang hebben ze die wedstrijd gewonnen. Een groot verschil met de olympische voetbalploeg of de hockeyheren. Daar zitten veel te veel egotrippers bij, die willen laten zien hoe fantastisch ze zijn. Dat is funest voor het leveren van een goede prestatie. Voor mij was het duel met Hongarije dé wedstrijd van het toernooi, want daarna was ik ervan overtuigd dat ze goud zouden winnen. Ze zaten in een overwinningroes en hadden zoveel zelfvertrouwen opgedaan dat het niet meer mis kon gaan."

TEKST: ARNOLD AARTS
FOTOGRAFIE: PIM RAS EN ANP

VOOR WORD LID DELEN

WORD LID VAN DE SP EN DOE MEE VOOR EEN BETER NEDERLAND.

JE ONTVANGT IEDERE MAAND GRATIS HET BLAD **TRIBUNE**, MET MOOIE ARTIKELN UIT DE SAMENLEVING.

ALS LID BEN JE WELKOM VOOR EEN RONDLEIDING IN DE TWEEDE KAMER.

EN NOG VEEL MEER VOORDELEN!

MELD JE AAN OP **WWW.SP.NL** OF VUL DE BON IN AAN DE ACHTERKANT.

CITATEN LINKS EN RECHTS

"Al smeert je lippenstift op een varken, het blijft een varken."
Obama countert terug op Palin's 'ik ben een pitbull met lippenstift', maar verliest de stem van Marianne Thieme (Partij voor de Dieren).

"We kunnen niet eeuwig de waarheid over onszelf voor onszelf verbergen."
John McCain houdt het desondanks zelf al een heel tijdje vol.

"Je bent financieel afhankelijk van sponsors en daarmee beïnvloedbaar. Wat Verdonk doet is niet illegaal, maar wel ondoorzichtig."
SP-Kamerlid Ronald van Raak is niet fier op Rita 'Trots op Nederland' Verdonk

"Het moet een soort Vogelaar-project in het groot worden."
CDA-Kamerlid Joop Atsma helpt de Nederlandse kandidatuur voor de Olympische Spelen in 2028 om zeep.

"De tentakels van de SP omklemmen de PvdA totaal."
VVD-Kamerlid Paul de Krom bewijst dat er ook binnen zijn partij mensen met visie zijn.

"Afspraken met christen-democraten? Dat is scheten laten in een netje."
PvdA-voorman Jaap Burger (1904-1986) is er al een halve eeuw vóór Wouter Bos ingestonken.

"En de PvdA? Die laat zich in het CDA-pak naaien."
Seksuele voorlichting van Agnes Kant tijdens de Algemene Beschuwingen.

Als een Peijnenburgkoek wordt mensen iets lekkers voorgehouden, ze kunnen er alleen niet bij.
Agnes Kant is tijdens de Algemene Beschuwingen tegen koekhapen in de Kamer.

FOTOGRAFIE JOAN DE BOER

Wouke van Scherrenburg, de blonde politieke verslageefster van Den Haag Vandaag vroeg altijd zó scherp door dat wijlen Pim Fortuyn haar eens boos toebeet: "Ach mens, ga toch koken!"

De SP sneed het kokkerellen iets vriendelijker aan bij Wouke en dat leverde ons een mooi tomatensoecept op. Wouke: "In de zomermaanden brengen onze Franse burens ons manden vol goede gaven uit hun moestuinen. Tomaten, courgettes, uien, pom-

DE TOMATENSOEP VAN WOUKE VAN SCHERRENBURG

poenen, noem maar op. De hoeveelheden zijn zo gul dat we die, zelfs met een huis vol gasten, niet op krijgen. En die heerlijke in de Franse zon gestoofde groenten weggooien doet een mens natuurlijk niet. Soep bleek de oplossing."

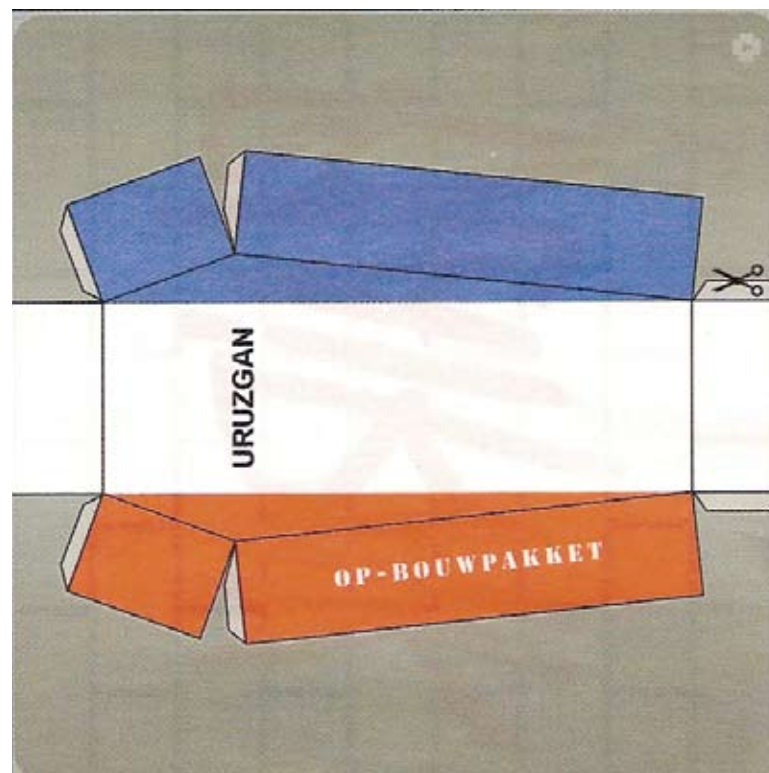
De hoeveelheden groenten doen er niet toe, kies ze naar smaak: rijpe tomaten, courgettes, rode paprika's, uien, een paar tenen knoflook.

Italiaanse of Provençalse grillkruiden, 1 rode peper, 1 fles tomatensap, 3 blokjes kippen-

bouillon, 1 citroen, 1 scheut olijfolie.

Snijd de groenten in grove stukken en doe ze met de andere ingrediënten in een grote pan met een bodempje water. Breng het geheel aan de kook en laat het met een deksel op de pan 5 minuten pruttelen. Haal de pan van het vuur en pureer de groentemassa met een staafmixer.

"Lekker met beboterd grof volkorenbrood," zegt Wouke, "bon appétit!"

TRIK

FOTOGRAFIE ALEX WOLFF

Die Humberto Tan toch. Ging het liefst als SP'er door het leven, maar durft dat niet te zeggen. Dus communiceert hij het stiekem in een boekreclame. Toch, Humberto?

SP, wie had dat nou verwacht?
"Maar het is ook niet zo. Die SP staat voor sportboeken die ik aanprijs."

En zo stiekem solliciteren naar een plek op de SP-verkiezingslijst!
"Nee hoor. Ik heb niks met de SP."

Hoe kan dát nou?
Eh, ik ben a-politiek.

Nogal een peinzende blik op die foto. Waar dacht je aan?
"Ja somber, hè. Ik zou zelf een

andere foto hebben uitgekozen. Maar ik had geen diepere gedachten of zo."

En wij maar denken dat je aan iets héél belangrijks dacht. Wat vind jij er eigenlijk toe doen?
"Nou de algemene dingen. Rechtvaardigheid, een eerlijke kans voor iedereen in de maatschappij."

Wat kan de SP leren van de sportwereld?
"Zuinig zijn met je krachten en pieken op de juiste momenten. Liefst één keer per vier jaar, net zoals de Olympiërs."

Wie is eigenlijk je favoriete SP'er?
"Die heb ik niet. Maar ik wens Agnes Kant natuurlijk wel heel veel succes."

BEUNT JAN BIJ?

Volgens het dagblad Spits krijgt Jan Marijnissen het de komende tijd extra druk. Het gratis verspreide blad meldt: Marijnissen is nog wel Kamerlid en landelijk partijvoorzitter van GroenLinks.

partijgewijzigd in Socialisten (SP). In juni van dit jaar maakte Marijnissen bekend te stoppen als fractievoorzitter van de SP wegens gezondheidsproblemen. Marijnissen is nog wel kamerlid en landelijk partijvoorzitter van GroenLinks.

JAN MARIJNISSEN OVER HET CHURCHILL MUSEUM

We krijgen dan toch een Nationaal Historisch Museum. Ik heb daar de afgelopen jaren voor gepleit omdat het een bijdrage is aan meer historisch besef en historische kennis. Om inspiratie op te doen voor dat museum heb ik heel wat andere bezocht. In mei was ik in Londen in Tate Modern, het British Museum maar ook in het Churchill-museum en de war rooms. Een echte aanrader. Wel even eerst een biografie over de man lezen (bijvoorbeeld die van Sebastian Haffner).

Het is een kunststuk als je het museum weet te vinden. Het ligt ergens verscholen tussen Trafalgar Square, Buckingham Palace en het House of Parliaments. Vanaf de weg ga je een trapje af en kom je in de kelders waar tijdens de WO II de war rooms waren. Alles is nog in staat van toen. Je waant je helemaal in die tijd. Hier hebben

honderden mensen soms weken onafgebroken samengewerkt in de strijd tegen de nazi's. Zoals bekend, Londen is zwaar getroffen door de Duitse bommenwerpers. Naast de ontelbare rooms is het museum gewijd aan Churchill zelf. Het geeft een overzicht van zijn bewogen leven; zijn opkomst, succes en val. Ook veel van zijn beroemde uitspraken zijn er te vinden. Zoals: 'Het beste argument tegen democratie is een conversatie van vijf minuten met een gemiddelde stemgerechtigde.' Tsjja, niet in alle opzichten een fijne man, wel een bijzonder museum.

Churchill Museum & Cabinet War Rooms, King Charles Street, Londen.

Dagelijks open van 09.30 tot 18.00 uur. Entree: 12 pond kinderen tot 16 gratis.

SUDOKU

	5		9					2
			9			6		
	6			3	2	4	7	
5	9					2		
	1						4	
		2					8	6
	8	4	2	5			6	
			7			1		
1					8		2	

			1	8				
2								1
5		9			3			8
	3		8	6	7			
	6		5	9		1		
4		8			2			6
7								9
			3	5				

BON OM LID TE WORDEN

JA, ik word lid van de SP. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en ledenblad De Tribune gratis in de bus.

kwartaalbijdrage € 5,- (minimum) € 7,50 € 10,- € 12,50 € 15,- anders €

naam

roepnaam voorletters m/v

adres

postcode plaats

telefoon geboortedatum

e-mail rekeningnummer

datum handtekening

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in envelop zonder postzegel naar: SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (010) 243 55 40, administratie@sp.nl

ZO OKTOBER 2008